

แผนการจัดการเรียนรู้

วิชา สังคมศึกษาพื้นฐาน ส 31101

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

จัดทำโดย

นางบุญชนก ศรีสารคาม

ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ



การวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายวิชา

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	นักเรียนรู้อะไร	นักเรียนทำอะไรได้
1.วิเคราะห์และปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัวชุมชน ประเทศชาติและสังคม โลก	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลกจะ นำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน	วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก
2.วิเคราะห์ความสำคัญของ โครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลาทาง สังคมและ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	ความสำคัญของการจัดระเบียบทาง สังคม การขัดเกลาทางสังคม มีการ เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ต้องกำหนด แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้าง ทางสังคม
3.ปฏิบัติตนและมีส่วน สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และ สังคมโลก	การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้ สังคมไทยและสังคมโลกสงบสุข	ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก
4.ประเมินสถานการณ์ สิทธิมนุษยชนในประเทศ ไทย และเสนอแนวทาง พัฒนา	การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ต้องมีการ ประเมินสถานการณ์และเสนอแนวทาง การพัฒนาด้านมนุษยชนของคนไทย	ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนใน ประเทศไทย และเสนอแนวทางพัฒนา

5. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล	การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล
---	---	---

มาตรฐาน ส ๒.๒

เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	นักเรียนรู้อะไร	นักเรียนทำอะไรได้
1.วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข	ปัญหาการเมืองของไทยมีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ	วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข
2.เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	การเมืองการปกครองมีส่วนสำคัญต่อการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
3.วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจ และความมั่นคงในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย	วิเคราะห์ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4.เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยองค์กรอิสระและประชาชนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น	เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

เวลาเรียน 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ศึกษา วิเคราะห์ ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนา บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศไทย การเมือง การปกครอง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา กฎหมายอาญาในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กฎหมายอื่นที่สำคัญ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม. 4/1 ม. 4/2 ม. 4/3 ม. 4/4 ม.4/5

ส 2.2 ม. 4/1 ม. 4/2 ม. 4/3 ม. 4/4

รวม 9 ตัวชี้วัด

ตารางโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส 31101
ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลา 40 ชั่วโมง 1.0 หน่วยกิต

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการจัดการเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา ชั่วโมง
1 สังคมมนุษย์	1. โครงสร้างทางสังคม และการขัดเกลาทางสังคม	1. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด 2. วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา	1. ทักษะการคิดวิเคราะห์	3
	2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทาง การพัฒนาสังคม	3. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม	2. ทักษะการคิดวิเคราะห์	2
2 กฎหมายในชีวิตประจำวัน	1. กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และมรดก	1. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน	1. ทักษะการคิดวิเคราะห์	2
	2. กฎหมายแพ่ง เกี่ยวกับนิติกรรม และสัญญา	2. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการ ต่อเรื่องราว (Jigsaw)	2. ทักษะการคิดวิเคราะห์	2
	3. กฎหมายอาญา	3. วิธีสอนแบบบรรยาย 4. วิธีสอนแบบกรณีศึกษา 5. วิธีสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ	3. ทักษะการคิดวิเคราะห์	2
	4. กฎหมายสำคัญที่ควรรู้	6. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง 7. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคโต๊ะกลม 8. วิธีสอนแบบบรรยาย	4. ทักษะการคิดวิเคราะห์	2

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัด การเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการ จัดการเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา ชั่วโมง
3 วัฒนธรรมไทย	1. รักวัฒนธรรมไทย	1. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่ สหาย 2. วิธีสอนโดยการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการ ต่อเรื่องราว (Jigsaw)	1. ทักษะการคิด วิเคราะห์	3
	2. การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย	3. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความ ตระหนัก 4. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม	2. ทักษะการคิด วิเคราะห์ 3. ทักษะการคิด อย่างวิจารณ์ญาณ	3
4 พลเมืองดีของ ประเทศชาติและ สังคมโลก	1. พลเมืองดี	1. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม 2. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความตระหนัก	1. ทักษะการคิด วิเคราะห์ 2. ทักษะการคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ	3
	2. วิถีชีวิตพลเมืองดี	3. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่า เรื่อง รอบวง 4. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม 5. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการปฏิบัติ	3. ทักษะการคิด วิเคราะห์ 4. ทักษะการคิด อย่าง มี วิจารณ์ญาณ	

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการ การเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการ จัดการเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา ชั่วโมง
5 สิทธิมนุษยชน	1. ความสำคัญของ สิทธิ- มนุษยชน	1. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด สี่ สหาย 2. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคร่วมกันคิด	1. ทักษะการคิด วิเคราะห์	2
	2. บทบัญญัติขอ รัฐธรรมนูญและบทบาท ขององค์กรระหว่าง ประเทศเกี่ยวกับสิทธิ มนุษยชน	3. วิธีสอนตามแนววัฏจักร การ เรียนรู้ (4 MAT) 4. วิธีสอนแบบกรณีศึกษา	2. ทักษะการคิด วิเคราะห์	2
	3. ปัญหาสิทธิมนุษยชน และแนวทางแก้ไขพัฒนา	5. วิธีสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ การเผชิญสถานการณ์	3. ทักษะการคิด วิเคราะห์	1
6 ระบอบการเมือง การปกครอง	1. ระบอบประชาธิปไตยอัน พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	1. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ ร่วมกัน 2. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด	1. ทักษะการคิด วิเคราะห์	4
	2. การเมืองกับชีวิต	3. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด 4. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม	2. ทักษะการคิด วิเคราะห์ 3. ทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ 4. ทักษะการคิด แก้ปัญหา	2

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการ การเรียนรู้	วิธีสอน/กระบวนการ จัดการเรียนรู้	ทักษะการคิด	เวลา ชั่วโมง
7 รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักร ไทย	1. รู้ชัดรัฐธรรมนูญ	1. วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ : เทคนิคการจัดทีม แข่งขัน (TGT)	1. ทักษะการคิด วิเคราะห์ 2. ทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	3
	2. การตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ	2. วิธีสอนตามแนววิถี การเรียนรู้ (4 MAT) 3. วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม	3. ทักษะการคิด วิเคราะห์ 4. ทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ 5. ทักษะการคิด สร้างสรรค์	2
รวมทั้งสิ้น				40

ตัวชี้วัดรายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส31101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 อัตราส่วนคะแนน 70 : 30

ข้อ	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	คะแนน วัดผล ก่อน กลาง ภาค	คะแนน วัดผล กลาง ภาค	คะแนน วัดผล หลัง กลาง ภาค	คะแนน จิตพิสัย	คะแนน วัดผล ปลาย ภาค	รวม คะแนน ทั้งหมด	เวลา เรียน
1.	วิเคราะห์ความสำคัญของ โครงสร้างทางสังคม การขัด เกลาทางสังคม และ การ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ส 2.1 ม 4-6/2	5	5	-			10	4
2.	วิเคราะห์และปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ส 2.1 ม 4- 6/1	6	6	-			12	6
3.	ปฏิบัติตนและมีส่วน สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคม โลก ส 2.1 ม 4-6/3	3	3	-			6	3

ข้อ	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	คะแนน วัดผล ก่อน กลาง ภาค	คะแนน วัดผล กลาง ภาค	คะแนน วัดผล หลัง กลาง ภาค	คะแนน จิตพิสัย	คะแนน วัดผล ปลาย ภาค	รวม คะแนน ทั้งหมด	เวลา เรียน
4.	ประเมินสถานการณ์ สิทธิมนุษยชนใน ประเทศไทย และเสนอ แนวทางพัฒนา ส 2.1 ม 4-6/4	3	3	-			6	3
5	วิเคราะห์ความจำเป็นที่ ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรม สากล ส 2.1 ม 4-6/5	3	3	-			6	4
6	วิเคราะห์ปัญหา การเมืองที่สำคัญใน ประเทศจากแหล่งข้อมูล ต่างๆ พร้อมทั้งเสนอ แนวทางแก้ไข ส 2.2 ม 4-6/1			4		7	11	5

ข้อ	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	คะแนน วัดผล ก่อน กลาง ภาค	คะแนน วัดผล กลาง ภาค	คะแนน วัดผล หลัง กลาง ภาค	คะแนน จิตพิสัย	คะแนน วัดผล ปลาย ภาค	รวม คะแนน ทั้งหมด	เวลา เรียน
7	เสนอแนวทาง ทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ความ เข้าใจ และการประสาน ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ประเทศ ส 2.2 ม 4-6/2			5		8	13	5
8	วิเคราะห์ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษา ไว้ซึ่งการปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ส 2.2 ม 4-6/3			5		8	13	5
9	เสนอแนวทางและมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ ส 2.2 ม 4-6/4			5		7	12	5
	คุณลักษณะ/จิตพิสัย				10			
	รวมคะแนน	20	20	20	10	30	100	40

อัตราส่วนคะแนน 70: 30

1. คะแนนวัดผลก่อน/หลังกลางภาค 20/20 รวม 40 คะแนน
 2. คะแนนวัดผลกลางภาค 20 คะแนน
 3. คะแนนคุณลักษณะ/จิตพิสัย 10 คะแนน
 4. คะแนนวัดผลปลายภาค 30 คะแนน
- รวมคะแนนทั้งสิ้น 100 คะแนน**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สังคมมนุษย์

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4-6 / 2วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โครงสร้างทางสังคมมีสถาบันทางสังคมเป็นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมและมีส่วนในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. โครงสร้างทางสังคม
 - การจัดระเบียบทางสังคม
 - สถาบันทางสังคม
2. การขัดเกลาทางสังคม
3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
4. การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1. ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของบ้านเชียงใหม่/ อำเภอดอยสะเก็ด /จังหวัดร้อยเอ็ด
2. ปัญหาสังคมและแนวทางการพัฒนาสังคม บ้านเชียงใหม่/ อำเภอดอยสะเก็ด /จังหวัดร้อยเอ็ด

4. การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้สภาพการเลือกการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนรู้จักการคิดพิจารณาใคร่ครวญว่าการดำเนินชีวิตของตนเองว่าเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

3.1 นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 นักเรียนรู้จักเลือก เวลา สถานที่ในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีความเสี่ยง

4. เจือ้นไขความรู้

ใช้ความรู้รอบคอบ ระมัดระวังในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดเวลา

5.เจือ้นไขคุณธรรม

ความรับผิดชอบ ความมีวินัย การพึ่งตนเอง และการรู้จักแยกแยะถูก ผิด โดยใช้สติปัญญา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์

8. การวัดและการประเมินผล

8.1 การประเมินก่อนเรียน

- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

8.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว
- 2.ใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ
- 3.ใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง
- 4.ใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา
- 5.ใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา
- 6.ใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ
- 7.ใบงานที่ 1.7 เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม
- 8.ใบงานที่ 1.8 เรื่อง ขวัญปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่

9.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์

10.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง ปัญหาสังคมไทย

11.สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

8.3 การประเมินหลังเรียน

-แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

8.4การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

ประเมินแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์

การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด) แบบประเมินแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์

รายการ ประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสำคัญ ของการอยู่ ร่วมกัน เป็นสังคม	วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ถูกต้องชัดเจน	วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นส่วนใหญ่	วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ถูกต้องชัดเจน เป็นบางส่วน	วิเคราะห์ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน
2. โครงสร้างทางสังคม	อธิบายโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมได้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	อธิบายโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมได้ถูกต้อง เกือบครบถ้วน	อธิบายโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมได้ถูกต้อง เป็นบางส่วน	อธิบายโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางสังคมได้ถูกต้อง เป็นส่วนน้อย
3. การขัดเกลาทางสังคม	วิเคราะห์ผลของการขัดเกลาทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง ชัดเจน	วิเคราะห์ผลของการขัดเกลาทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่	วิเคราะห์ผลของการขัดเกลาทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง เป็นบางส่วน	วิเคราะห์ผลของการขัดเกลาทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง เป็นส่วนน้อย
4. การเปลี่ยนแปลงในสังคม	วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง ชัดเจน	วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้องเป็นบางส่วน	วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้องเป็นส่วนน้อย

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13-16	ดีมาก	9-12	ดี
5-8	พอใช้	1-4	ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง โครงสร้างทางสังคมและการขัดเกลาทางสังคม เวลา 3 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา

1. ครูให้นักเรียนดูภาพ พ่อแม่ และลูก (วัยแรกเกิด) แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำถามที่กำหนด แล้วร่วมกันสรุปความหมาย และความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบของสังคมมนุษย์

2. ครูนำภาพบ้านที่สวยงามมาให้ให้นักเรียนดู และสนทนาเชิงวิเคราะห์ในประเด็นที่กำหนดแล้วครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า บ้านเปรียบเหมือนสังคมหรือโลกที่มีสมาชิกอาศัยอยู่โครงสร้างและองค์ประกอบของบ้านมีประโยชน์ งดงามน่าอยู่ ดังนั้นถ้าสมาชิกในครอบครัวต่างปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ส่งผลต่อบ้าน ชุมชน สังคม และโลกให้น่าอยู่เช่นกัน

3. ครูให้นักเรียนดูแผนภูมิองค์ประกอบโครงสร้างทางสังคม และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจลักษณะการจัดระเบียบทางสังคมและสถาบันทางสังคม

4. ให้นักเรียนรวมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน และให้จับคู่กันเป็น 3 คู่ แต่ละคู่ศึกษาความรู้ จากหนังสือเรียน เรื่อง การจัดระเบียบทางสังคม คู่ละ 1 เรื่อง ดังนี้

- คู่ที่ 1 ศึกษาเรื่อง ระบบคุณค่าของสังคม
- คู่ที่ 2 ศึกษาเรื่อง บรรทัดฐานหรือปทัสถานทางสังคม
- คู่ที่ 3 ศึกษาเรื่อง สถานภาพและบทบาท

โดยให้แต่ละคู่ผลัดกันศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดไว้ และผลัดกันเล่าเรื่องรอบวงในประเด็นที่สำคัญของหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายให้เพื่อนในกลุ่มฟังจนครบทุกเรื่อง จากนั้นครูสุ่มเรียกนักเรียน 2 - 3 คู่ สนทนาซักถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดระเบียบทางสังคม โดยครูคอยอธิบายเพิ่มเติม

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การจัดระเบียบทางสังคม

6. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีสถาบันทางสังคม แล้วให้นักเรียนช่วยกันเขียนความรู้เดิมเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม ลงในกระดาษ และนำมาติดที่กระดานหน้าชั้นเรียนให้ถูกต้อง

7. นักเรียนรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 6 คน และให้ทุกคนมีหมายเลขประจำตัว 1-6 ตามลำดับ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนที่มีหมายเลขเดียวกันไปรวมกันเป็นกลุ่มใหม่ และศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน และทำใบงานที่กำหนดให้ ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว
- กลุ่มหมายเลข 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ
- กลุ่มหมายเลข 3 ทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง
- กลุ่มหมายเลข 4 ทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา

- กลุ่มหมายเลข 5 ทำใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา
- กลุ่มหมายเลข 6 ทำใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน และร่วมกันสรุปความรู้ จากการศึกษาค้นคว้า และช่วยกันตอบคำถามในใบงานที่แต่ละกลุ่มได้รับ ทำความเข้าใจเนื้อหาให้ชัดเจนในประเด็นที่สำคัญ ที่เป็นความรู้ใหม่ แล้วให้นักเรียนกลุ่มใหม่กลับเข้าสู่กลุ่มเดิม และนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและทำใบงานกลับไปขยายผลให้กลุ่มเดิมของตนฟัง แล้วร่วมกันสรุปและบันทึกลงในกระดาษแล้วออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สถาบันทางสังคม

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.7 เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม แล้วออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

10. ครูให้นักเรียนดูภาพการกระทำที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน เช่น เล่นการพนัน เที่ยวสถานบันเทิง เสพสารเสพติด ฯลฯ แล้วร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุ-ผลของการกระทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมขององค์กรทางสังคมต่างๆ ในการขัดเกลา เพื่อให้เยาวชนได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เหมาะสม

11. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าจะมีกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ และอธิบายถึงลักษณะพื้นฐานของหมวกหกใบ ครูชี้แจงบทบาท หน้าที่ ขั้นตอน กติกา การอภิปรายให้นักเรียนเข้าใจแล้วครูอธิบายรายละเอียดของประเด็นที่จะอภิปรายเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม

12. ครูอธิบายขั้นตอนการใช้หมวกหกใบ ให้นักเรียนฟัง ดังนี้

1) ครูขออาสาสมัครนักเรียน 6 คน สาธิตวิธีการใช้หมวกหกใบตามสีของหมวก พร้อมอธิบายแนะนำตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจ

2) ครูสาธิตวิธีการใช้หมวก ดังนี้

- (1) หมวกฟ้าเริ่มต้นด้วยการนำอภิปรายและเป็นผู้สรุปภาพรวมขั้นตอนสุดท้ายด้วย
- (2) หมวกขาวเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริง (เช่น เรื่องนี้ได้ข้อมูลมาด้วยวิธีใด)
- (3) หมวกแดงแสดงความรู้สึก อารมณ์ (เช่น รู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้)
- (4) หมวกดำบอกข้อบกพร่อง จุดอ่อน โทษหรือผลเสีย (เช่น เรื่องนี้จะเกิดผลเสียอะไรบ้าง)
- (5) หมวกเหลืองเสนอข้อคิดที่เป็นประโยชน์ (เช่น เรื่องนี้มีข้อดีอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์)

(6) หมวกเขียวเสนอแนวทางพัฒนา หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป (เช่น มีวิธีการใดที่จะทำให้มันดีขึ้น)

13. ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 6 คน ศึกษาความรู้เรื่องการขัดเกลาทางสังคม จากหนังสือเรียนและทำใบงานที่ 1.8 เรื่อง ขวัญปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่ โดยให้นักเรียนเลือกใช้หมวกคนละ 1 ใบ และเริ่มต้นฝึกปฏิบัติแสดงข้อคิด เสนอข้อดีข้อเสีย และแนวทางการแก้ไขพัฒนา ตามประเด็นในใบงาน

14. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายเกี่ยวกับ ปัญหาของเด็กและเยาวชนสมัยใหม่ และการขัดเถลาทางสังคม แล้วเสนอผลการอภิปรายต่อชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเสนอแนะเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคม

เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม

1. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ภาพการเดินทางของคนไทยในอดีตและสนทนาซักถามในประเด็นที่กำหนดแล้วครู และนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลงในสังคม จากหนังสือเรียน และทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์ โดยระดมพลังสมอง วางแผนการทำงานและแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบตามหัวข้อในใบงาน แล้วออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ ครูชื่นชมผลงานนักเรียน

4. ครูทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับผลเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสังคม ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา และให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายปัญหาของสังคมไทยที่กำลังประสบอยู่ โดยเขียนชื่อปัญหาบนกระดาน

5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ศึกษาค้นคว้า เรื่อง ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหาจาก หนังสือเรียน และทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง ปัญหาสังคมไทย โดยให้นักเรียนร่วมกันคิดว่าเรื่องใดบ้างที่เป็นปัญหาสังคมอยู่ในขณะนั้น จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันตัดสินใจเลือกปัญหาสำคัญ 1 ปัญหา ที่สมาชิกในกลุ่มคิดว่าสามารถมีส่วนร่วม ในการป้องกันแก้ไขได้ และช่วยกันวิเคราะห์และตอบคำถามตามหัวข้อในใบงาน

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันสรุปประเด็นปัญหาสำคัญที่ต้องร่วมมือกันแก้ อย่างเร่งด่วน

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์ โดยวิเคราะห์ลักษณะสังคมมนุษย์ ให้ครอบคลุมหัวข้อ ต่อไปนี้

- 1) ความสำคัญ
- 2) โครงสร้างทางสังคม
- 3) การขัดเถลาทางสังคม
- 4) การเปลี่ยนแปลงในสังคม

8. ครูเลือกผลงานที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พลเมือง ฯ ม.4-ม.6
2. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว
3. ใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ
4. ใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง
5. ใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา
6. ใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา
7. ใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ
8. ใบงานที่ 1.7 เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม
9. ใบงานที่ 1.8 เรื่อง ขวัญปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่
10. ใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์
11. ใบงานที่ 2.2 เรื่อง ปัญหาสังคมไทย

10.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://www.m-society.go.th>

<http://www.thaisociety.go.th>

แบบทดสอบ
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพราะเหตุใด มนุษย์จึงต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม
 - ก. เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรม
 - ข. เพื่อสร้างความเจริญให้กับสังคม
 - ค. เพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
 - ง. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม
2. ข้อใดจัดเป็นสังคม
 - ก. สุภจรรย์จตุรัสทศวรรณา
 - ข. สุชาติยัณรอรณเมล์สาย 113 ที่ปายรณเมล์
 - ค. นารีหวัระเสียงดังเมื่อดูรายการชิงร้อยชิงล้าน
 - ง. วิชัยชวนแม่ไปเที่ยวที่สนามหลวงในงานสัปดาห์วิสาขบูชา
3. ข้อใดสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม”
 - ก. มนุษย์สามารถใช้สมองและร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ข. มนุษย์ต้องดิ้นรนเพื่อต่อสู้กับความอยู่รอดของชีวิต
 - ค. มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อพึ่งพาอาศัยกัน
 - ง. มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี
4. สถาบันศาสนาควรมีบทบาทร่วมกับรัฐบาล ในเรื่องใด
 - ก. ให้ความร่วมมือกับรัฐอบรมสมาชิกให้มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองของรัฐ
 - ข. ปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม ความเป็นพลเมืองดีแก่ประชาชน
 - ค. ท้วงติง วิจารณ์นโยบายที่ไม่เหมาะสมของรัฐ
 - ง. ควบคุมและระงับข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น
5. สถาบันพื้นฐานแรกของสังคมที่ทำหน้าที่อบรมและขัดเกลาให้สมาชิก คือ สถาบันใด
 - ก. สถาบันครอบครัว
 - ข. สถาบันเศรษฐกิจ
 - ค. สถาบันการศึกษา
 - ง. สถาบันศาสนา
6. “โครงสร้างของสังคม” คือข้อใด
 - ก. สิ่งที่เป็นองค์ประกอบค้ำจุนสังคม
 - ข. อุดมการณ์ของสังคมเพื่อความมั่นคงถาวร
 - ค. วัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

7. นายนพพรปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เขาปฏิบัติตามข้อใด

ข. บรรทัดฐานทางสังคม

๑. ศิลธรรมจรรยา

ก. วัยรุ่นชอบใส่เสื้อยืด กางเกงยีนส์

ข. นักเรียนพูดจาไม่สุภาพจะถูกตีเตือนเสมอ

ค. ห้ามสูบบุหรี่บนรถประจำทาง ปรับ 2,000 บาท

ง. ชาวพุทธสวดมนต์ไหว้พระเพื่อทำจิตใจให้สงบ

9. ข้อใดถือเป็นสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ

ก. หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล สร้างภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์

ข. พรทิพย์ นาคหิรัญกนก ได้รับคัดเลือกเป็นนางงามจักรวาล

ค. นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี

ง. สัญญาเป็นลูกคนโตพอจึงมอบกิจการให้เขาดูแล

10. ข้อใดถือว่า เป็นการทำผิดจารีตหรือกฏศีลธรรม

ก. ลุกอกตั๋ญญ

ข. การเขียนหนังสือด้วยมือซ้าย

ค. การหลีกเลี่ยงการเสียภาษี

ง.การไม่ทำพิธีเจิมร้านค้าที่เป็ดใหม่

11. องค์กรใดที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ก. วัด

๒. โรงเรียน

ค. ครอบครัว

๑. สื่อมวลชน

12. การกระทำใดถือว่าเป็นการขัดเกลาทางสังคมโดยทางอ้อม

ก. ในขณะที่รับประทานอาหารร่วมกัน คุณแม่จะบอกให้เคี้ยวอาหารหมดปากก่อนที่จะพูด

ข. ดวงใจและเพื่อนสามารถร้องเพลงตามจังหวะที่ฟังจากวิทยุได้ถูกต้อง

ค. คุณครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกความเป็นประชาธิปไตย

ง. คุณยายสอนให้สวຍรู้จักทำความเคารพผู้ใหญ่

13. ข้อใดกล่าวถึง “การจัดระเบียบทางสังคม” ได้อย่างชัดเจนที่สุด

ก. กฏระเบียบและกติกาของกลุ่มคนที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ข. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในแต่ละสังคมซึ่งมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น

ค. การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนในแต่ละสังคมซึ่งมีการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน

ง. วิธีการที่คนในสังคมกำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน

14. ข้อใดอธิบายลักษณะของสังคมไทยได้ถูกต้องที่สุด
- ก. ภาพยนตร์เกาหลีมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนปัจจุบันมากขึ้น
 - ข. เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป
 - ค. ศูนย์รวมจิตใจของคนไทยคือสถาบันพระมหากษัตริย์
 - ง. โทรศัพท์มือถือทำให้ภาษาไทยวิบัติมากขึ้น
15. สถาบันใดในสังคมไทยมีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะทำให้สมาชิกในสังคมเป็นพลเมืองดีตามที่สังคมคาดหวัง
- ก. สถาบันครอบครัว
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันการเมือง
 - ง. สถาบันศาสนา
16. ปัญหาสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากมายในปัจจุบัน มีสาเหตุพื้นฐานมาจากข้อใด
- ก. วัฒนธรรมตะวันตกหลังไหลเข้ามา
 - ข. ความบกพร่องของผู้บริหารประเทศ
 - ค. จำนวนการเพิ่มของจำนวนประชากร
 - ง. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี
17. ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาต่อสังคมหลายๆ ด้าน ข้อใดไม่ใช่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด
- ก. ปัญหาอาชญากรรม
 - ข. ปัญหาทำร้ายร่างกาย
 - ค. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
 - ง. ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
18. การกระทำในข้อใด ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในสังคมไทย
- ก. การจราจรถัดชัด
 - ข. การตัดไม้ทำลายป่า
 - ค. การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมมาก
 - ง. การใช้วัสดุอุปกรณ์บริโภคไม่เหมาะสม
19. ปัญหาการทุจริตซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญระดับชาติ ข้อใดเป็นแนวทางการแก้ไขที่สำคัญ
- ก. สอนให้ภูมิใจในศักดิ์ศรีของตนเอง
 - ข. รมรณรงค์ให้คนในสังคมรังเกียจการทุจริต
 - ค. รมรณรงค์ให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
 - ง. ปลุกฝังค่านิยมให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
20. แนวโน้มของสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์จะมีลักษณะดังต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด
- ก. ครอบครัวเดี่ยวมีมากขึ้น
 - ข. คุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมเสื่อมลง
 - ค. ชายหญิงนิยมอยู่กันก่อนจะแต่งงาน
 - ง. เชื่อในเรื่องโชคกลางและไสยศาสตร์

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

- | | |
|-------|-------|
| 1. ค | 2. ง |
| 3. ค | 4. ข |
| 5. ก | 6. ง |
| 7. ข | 8. ค |
| 9. ข | 10. ก |
| 11. ค | 12. ข |
| 13. ง | 14. ค |
| 15. ก | 16. ง |
| 17. ค | 18. ข |
| 19. ง | 20. ง |

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส 31101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สังคมมนุษย์

เวลา 5 ชั่วโมง

เรื่อง โครงสร้างทางสังคมและการขัดเกลาทางสังคม

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุขนั้นจะต้องมีการจัดระเบียบสังคมและมีสถาบันทางสังคมช่วยทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมการขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจความหมาย องค์ประกอบและเห็นความสำคัญในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม
2. วิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมและเห็นความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม
3. วิเคราะห์ความสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. โครงสร้างทางสังคม
 - การจัดระเบียบทางสังคม
 - สถาบันทางสังคม

2. การขัดเกลาทางสังคม

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

โครงสร้างทางสังคมของบ้านเชียงใหม่ /อำเภอโพธิ์ชัย/จังหวัดร้อยเอ็ด

4. การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

นักเรียนรู้สภาพการเลือกการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ

ความมีเหตุผล

นักเรียนรู้จักการคิดพิจารณาใคร่ครวญว่าการดำเนินชีวิตของตนเองว่าเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
- นักเรียนรู้จักเลือก เวลา สถานที่ในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีความเสี่ยง

เงื่อนไขความรู้

ใช้ความรู้รอบคอบ ระมัดระวังในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความปลอดภัยของสังคมตลอดเวลา

เงื่อนไขคุณธรรม

ความรับผิดชอบ ความมีวินัย การพึ่งตนเอง และการรู้จักแยกแยะถูก ผิด โดยใช้สติปัญญา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1. มีวินัย
- 2. ใฝ่เรียนรู้
- 3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา)

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

ชั่วโมงที่ 1

1. ให้นักเรียนดูภาพ พ่อแม่ และลูก (วัยแรกเกิด) แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำถามต่อไปนี้

1) ทารกแรกเกิดในระยะเริ่มต้นของชีวิตจะต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างไรบ้าง และมีใครเป็นผู้ช่วยเหลือ *แนวคำตอบ* ต้องกินนม ต้องขับถ่าย ต้องอาบน้ำ สระผม เช็ดสะดือ ฉีดวัคซีน เปลี่ยนเสื้อผ้า และมีบิดามารดา ญาติพี่น้อง แพทย์ พยาบาล พี่เลี้ยง เป็นผู้ช่วยเหลือ

2) นักเรียนคิดว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่มนุษย์จะดำรงชีวิตตามลำพังโดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นเลย *แนวคำตอบ* คงเป็นไปได้ยาก เพราะมนุษย์ต้องดำรงชีวิตด้วยปัจจัย 4 เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานด้านชีวภาพ กายภาพ และการให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ ต้องอาศัยพึ่งพาผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่

3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความหมาย และความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม แล้วครู

อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบของสังคมมนุษย์

4. ครูนำภาพบ้านที่สวยงามมาให้นักเรียนดู และสนทนาเชิงวิเคราะห์ในประเด็นเหล่านี้ เช่น

- โครงสร้างบ้าน ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีประโยชน์ต่อสมาชิกของบ้าน

อย่างไร

- สมาชิกของบ้านควรมีพฤติกรรมอย่างไรต่อบ้านที่สวยงาม เพื่อให้เป็นบ้านที่น่าอยู่และนักเรียนกับคนในบ้านได้กระทำหรือไม่

- พฤติกรรมที่ทำให้บ้านไร้ความงามและไม่น่าอยู่เป็นอย่างไร นักเรียนได้กระทำหรือไม่กระทำ

อย่างไร เป็นเพราะเหตุใด

ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า บ้านเปรียบเหมือนสังคมหรือโลกที่มีสมาชิกอาศัยอยู่ โครงสร้างและองค์ประกอบของบ้านมีประโยชน์ งดงามน่าอยู่ ดังนั้น ถ้าสมาชิกในครอบครัวต่างปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ส่งผลต่อบ้าน ชุมชน สังคม และโลกให้น่าอยู่เช่นกัน

5. ครูให้นักเรียนดูแผนภูมิองค์ประกอบโครงสร้างทางสังคม และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจลักษณะการจัดระเบียบทางสังคมและสถาบันทางสังคม

โครงสร้างทางสังคม

การจัดระเบียบทางสังคม

- ระบบคุณค่าของสังคม
- บรรทัดฐานหรือปทัสถานทางสังคม
- สถานภาพและบทบาท

สถาบันทางสังคม

- สถาบันครอบครัว
- สถาบันเศรษฐกิจ
- สถาบันการเมืองการปกครอง
- สถาบันการศึกษา
- สถาบันศาสนา
- สถาบันนันทนาการ
- สถาบันสื่อสารมวลชน

6. ให้นักเรียนรวมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน และให้จับคู่กันเป็น 3 คู่ แต่ละคู่ศึกษาความรู้เรื่อง การจัดระเบียบทางสังคม จากหนังสือเรียน คู่ละ 1 เรื่อง ดังนี้

- คู่ที่ 1 ศึกษาเรื่อง ระบบคุณค่าทางสังคม
- คู่ที่ 2 ศึกษาเรื่อง บรรทัดฐานหรือปทัสถานทางสังคม
- คู่ที่ 3 ศึกษาเรื่อง สถานภาพและบทบาท

7. ให้แต่ละคู่ผลัดกันศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดไว้ และผลัดกันเล่าเรื่องราวรอบวงในประเด็นที่สำคัญของหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายให้เพื่อนในกลุ่มฟังจนครบทุกเรื่อง

9. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2 - 3 คู่ สนทนาซักถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดระเบียบทาง

สังคมโดยครูคอยอธิบายเพิ่มเติม

10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การจัดระเบียบทางสังคม

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีสถาบันทางสังคม แล้วให้นักเรียนช่วยกันเขียนความรู้เดิมเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม ลงในกระดาษ และนำมาติดที่กระดานหน้าชั้นเรียนให้ถูกต้อง

2. นักเรียนรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 6 คน และให้ทุกคนมีหมายเลขประจำตัว 1-6 ตามลำดับ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนที่มีหมายเลขเดียวกันไปรวมกันเป็นกลุ่มใหม่ และศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน และทำใบงานที่กำหนดให้ ดังนี้

- กลุ่มหมายเลข 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว
- กลุ่มหมายเลข 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ
- กลุ่มหมายเลข 3 ทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง
- กลุ่มหมายเลข 4 ทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา
- กลุ่มหมายเลข 5 ทำใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา
- กลุ่มหมายเลข 6 ทำใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน และร่วมกันสรุปความรู้ จากการศึกษาค้นคว้า และช่วยกันตอบคำถามในใบงานที่แต่ละกลุ่มได้รับ ทำความเข้าใจเนื้อหาให้ชัดเจนในประเด็นที่สำคัญที่เป็นความรู้ใหม่

4. ให้นักเรียนกลุ่มใหม่กลับเข้าสู่กลุ่มเดิม และนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและทำใบงานกลับไปขยายผลให้เพื่อนกลุ่มเดิมของตนฟัง

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนครบทุกเรื่อง และย้ำเตือนให้ทุกคนตั้งใจฟังข้อมูล

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แล้วบันทึกข้อสรุปลงในกระดาษ

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดรูปแบบการนำเสนอผลงานให้น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนช่วยสรุปบทเรียน

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.7 เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม แล้วออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูให้นักเรียนดูภาพการกระทำที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน เช่น เล่นการพนัน เที่ยวสถานบันเทิง เสพสารเสพติด ฯลฯ แล้วร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุ-ผลของการกระทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมขององค์กรทางสังคมต่างๆ ในการขัดเกลา เพื่อให้เยาวชนได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เหมาะสม

2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าจะมีกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ และอธิบายถึงลักษณะพื้นฐานของหมวกหกใบ ครูชี้แจงบทบาท หน้าที่ ขั้นตอน กติกา การอภิปรายให้นักเรียนเข้าใจ

3. ครูอธิบายรายละเอียดของประเด็นที่จะอภิปรายเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม

4. ครูอธิบายขั้นการสาธิตการใช้หมวกหกใบ ดังนี้

1) ครูขออาสาสมัครนักเรียน 6 คน สาธิตวิธีการใช้หมวกหกใบตามสีของหมวก พร้อมอธิบายแนะนำตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจ

2) ครูสาธิตวิธีการใช้หมวก ดังนี้

- (1) หมวกฟ้า เริ่มต้นด้วยการนำอภิปรายและเป็นผู้สรุปภาพรวมขั้นตอนสุดท้ายด้วย
- (2) หมวกขาว เสนอข้อมูล ข้อเท็จจริง (เช่น เรื่องนี้ได้ข้อมูลมาด้วยวิธีใด)
- (3) หมวกแดงแสดงความรู้สึก อารมณ์ (เช่น รู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้)
- (4) หมวกดำบอกข้อบกพร่อง จุดอ่อน โทษหรือผลเสีย (เช่น เรื่องนี้จะเกิดผลเสียอะไรบ้าง)
- (5) หมวกเหลือง เสนอข้อคิดที่เป็นประโยชน์ (เช่น เรื่องนี้มีข้อดีอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์)

(6) หมวกเขียวเสนอแนวทางพัฒนา หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป (เช่น มีวิธีการใดที่จะทำให้มันดีขึ้น)

5. ขั้นการฝึกปฏิบัติ ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 6 คน ศึกษาความรู้เรื่อง การขัดเกลาทางสังคมจากหนังสือเรียน และทำใบงานที่ 1.8 เรื่อง ขวัญปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่

6. ให้นักเรียนเลือกใช้หมวกคนละ 1 ใบ และเริ่มต้นฝึกปฏิบัติแสดงข้อคิด เสนอข้อดีข้อเสีย และแนวทางการแก้ไขพัฒนา ตามประเด็นในใบงาน

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชนสมัยใหม่ และกาขัดเกลาทางสังคม และเสนอผลการอภิปรายต่อชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเสนอแนะเพิ่มเติม

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคม มนุษย์	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.4	ใบงานที่ 1.4	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.5	ใบงานที่ 1.5	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.6	ใบงานที่ 1.6	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.7	ใบงานที่ 1.7	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.8	ใบงานที่ 1.8	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ
- ใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง

5. ใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา
6. ใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา
7. ใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ
8. ใบงานที่ 1.7 เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม
9. ใบงานที่ 1.8 เรื่อง ขาวปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://www.m-society.go.th>

ลงชื่อ _____ ครูผู้สอน

(นางวรรณ ประชานันท์)

วันที่ ____ เดือน ____ พ.ศ. ____

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 1 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันครอบครัว จากหนังสือเรียน และร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันครอบครัว

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

เฉลย

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง สถาบันครอบครัว

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง สถาบันครอบครัว จากหนังสือเรียน และร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันครอบครัว

เป็นสถาบันพื้นฐานแรกของสังคมมนุษย์ ทุกสังคมต้องมีสถาบันครอบครัว เพื่อผลิตสมาชิกใหม่อันเป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมอยู่รอด เป็นที่ปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และทำหน้าที่ ขัดเกลาทางสังคม สถาบันครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างครอบครัวให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้สังคมมีความเข้มแข็งอีกด้วย

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ต่างกัน ถ้าทุกคนรับบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ย่อมเป็นพลังที่เข้มแข็งที่จะช่วยกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เช่น ช่วยกันใช้จ่ายอย่างประหยัด มีเงินออมในการลงทุนทำกิจการต่างๆ ช่วยกันอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

ใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 2 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ จากหนังสือเรียน และร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันเศรษฐกิจ

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

แนวการตอบ

ใบงานที่ 1.2 เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 2 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันเศรษฐกิจ จากหนังสือเรียน และร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันเศรษฐกิจ

สถาบันเศรษฐกิจมีส่วนสำคัญที่ทำให้คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำเงินที่หามาได้ใช้จ่ายใช้สอย ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น นอกจากนี้สถาบันเศรษฐกิจได้สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับผู้คนมากมาย มีการอพยพเคลื่อนย้ายของแรงงานทั้งภายในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลทั้งในด้านการพัฒนา และปัญหาสังคมตามมา

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

สมาชิกของสถาบันทางเศรษฐกิจมีบทบาทด้านการผลิตสินค้าและการบริการ มีการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มีการแข่งขันกันในด้านคุณภาพและปริมาณ ก่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาประเทศชาติ นอกจากนี้ เมื่อสังคมเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าอย่างไร้พรมแดน ทำให้ความเจริญกระจายไปยังประเทศต่างๆ อย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจให้ก้าวล้ำทันสมัย

ใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 3 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง จากหนังสือเรียน
และร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันการเมืองการปกครอง

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

แนวการตอบ

ใบงานที่ 1.3 เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 3 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันการเมืองการปกครอง จากหนังสือเรียน
และร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันการเมืองการปกครอง

สถาบันทางการเมืองการปกครอง มีความสำคัญต่อการจัดระเบียบทางสังคมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีหน้าที่สำคัญในการรักษาความมั่นคงและปกป้องการรุกรานจากสังคมภายนอก นอกจากนี้ สถาบันการเมืองการปกครอง มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น โดยใช้กฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อควบคุมสังคมให้ปกติสุข

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

สมาชิกของสถาบันทางการเมืองการปกครองมีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศเพื่อความอยู่รอด ของสังคม โดยแบ่งบทบาทหน้าที่เป็น 3 ด้าน เช่น ด้านบริหาร ด้านนิติบัญญัติ และด้านตุลาการ เป็นต้น สมาชิกของสถาบันทางการเมืองการปกครอง จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประเทศไทย ซึ่งทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน

ใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 4 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันการศึกษา จากหนังสือเรียน และร่วมกัน
อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันการศึกษา

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

แนวการตอบ

ใบงานที่ 1.4 เรื่อง สถาบันการศึกษา

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 4 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันการศึกษา จากหนังสือเรียน และร่วมกัน
อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันการศึกษา

สถาบันทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาให้สมาชิกของสถาบันมีความรู้ความสามารถ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ ช่วยถ่ายทอดค่านิยมวัฒนธรรม และบทบาทหน้าที่ สถานภาพให้แก่สมาชิก ช่วยอบรมและพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพ การที่สมาชิกของสังคม มีความรู้ความสามารถ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความมั่นคงของสังคม

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

สมาชิกของสถาบันการศึกษาต้องร่วมมือกันพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง ต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้องรู้เท่าทันและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กระบวนการการศึกษาจึงมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 5 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันศาสนา จากหนังสือเรียน และร่วมกัน
อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันศาสนา

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

แนวการตอบ

ใบงานที่ 1.5 เรื่อง สถาบันศาสนา

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 5 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันศาสนา จากหนังสือเรียน และร่วมกัน
อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันศาสนา

สถาบันศาสนาเป็นสถาบันที่ขัดเกลาให้สมาชิกเป็นคนดี มีคุณธรรม ซึ่งสามารถช่วยลดความวุ่นวาย และความขัดแย้งในสังคมได้ เพราะศาสนาสอนให้คนทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำให้เกิดพฤติกรรม ที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ หลักธรรมหรือข้อบัญญัติของศาสนา สามารถควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามเพื่อเกิดความปรองดองในสังคม

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

สมาชิกของสถาบันศาสนามีบทบาทหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจ พิธีกรรมทางศาสนา ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ทำให้เกิดความกลมกลืน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ก่อให้เกิดเอกภาพทางสังคมร่วมกัน ความศรัทธาในศาสนาก่อให้เกิดการสร้างสรรคศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน วัดยังเป็นศูนย์กลางของสังคมในการพัฒนาทุกๆ ด้านอีกด้วย

ใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 6 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันนันทนาการ จากหนังสือเรียน และร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันนันทนาการ

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

แนวการตอบ

ใบงานที่ 1.6 เรื่อง สถาบันนันทนาการ

คำชี้แจง ให้สมาชิกหมายเลข 6 ศึกษาความรู้ เรื่อง สถาบันนันทนาการ จากหนังสือเรียน และร่วมกัน อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้

1. จงอธิบายความสำคัญของสถาบันนันทนาการ

สถาบันนันทนาการในปัจจุบันได้แพร่ออกไปอย่างกว้างขวางทั้งในด้านศิลปกรรม
ศิลปะการแสดง ศิลปะด้านภาษา รวมไปถึงสถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว อินเทอร์เน็ต มีผลให้สมาชิกมีความ
เพลิดเพลิน มีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี ช่วยผ่อนคลายความเครียดในการทำงาน และยังช่วยเสริมสร้างร่างกายให้
แข็งแรง สมบูรณ์อีกด้วย

2. สมาชิกของสถาบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

สมาชิกของสถาบันนันทนาการมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสร้างความบันเทิงในด้านศิลปะการละเล่น การ
กีฬา เกมคอมพิวเตอร์ การท่องเที่ยว ฯลฯ และร่วมกันสร้างสรรค์ความบันเทิงในรูปแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยอย่าง
หลากหลาย ส่งผลต่อการสร้างอาชีพ สร้างแรงงาน สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกของสถาบัน นอกจากนี้ยังเกิดการ
แข่งขันในผลงานด้านต่างๆ เช่น กีฬา ได้นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติอย่างมาก

ใบงานที่ 1.7 เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม

คำชี้แจง

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดแนวทางการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันทางสังคม
2. สมาชิกแต่ละคนปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของกลุ่ม เป็นเวลา 2-3 สัปดาห์ หรือตามความเหมาะสม

ลำดับที่	พฤติกรรมที่กำหนด	พฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ลงชื่อผู้รับรอง	ประเมินผลการปฏิบัติ			
				ดี มาก	ดี	พอ ใช้	ปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้รายงาน

ใบงานที่ 1.8 เรื่อง ขาวปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านขาวดังต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดให้



นายอุดมเดช รัตนเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เปิดเผยว่า ปัจจุบันสภาพปัญหาเกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก ปัญหาที่พบมากได้แก่

1. ปัญหายาเสพติด พบว่าเด็ก เยาวชนมีแนวโน้มติดสารเสพติดเพิ่มขึ้น ผู้ทำผิดกฎหมายมีอายุน้อยลง มีพฤติกรรมกระสับกระส่าย ตั้งแต่อายุ 15 ปี ส่วนความผิดเกี่ยวกับสารเสพติด 3 ลำดับแรกได้แก่ แอมเฟตามีน สารระเหยและกัญชา

2. ปัญหาการติดเกม ในเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้น เด็กใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการบันเทิงมากกว่าการศึกษา โดยเฉพาะเด็กเล็กอายุ 10-14 ปี ชอบเล่นเกมออนไลน์มากที่สุด และเล่นตลอดวันจนเสียสุขภาพ เกิดปัญหาการเก็บกด อารมณ์ฉุนเฉียว พฤติกรรมก้าวร้าวหรือใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา บางรายนัดพบเพื่อซื้อขายอาวุธที่ใช้ต่อสู้กันในเกมหรือแลกของรางวัลกัน จนเป็นเหตุนำไปสู่การทำร้ายร่างกายทะเลาะวิวาทกัน และเกิดคดีอาชญากรรมต่างๆ ที่ปรากฏเป็นข่าว

3. ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พบว่าวัยรุ่นไทยมีค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ ยังน้อย มีแนวโน้มตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร คือ อายุต่ำกว่า 20 ปี โดยไม่ได้คิดวางแผนและนำไปสู่ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น

4. ปัญหาการมั่วสุมของเยาวชนในหอพัก เป็นปัญหาที่เพิ่มขึ้นทุกวัน เพราะวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่มาเช่าหอพักอยู่รวมกัน มีความเป็นอิสระ ไม่มีผู้ปกครองดูแล ทำให้หลายคนประพฤติตนไม่เหมาะสม มีการมั่วสุมกันเล่นการพนัน เสพยาเสพติด และจับคู่อยู่ร่วมกันระหว่างหญิง-ชาย ปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการป้องกันแก้ไขจากทุกภาคส่วน

ที่มา : http://www.m-society.go.th/news_detail.php?newsid=2663

ประเด็นคำถาม

ปัญหาที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีปัญหาใดบ้าง

ผลของการกระทำเป็นอย่างไร

ปัญหาเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

แนวทางในการแก้ไขปัญห ควรปฏิบัติอย่างไร

แนวการตอบ

ใบงานที่ 1.8 เรื่อง ชาวปัญหาเด็กและเยาวชนสมัยใหม่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข่าว แล้ววิเคราะห์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดให้

ประเด็นคำถาม

1. ปัญหาที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีปัญหาใดบ้าง

ปัญหายาเสพติด ปัญหาการติดเกม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการมั่วสุม

2. ผลของการกระทำเป็นอย่างไ

เด็กและเยาวชนมีปัญหาด้านสุขภาพและพฤติกรรม เช่น สารเสพติดทำให้สมองเสื่อม และเกิดโรคต่างๆ การมั่วสุมทางเพศนำมาซึ่งโรคเอดส์ และโรคทางเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ การติดเกมทำให้เกิดปัญหาเก็บกดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้น

3. ปัญหาเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ขาดระเบียบวินัย รักอิสระเกินขอบเขต ไม่เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน ปัญหาการคบเพื่อน ฯลฯ ซึ่งเหล่านี้ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ที่ด้อยประสิทธิภาพ อันจะ ทำให้สังคมอ่อนแอ ไม่พัฒนาเท่าที่ควร

4. แนวทางในการแก้ไขปัญหา ควรปฏิบัติอย่างไร

ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู จึงควรส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในครอบครัว โรงเรียนครู-อาจารย์ วัด ชุมชน และทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันสอดส่องดูแล และขัดเกลาเยาวชน ให้ประพฤติตนให้เหมาะสม

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สังคมมนุษย์ เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคม เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีผลทั้งทางบวกและทางลบซึ่งผลกระทบทางลบอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ดังนั้นประชาชนทุกคนต้องร่วมกันแก้ไขและช่วยกันสร้างแนวทางในการพัฒนาสังคม เพื่อสร้างรากฐานทางสังคมที่เข้มแข็ง

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสังคมไทย และแนวทางการพัฒนาสังคม

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคม

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม)

ชั่วโมงที่ 1

1. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ภาพการเดินทางของคนไทยในอดีตและสนทนาซักถามในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ในอดีตคนไทยเดินทางโดยเรือแจว เกวียน สัตว์พาหนะ ปัจจุบันคนไทยเดินทางโดยพาหนะใดบ้าง ผลของการเปลี่ยนแปลงวิถีเดินทางมีข้อดี ข้อเสียอย่างไร

2) สาเหตุที่ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมีอะไรบ้าง และส่งผลต่อการพัฒนาอย่างไร

2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจหรือคละกันตามความสามารถ เพื่อศึกษาความรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลงในสังคม จากหนังสือเรียน และทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์ โดยให้แต่ละกลุ่มกำหนดภาระหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

- หัวหน้ากลุ่ม มีหน้าที่นำทางความคิด เสนอความคิด ประสานความคิด กระตุ้นให้สมาชิกคิด และแบ่งหน้าที่ในการทำใบงาน

- สมาชิกกลุ่มรับผิดชอบใบงานที่ได้รับมอบหมาย 2 คน ต่อ 1 หัวข้อ

- เลขานุการกลุ่ม มีหน้าที่ประสานงานการดำเนินงาน และรวบรวมผลงาน

4. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มระดมพลังสมอง วางแผนการทำงานและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามหัวข้อในใบงาน กำหนดเวลาการทำการกิจกรรมให้เสร็จตามความเหมาะสม

5. หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกในกลุ่มช่วยกันตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน และนำมาวิเคราะห์ร่วมกันตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในใบงาน เมื่อประเมินผลงานเสร็จแล้ว ถ้าหากมีข้อมูลไม่เพียงพอ ให้แบ่งหน้าที่กันไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้งานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

6. สมาชิกกลุ่มนำผลงานที่เสร็จแล้วมาพิจารณาประเมินผลในภาพรวม ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ตามความเหมาะสม แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ ครูชื่นชมผลงานนักเรียน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับผลเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสังคม ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา และให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายปัญหาของสังคมไทยที่กำลังประสบอยู่ โดยเขียนชื่อปัญหาบนกระดาน

2. นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหา จากหนังสือเรียน และทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง ปัญหาสังคมไทย โดยให้นักเรียน

ร่วมกันคิดว่า เรื่องใดบ้างที่เป็นปัญหาสังคมอยู่ในขณะนั้น จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันตัดสินใจ เลือก ปัญหาสำคัญ 1 ปัญหา ที่สมาชิกในกลุ่มคิดว่าสามารถมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาได้ แล้วช่วยกัน วิเคราะห์และตอบคำถามตามหัวข้อในใบงาน

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันสรุปประเด็นปัญหาสำคัญ ที่ต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์ โดยวิเคราะห์ลักษณะ สังคมมนุษย์ให้ครอบคลุมหัวข้อ ต่อไปนี้

- 1) ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม
- 2) โครงสร้างทางสังคม
- 3) การขัดเกลาทางสังคม
- 4) การเปลี่ยนแปลงในสังคม

5. ครูเลือกผลงานที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.2	ใบงานที่ 2.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์	แบบประเมินแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สังคมมนุษย์	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
2. ใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์
3. ใบงานที่ 2.2 เรื่อง ปัญหาสังคมไทย

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ เช่น <http://www.thaisociety.go.th>

แบบประเมินแผนผังความคิด เรื่อง สังคมมนุษย์

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	ความสำคัญของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม				
2	โครงสร้างทางสังคม				
3	การขัดเกลาทางสังคม				
4	การเปลี่ยนแปลงในสังคม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่าน เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์ แล้ววิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย มีเรื่องใดบ้างประมาณ 5-6 เรื่อง และนำข้อความมาเขียนลงในตารางวิเคราะห์ ข้อ 1

2. วิเคราะห์ประเภทของการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางวิเคราะห์ ข้อ 2

3. บอกผลดีและผลเสีย ของการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยเขียนตอบในตารางวิเคราะห์ ข้อ 3, 4

4. บอกปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางวิเคราะห์ ข้อ 5

ปัจจุบันสังคมไทยอยู่ท่ามกลางกระบวนการโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือ โลกาไร้พรมแดนซึ่งเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของโลกเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ

ทรัพยากรของประเทศดูเหมือนจะเหมาะกับการเกษตรกรรมมากกว่าอุตสาหกรรมส่งออก การผลิตสินค้าเน้นความจำเป็นมากกว่าสินค้าฟุ่มเฟือย ส่วนนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาลทุกชุดก็จะเน้นการเติบโต เน้นผลกำไรสูงสุดตามระบบการผลิตเหมือนประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ NICS (Newly Industrialized Countries) ซึ่งเท่ากับผลักดันให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยคนจนสภาพแวดล้อม ค่านิยมที่เน้นความมั่งคั่งและเสพสุขทางวัตถุ ทำให้คนฉ้อฉลในทุกวงการ พร้อมทั้งทำทุกอย่างเพื่อเงิน อำนาจ ไม่มีจรรยาบรรณ ไม่มีมโนธรรม

อิทธิพลของโทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ และสื่อมวลชนเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตประจำวัน พวกเด็กจะถูกสภาพแวดล้อมเหล่านี้กล่อมเวลาให้เขาต้องแก่งแย่ง แข่งขัน ชิงดีชิงเด่น มีของดียี่ห้อดัง แต่งกายแฟชั่นแปลกๆ ทำสัฟฟม บริโภคอาหารจานเดียว (Fast Food) ใช้เวลาวางเดินตามห้างสรรพสินค้า ฯลฯ สภาพเหล่านี้จะนำพาเด็กรุ่นใหม่ไปสู่การเอาแต่ใจ มุ่งหาความเฉพาะตัว เห็นแก่ตัวไม่แคร์ผู้รอบข้าง ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นไม่เป็น และเป็นคนแข่งกระด้าง ในด้านสิทธิสตรีไทย มีโอกาสทัดเทียมชายมากขึ้น องค์การสหประชาชาติ กำหนดให้วันที่ 8 มีนาคม เป็นวันระลึกสตรีสากล ประเทศไทยได้วางแผนในการพัฒนาสตรีตั้งแต่ปี 2524 สนับสนุนให้สตรีเข้ามามีบทบาทพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของสังคมและนานาชาติ

การเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจขณะนี้ได้แก่ความเป็นสากลของภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาหลัก (Mother Language) ใช้กันทั่วโลก ในประเทศไทยผ่านธุรกิจ ป้ายชื่อร้าน อาคาร ส่วนใหญ่ก็เขียนเป็นภาษาอังกฤษ แม้แต่ดารา นักแสดง ก็ได้นำเสนอตัวดาราคูครั้งเป็นตัวหลัก

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเราจะมองเห็นว่าก้าวหน้าเด่นชัด การขยายตัวของประชากรของเมือง และการสื่อสารและเทคโนโลยีก็เหมือนกัน แต่ผลร้ายที่ตามมา คือ สภาพแวดล้อมที่ตึงตามถูกทำลาย มีการตัดไม้ทำลายป่า สัตว์ พืช แหล่งน้ำ แร่ธาตุถูกทำลายมากขึ้น การใช้รถยนต์ใช้พลังงาน ใช้ตู้เย็น แอร์ สเปรย์ จะมีการปล่อยสารพิษไปทำลายโอโซนมากขึ้น คุณภาพชีวิตลดลงมากกว่าจะทำให้ชีวิตมีความสุขขึ้น ยิ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากก็ยังมีโสเภณี มีโรคเอดส์มากตามมาพฤติกรรมทางวัฒนธรรม สังคม ประเพณี ศีลธรรม จริยธรรม แม้แต่ภาษา

ซึ่งล้วนเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เราต้องดูแลไม่ให้สูญสลายไป การดำรงชีวิตของคนเป็นสิ่งที่ดีงาม อุปถัมภ์เกื้อกูลกัน มีจิตใจดีมีความอ่อนโยนอ่อนน้อม และมีชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่งหาได้ยากในสังคมขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเราไม่อาจต้านกระแสโลกได้ และการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ใช่อะไรร้ายเสมอไป เราคงขวางกระแสใหญ่ของโลกาภิวัตน์ทั้งหมดไม่ได้ ในแง่ดีผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ให้ประโยชน์ต่อคนไทยเป็นความทันสมัยไม่ไกลเวลา ล้าหลัง เมืองไทยนับจาก ค.ศ.2000 เราจะก้าวสู่สหัสวรรษใหม่ที่มีการแข่งขันกันสูง เกิดปัญหาหลายประการตามมา ขณะเดียวกันเราก็ต้องช่วยกันระคับระครองให้แก้ปัญหาต่างๆ ตลอดจนกำหนดแนวทางบำรุงรักษาคุณภาพแห่งชีวิตของคนไทยให้ดำรงความเป็นไทยในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ให้ได้

1. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง	2. ประเภทของการเปลี่ยนแปลง		3. ผลดีของการเปลี่ยนแปลง	4. ผลเสียของการเปลี่ยนแปลง	5. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	
	สังคม	วัฒนธรรม			ภายใน	ภายนอก

เฉลย

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่าน เรื่อง สังคมยุคโลกาภิวัตน์ แล้ววิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย มีเรื่องใดบ้างประมาณ 5-6 เรื่อง และนำข้อความมาเขียนลงในตารางวิเคราะห์ ข้อ 1
2. วิเคราะห์ประเภทของการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางวิเคราะห์ ข้อ 2
3. บอกผลดีและผลเสียของการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยเขียนตอบในตารางวิเคราะห์ ข้อ 3, 4
4. บอกปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางวิเคราะห์ ข้อ 5

(หมายเหตุ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง ปัญหาสังคมไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า เรื่องใดบ้างที่เป็นปัญหาสังคมอยู่ในขณะนั้น แล้วเลือกปัญหาสำคัญ 1 ปัญหา มาวิเคราะห์และตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนด

1. ปัญหาที่ส่งผลกระทบทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมมากที่สุด คือ

2. กลุ่มนักเรียนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาได้โดยการจัดทำโครงการเรื่อง

3. แนวทางการพัฒนาสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่กลุ่มนักเรียนนำมาปรับใช้ในการทำโครงการได้แก่เรื่องใด

(หมายเหตุ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายในชีวิตประจำวัน

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เวลาเรียน 8 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม 4-6 /1 วิเคราะห์และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา กฎหมายอาญา กฎหมายที่สำคัญของประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลดีต่อความสงบเรียบร้อย ในสังคมระดับประเทศ และสังคมโลก

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว
2. กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา เช่น ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง
3. กฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
4. กฎหมายอื่นที่สำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน กฎหมายการรับราชการทหาร กฎหมายภาษีอากร กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
5. ข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- การปฏิบัติตามกฎหมายของประชากรในท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด เช่น คดีอาญา คดีแพ่ง ที่เกิดในท้องถิ่น

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

1. รายงาน เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. บันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก
- 2.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก
- 3.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ
- 4.ใบงานที่ 2.3 เรื่อง กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง
- 5.ใบงานที่ 3.1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้
- 6.ใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้
- 7.สังเกตการแสดงบทบาทสมมติ
8. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

7.3 การประเมินหลังเรียน

- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

7.4 การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

- 1.ประเมินรายงาน เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน
- 2.ประเมินบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)
แบบประเมินรายงาน เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

รายการ ประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความ สมบูรณ์ของ เนื้อหา	เนื้อหาของกฎหมาย ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนตามที่กำหนด จำนวน 5-6 หัวข้อ	เนื้อหาของกฎหมาย ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนตามที่กำหนด จำนวน 3-4 หัวข้อ	เนื้อหาของกฎหมาย ถูกต้อง ตามที่กำหนด จำนวน 2 หัวข้อ	เนื้อหาของกฎหมาย ถูกต้อง ตามที่กำหนด จำนวน 1 หัวข้อ
2. การ เรียงลำดับ ขั้นตอนของ เนื้อหา	เรียงลำดับเนื้อหา ก่อนหลังเป็นระบบ ทุกตอน	เรียงลำดับเนื้อหา ก่อนหลังเป็นระบบเป็น ส่วนใหญ่	เรียงลำดับเนื้อหา ก่อนหลังเป็นระบบบาง ตอน	เรียงลำดับเนื้อหา ไม่เป็นระบบ
3. ส่วนประกอบ ของ รายงาน	มีภาพ หรือแผนภูมิ ประกอบเนื้อเรื่อง พร้อม คำบรรยายที่สื่อ ความหมายชัดเจน จำนวน 5-6 ภาพ / แผนภูมิ	มีภาพ หรือแผนภูมิ ประกอบเนื้อเรื่อง พร้อม คำบรรยายที่สื่อ ความหมายชัดเจน จำนวน 3-4 ภาพ / แผนภูมิ	มีภาพ หรือแผนภูมิ ประกอบเนื้อเรื่อง พร้อม คำบรรยายที่สื่อ ความหมายชัดเจน จำนวน 1-2 ภาพ / แผนภูมิ	มีภาพ หรือแผนภูมิ ประกอบเนื้อเรื่อง แต่ไม่มีคำบรรยาย
4. การเขียน สะกดคำ	เขียนถูกต้องทุกแห่ง ไม่มี คำผิด	เขียนผิด 1-5 คำ วรรคตอนผิด 1-5 แห่ง	เขียนผิด 6-10 คำ วรรคตอนผิด 1-5 แห่ง	เขียนผิด 10-15 คำ วรรคตอน ผิด 1-10 แห่ง
5. รูปเล่ม	ปกสวยงาม แสดง ความคิดริเริ่ม การเข้า เล่มแน่นหนา	ปกสวยงาม แสดง ความคิดริเริ่ม การเข้า เล่มไม่แน่นหนา	ปกสวยงาม แต่ไม่แปลก ใหม่ การเข้าเล่มแน่น หนา	ปกไม่สวยงาม การเข้าเล่มแน่นหนา

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17 - 20	ดีมาก
13 - 16	ดี
9 - 12	พอใช้
5 - 8	ปรับปรุง

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)
แบบบันทึกการปฏิบัติตนตามกฎหมาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกผลการปฏิบัติตนตามกฎหมายตามหัวข้อที่กำหนด

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ลำดับที่	พฤติกรรม	ผลดีต่อตนเอง	ผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ

เกณฑ์การประเมิน/การตัดสินคุณภาพ

ปฏิบัติได้	8 – 10 พฤติกรรม	= 4	คะแนน	= ดีมาก
ปฏิบัติได้	6 – 7 พฤติกรรม	= 3	คะแนน	= ดี
ปฏิบัติได้	4 – 5 พฤติกรรม	= 2	คะแนน	= พอใช้
ปฏิบัติได้	1 – 3 พฤติกรรม	= 1	คะแนน	= ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และมรดก เวลา 2 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน

1. นักเรียนแต่ละคนผลัดกันเล่าประสบการณ์ความรู้เดิมในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองที่เคยเรียนมาแล้ว เช่น
 - กฎหมายเกี่ยวกับชื่อบุคคล
 - กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
 - กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์
2. นักเรียนและครูช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของกฎหมาย
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ในใบความรู้ เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก โดยแบ่งงานกันทำ ดังนี้
 - สมาชิกคนที่ 1 มีหน้าที่อ่านคำสั่ง กรณีศึกษาคำถาม แยกแยะให้ชัดเจน
 - สมาชิกคนที่ 2 ฟังขั้นตอน รวบรวมข้อมูล หาแนวทางเสนอแนะการตอบคำถาม
 - สมาชิกคนที่ 3 ตอบคำถามหรือตอบปัญหา
 - สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้อง
5. สมาชิกในแต่ละกลุ่มหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันในการตอบคำถาม
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งใบงาน แล้วให้แต่ละกลุ่มผลัดกันตรวจกระดาษคำตอบตามที่ครูเฉลย
7. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกฎหมายแพ่งที่ควรรู้

กิจกรรมที่ 2 กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้

แบบร่วมมือ : เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

1. ครูนำกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกผู้อื่นเอาเปรียบในเรื่อง การซื้อขาย การขายฝาก การกู้ยืมเงิน และการเช่าซื้อ มาให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาเหตุของการถูกเอาเปรียบและแนวทางป้องกันแก้ไข
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความรู้กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรม สัญญา
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน คละกันตามความสามารถ มีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน เรียกว่ากลุ่มบ้าน (Home Groups) ให้สมาชิกแต่ละคนเลือกหมายเลขประจำตัวตามความสมัครใจตั้งแต่หมายเลข 1, 2 และ 3
4. นักเรียนจากกลุ่มบ้านแยกย้ายกันไปหากกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) ร่วมกันศึกษาความรู้ในใบความรู้ เรื่อง นิติกรรมและสัญญา ดังนี้

- หมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง ซื่อขาย ขายฝาก และทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง ซื่อขาย ขายฝาก
- หมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ และทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ
- หมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง และทำใบงานที่ 2.3 เรื่อง กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง

5. นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญช่วยกันทบทวนความรู้และความถูกต้องของใบงาน

6. นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปยังกลุ่มเดิมหรือกลุ่มบ้าน (Home Groups) แล้วผลัดกันเล่าความรู้เรื่อง ที่ตนได้ศึกษามาและการทำงานให้เพื่อนในกลุ่มบ้านฟัง

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับ นิติกรรมสัญญา

กิจกรรมที่ 3 กฎหมายอาญา เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบกรณีศึกษา แบบการ แสดงบทบาทสมมติ

1. นักเรียนดูภาพข่าว / วีซีดี เกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมในความผิดประเภทต่างๆ และให้นักเรียน ช่วยกันวิเคราะห์ผลของการกระทำดังกล่าว

2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดกฎหมายอาญา ซึ่งผู้กระทำ ผิดจะต้องถูกลงโทษ

3. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญา ในหัวข้อต่อไปนี้

1) ลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญา

2) ความผิดทางอาญา

- ความผิดต่อชีวิต

- ความผิดต่อทรัพย์สิน

4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ตามความสมัครใจ ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง ตาม ใบงานที่ 3.1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้ แล้วตอบคำถามตามที่กำหนด

5. นักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบใบงานโดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

6. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาข่าวข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาในสังคมปัจจุบัน และ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญา สำคัญเกี่ยวกับกฎหมายอาญาที่ นักเรียนควรรู้

กิจกรรมที่ 4 กฎหมายสำคัญที่ควรรู้ เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่า เรื่องรอบวง, เทคนิคโต๊ะกลม วิธีสอนแบบบรรยาย

1. ครูเล่าเรื่องการกระทำความผิดของบุคคลในลักษณะต่างๆ แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าการ กระทำความผิดดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกฎหมายใด และมีผลเสียต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติอย่างไร

2. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ในใบความรู้ เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้ กลุ่มละ 4 เรื่อง โดยให้นักเรียนแต่ละคู่ศึกษาคู่ละ 1 เรื่อง ตามความสนใจ ดังนี้

- กฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร
- กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
- กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
- กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

4.นักเรียนแต่ละหมายเลขผลัดกันเล่าเรื่องรอบวงในเรื่องที่ตนศึกษาตามประเด็น ดังนี้

- ความสำคัญของกฎหมาย
- สาระสำคัญ

5.ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่ควรรู้ จนมีความเข้าใจกระจ่างชัด

6.ครูแจกใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

7.สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเขียนคำตอบจากคำถามในใบงาน แล้วส่งใบงานไปยังคนต่อไป

8.สมาชิกคนต่อไปอ่านคำตอบของสมาชิกที่เขียนไว้ แล้วตอบคำถามเพิ่มเติม

9.สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะได้มีโอกาสอ่านและเขียนคำตอบหมุนเวียนกันไปเรื่อยๆจนเสร็จ สามารถตอบคำถามได้ครบ

10.ครูสุ่มเรียกตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกไปเฉลยคำตอบในแต่ละข้อ

11.ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจว่ากฎหมายสำคัญที่นักเรียนควรรู้จัก คือ กฎหมายระหว่างประเทศ หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

- ความหมายของข้อตกลงระหว่างประเทศ
- ความสำคัญของข้อตกลงระหว่างประเทศ
- กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

12.ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และงานเป็นรายบุคคล ดังนี้

- งานกลุ่ม : ให้นักเรียนรายงานเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันโดยสรุปเป็นประเด็นสั้นๆ ให้ครอบคลุมหัวข้อ กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว มรดก สัญญา กฎหมายอาญา กฎหมายอื่นที่ควรรู้ กำหนดเวลา 2 สัปดาห์

- งานเดี่ยว : ให้นักเรียนรายงานการปฏิบัติตามกฎหมายในแบบบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย กำหนดเวลาปฏิบัติ 1-2 เดือน หรือตามความเหมาะสม

- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ตัวอย่างข่าว
- 3.ใบความรู้เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก
- 4.ใบความรู้เรื่อง นิติกรรมและสัญญา
- 5.ใบความรู้เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้
- 6.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก
- 7.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก
- 8.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ
- 9.ใบงานที่ 2.3 เรื่อง กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง
- 10.ใบงานที่ 3.1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้
- 11.ใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1.ห้องสมุด
 - 2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
- http://www.bp-smakom.org/BP_School/Social/Law1/Law-Civil2.htm
- <http://www.thaijustice.com/webboard.asp?sub=0&id=1142759>
- <http://www.dnp.go.th/mfcd10/knowledge/law.doc>
- [http://e-book.ram.edu/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=LW302\(47\)](http://e-book.ram.edu/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=LW302(47))
- <http://www.oknation.net/blog/daffodillaw/2008/02/22/entry-1/comment#>
- http://online.benchama.ac.th/social/aill/aill_files/frame.htm#slide0002.htm

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 กฎหมายในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อความที่กล่าวว่า “ความไม่รู้กฎหมายไม่อาจยกมาแก้ตัวให้พ้นจากความรับผิดชอบได้” มีผลสำคัญในเรื่องใดมากที่สุด
 - ก. การแก้ตัวให้พ้นจากความผิดนั้นทำได้ยาก
 - ข. บุคคลทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. เมื่อทำความผิดต้องรับโทษ
 - ง. บุคคลทุกคนต้องรู้กฎหมาย
- บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุเท่าไร จะต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน
 - ก. 7 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์
 - ข. 7 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 75 ปีบริบูรณ์
 - ค. 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 75 ปีบริบูรณ์
 - ง. 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 80 ปีบริบูรณ์
- การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เยาว์ทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองนั้น มีผลต่อผู้เยาว์อย่างไร
 - ก. ป้องกันการถูกเอาเปรียบจากผู้อื่น
 - ข. ผู้เยาว์ได้รับการปกป้องและคุ้มครอง
 - ค. ทำให้ผู้เยาว์มีความเคารพยำเกรงบิดามารดา ผู้ปกครอง
 - ง. บิดามารดาและผู้ปกครองต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เยาว์
- ข้อใดจัดเป็นอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมาย
 - ก. สิทธิจำนำ
 - ข. ลิขสิทธิ์
 - ค. รถยนต์ บ้าน
 - ง. สิทธิครอบครองที่ดิน
- แก่ง อายุ 20 ปีบริบูรณ์ ก้อย อายุ 17 ปีบริบูรณ์ ต้องการสมรสกันจะกระทำได้อย่างไร
 - ก. แก่งและก้อยต้องไปจดทะเบียนสมรสกันที่อำเภอ
 - ข. ก้อยต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
 - ค. แก่งและก้อยต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
 - ง. แก่งและก้อยอายุเกิน 17 ปีบริบูรณ์แล้วสามารถทำการสมรสกันได้

6. ข้อความเกี่ยวกับเรื่องการสมรสข้อใดถูกต้อง

- ก. ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมสมรสกันได้
- ข. ชายหญิงทำการสมรสกันได้เมื่ออายุครบ 17 ปีบริบูรณ์
- ค. หญิงที่สามีตายจะทำการสมรสใหม่ได้เมื่อเวลาผ่านพ้นไปไม่น้อยกว่า 90 วัน
- ง. ชายหรือหญิงจะทำการสมรสกันจะต้องจดทะเบียนสมรสจึงจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

7. นายแสงชัยมีที่ดิน 3 ไร่ เงินสด 5 แสนบาท ต่อมาเขาได้ทำการสมรสกับนางสาวพอใจเจ้าของร้านเสริมสวย ทั้งสองอยู่กินกันฉันสามีภรรยาและได้ซื้อโรงงานทอผ้า 1 แห่ง ต่อมาทั้งสองหย่ากันและมีการแบ่งทรัพย์สิน ข้อใดเป็นสินสมรส

- ก. ร้านเสริมสวย
- ข. ที่ดิน 3 ไร่ เงินสด 5 แสนบาท
- ค. โรงงานทอผ้า และดอกเบี้ยของเงินสด 5 แสนบาท
- ง. ที่ดิน 3 ไร่ เงินสด 5 แสนบาท โรงงานทอผ้า ร้านเสริมสวย

8. สามีและภริยาสมัครใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้โดยปกติสุขตลอดมาเกินกว่าที่ปี จึงจะสามารถอ้างเป็นเหตุการณหย่าได้

- ก. เกิน 5 ปี
- ข. เกิน 4 ปี
- ค. เกิน 3 ปี
- ง. เกิน 2 ปี

9. เด็กที่เกิดภายในเวลาที่วันนับตั้งแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง กฎหมายสันนิษฐานว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เคยเป็นสามี

- ก. 120 วัน
- ข. 310 วัน
- ค. 210 วัน
- ง. 320 วัน

10. นายโตมร อายุ 36 ปี ต้องการรับนางสาวหวานใจ อายุ 20 ปี เป็นบุตรบุญธรรมจะทำได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ได้เพราะหวานใจบรรลุนิติภาวะแล้ว
- ข. ได้เพราะโตมรอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ และแก่กว่าหวานใจเกิน 15 ปี
- ค. ไม่ได้เพราะหวานใจบรรลุนิติภาวะแล้ว
- ง. ไม่ได้เพราะทั้งโตมรและหวานใจอยู่ในวัยหนุ่มสาว

11. ข้อความเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. บุตรบุญธรรมมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของผู้รับบุตรบุญธรรม
- ข. บุตรบุญธรรมมีสิทธิได้รับมรดกของผู้รับบุตรบุญธรรม
- ค. ผู้รับบุตรบุญธรรมมีสิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรม
- ง. บิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองบุตรที่ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น

12. นายสมัยและนางเกตุ เป็นสามีภรรยากับทั้งสองมีบุตร 2 คน คือ เก้และก๊ง สมัยมีบิดาชื่อก้อน มารดาชื่อแก้ว ส่วนเกตุมีบิดาชื่อแมน มีมารดาชื่อม้วน สมัยและเกตุซื้อที่ดินมาทำการเกษตร 100 ไร่ ต่อมาสมัยถึงแก่กรรม ให้นักเรียนแบ่งสินสมรสและมรดกของสมัย
- ก. เกตุ เก้ ก๊ง ก้อน แก้ว ได้ที่ดินเท่ากันคือคนละ 20 ไร่
 - ข. เกตุ เก้ ก๊ง ก้อน แก้ว แมน ม้วน ได้ที่ดินคนละเท่าๆ กัน
 - ค. เกตุได้ที่ดิน 60 ไร่ ก้อน แก้ว ก๊ง และเก้ได้ที่ดินคนละ 10 ไร่
 - ง. เกตุได้ที่ดิน 50 ไร่ เก้ ก๊ง ก้อน แก้ว ได้ที่ดินคนละ 10 ไร่ ส่วนแมนและม้วนได้รวมกัน 10 ไร่
13. นายถนอมศักดิ์ตกลงซื้อสวนผลไม้จากนายเสริมสร้าง จำนวน 5 ไร่ เป็นเงินห้าล้านบาท โดยนายถนอมศักดิ์ได้วางเงินมัดจำไว้ ห้าพันบาท ต่อมานายเสริมสร้างไม่ยอมขายสวนผลไม้ให้นายถนอมศักดิ์ นายถนอมศักดิ์จะฟ้องร้องนายเสริมสร้างให้ทำตามสัญญาได้หรือไม่
- ก. ได้เพราะได้วางเงินมัดจำไว้แล้ว
 - ข. ได้เพราะได้ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว
 - ค. ไม่ได้เพราะยังไม่ได้ให้เงินครบตามจำนวน
 - ง. ไม่ได้เพราะชำระเงินไม่ถึงครึ่งหนึ่งของราคาทรัพย์สิน
14. นายชายฝากอสังหาริมทรัพย์ ต้องกำหนดเวลาใช้สิทธิไถ่คืนสูงสุดไว้ไม่เกินกี่ปี
- ก. 3 ปี
 - ข. 5 ปี
 - ค. 8 ปี
 - ง. 10 ปี
15. สัญญาขายฝากทรัพย์สินในข้อใด ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- ก. บ้าน ที่ดิน สัตว์พาหนะ
 - ข. รถยนต์ รถบรรทุก โรงงาน
 - ค. โรงงาน ที่ดิน รถจักรยานยนต์
 - ง. เรือ รถยนต์ เครื่องจักรกล
16. นางสาวตากลม ทำสัญญาเช่าห้องแถวของนายใจเพชร เพื่อทำเป็นร้านขายหนังสือ โดยทำสัญญาเป็นหนังสือต่อหน้าพยาน 2 คน กำหนดเวลา 5 ปี เมื่อเวลาผ่านไป 3 ปี นายใจเพชรยกเลิกสัญญาเช่า นางสาวตากลมจะฟ้องร้องบังคับตามสัญญาเช่าได้หรือไม่
- ก. ได้เพราะทำสัญญาเป็นหนังสือ
 - ข. ได้เพราะมีพยาน 2 คน
 - ค. ไม่ได้เพราะสัญญานานเกิน 3 ปี
 - ง. ไม่ได้เพราะนางสาวตากลมและนายใจเพชรไม่ได้ทำสัญญาและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
17. ข้อความเกี่ยวข้องกับการเช่าซื้อข้อใดไม่ถูกต้อง
- ก. เป็นสัญญาที่มีลักษณะของสัญญาเช่ากับสัญญาซื้อขายผสมกัน
 - ข. ผู้ให้เช่าซื้อต้องเป็นเจ้าของหรือมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่นำออกให้เช่า
 - ค. สัญญาเช่าซื้อมีความเหมือนกันหรือคล้ายกันกับสัญญาซื้อขายผ่อนส่ง
 - ง. เมื่อผู้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ได้ชำระค่าเช่าซื้อจนครบตามสัญญาแล้วจะต้องจดทะเบียนการได้มาของอสังหาริมทรัพย์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะสมบูรณ์

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 กฎหมายในชีวิตประจำวัน

- | | | | |
|-----|---|-----|---|
| 1. | ข | 2. | ข |
| 3. | ก | 4. | ง |
| 5. | ข | 6. | ง |
| 7. | ค | 8. | ค |
| 9. | ข | 10. | ข |
| 11. | ค | 12. | ค |
| 13. | ก | 14. | ง |
| 15. | ก | 16. | ง |
| 17. | ค | 18. | ง |
| 19. | ง | 20. | ก |

dddddddddddddddddddddddddddd

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยที่ 7 กฎหมายในชีวิตประจำวัน

เวลา 8 ชั่วโมง

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และมรดก

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ย่อมส่งผลให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างปกติสุข

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม 4-6/1 วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์การกระทำตามกฎหมายเกี่ยวกับชื่อบุคคล บัตรประจำตัวประชาชนและความสามารถของผู้เยาว์ได้
2. วิเคราะห์การกระทำที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- แนวทางการปฏิบัติตนถูกต้องของประชากรในท้องถิ่นตามหลักกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนผลัดกันเล่าประสบการณ์ความรู้เดิมในเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองที่เคยเรียนมาแล้ว เช่น

- กฎหมายเกี่ยวกับชื่อบุคคล
- กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
- กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

ฯลฯ

2.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

1) ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนชื่อตัวจะต้องไปยื่นคำขอการเปลี่ยนชื่อที่ใด และสามารถเปลี่ยนชื่อด้วยตนเองได้หรือไม่

แนวคำตอบ นายทะเบียนท้องที่ซึ่งตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และต้องให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรเสียก่อน

2) ถ้านักเรียนมีความประสงค์จะเปลี่ยนชื่อสกุลจะต้องเตรียมหลักฐานใดบ้าง

แนวคำตอบ ทะเบียนบ้านพร้อมด้วยสำเนาทะเบียนบ้าน 1 ฉบับ บัตรประจำตัวประชาชนพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน 1 ฉบับ

3. ตัวบุคคลยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร และมีอายุการใช้กี่ปีตั้งแต่วันออกบัตร

แนวคำตอบ เมื่ออายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ และมีอายุใช้ได้ 6 ปี ตั้งแต่วันออกบัตร

4) ผู้เยาว์สามารถทำนิติกรรมด้วยตนเองได้ในกรณีใดบ้าง

แนวคำตอบ กิจกรรมอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เยาว์ฝ่ายเดียวไม่มีทางเสีย กิจกรรมที่จะต้องทำเอาเฉพาะตัว เช่น การสอบชิงทุนการศึกษา การรับเด็กเป็นบุตร กิจกรรมที่เป็นการสมควรแก่ฐานะานุรูป เช่น ซื้อของกินของใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ การทำพินัยกรรมเมื่ออายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

3. นักเรียนและครูช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของกฎหมาย

4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน- ข้างเก่ง ปานกลาง ค่อนข้างอ่อน และอ่อน ทุกคนร่วมมือกันศึกษาความรู้จากใบความรู้เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก อภิปรายสร้างความเข้าใจในประเด็นสำคัญในเรื่องที่ศึกษา ในหัวข้อ ดังนี้

1) กฎหมายครอบครัว

- การหมั้น
- การสมรส
- ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
- สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา
- สิทธิและหน้าที่ของบุตร

2) กฎหมายเรื่องมรดก

ชั่วโมงที่ 2

1.ครูและนักเรียนช่วยกันทบทวนความรู้เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก โดยให้สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงาน ดังนี้

- สมาชิกคนที่ 1 มีหน้าที่อ่านกรณีศึกษา คำถาม แยกแยะประเด็นให้ชัดเจน
- สมาชิกคนที่ 2 ฟังขั้นตอน รวบรวมข้อมูล เสนอแนะแนวทางการตอบคำถาม
- สมาชิกคนที่ 3 ตอบคำถาม
- สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้อง

3. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กัน

- สมาชิกคนที่ 2 เลื่อนมาทำหน้าที่แทนคนที่ 1
- สมาชิกคนที่ 3 เลื่อนมาทำหน้าที่แทนคนที่ 2
- สมาชิกคนที่ 4 เลื่อนมาทำหน้าที่แทนคนที่ 3
- สมาชิกคนที่ 1 เลื่อนมาทำหน้าที่แทนคนที่ 4

สมาชิกทุกคนหมุนเวียนกันทำหน้าที่ตอบคำถามในใบงานจนครบทุกข้อ

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งใบงานต่อครูผู้สอน ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันตรวจใบงานตามที่ครูเฉลย และให้คะแนน

5. ครูประกาศชมเชยนักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ

6. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมาย ในชีวิตประจำวัน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
- ใบความรู้เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

http://www.bp-smakom.org/BP_School/Social/Law1/Law-Civil2.htm

<http://www.thaijustice.com/webboard.asp?sub=0&id=1142759>

ใบความรู้

เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไว้ เพื่อให้รัฐต้อง ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว คุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว และกำหนดให้เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เด็กและเยาวชนที่ไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดู และการศึกษาอบรมจากรัฐ

1. กฎหมายครอบครัว บัญญัติข้อกำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางครอบครัวตั้งแต่การหมั้นไปจนถึงการสมรส ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการขาดจากความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่

1.1 การหมั้น เป็นการทำสัญญาระหว่างชายกับหญิงว่าต่อไปจะสมรสกัน ซึ่งจะได้ทำต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ แต่ถ้าชายหรือหญิงยังเป็นผู้เยาว์ จะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองเสียก่อน ในการหมั้นฝ่ายชายจะให้ของหมั้นแก่ฝ่ายหญิง เพื่อเป็นหลักฐานและประกันว่าจะสมรสกับหญิงด้วยของหมั้นนี้ เมื่อสมรสแล้วของหมั้นจะตกเป็นของฝ่ายหญิงแต่ถ้าไม่มีการสมรสอันเนื่องมาจากความผิดของฝ่ายหญิงฝ่ายหญิงต้องคืนของหมั้นให้แก่ฝ่ายชาย การผิดสัญญาหมั้นฝ่ายที่เสียหายสามารถเรียกค่าทดแทนได้ แต่จะให้ศาลบังคับให้มีการสมรสไม่ได้ เพราะว่าการสมรสนั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้จะสมรสเท่านั้น



1.2 การสมรส เป็นการทำสัญญาตกลงเป็นสามีภริยากันระหว่างชายกับหญิง กฎหมายกำหนดเงื่อนไขของการสมรสไว้ ดังนี้

- 1) การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์แล้ว หากมีอายุต่ำกว่านี้ต้องให้ศาลอนุญาต ซึ่งจะต้องมีเหตุผลอันสมควร
- 2) ชายหรือหญิงที่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถจะทำการสมรสไม่ได้
- 3) ชายหรือหญิงซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตกัน เช่น พ่อหรือแม่กับลูก พี่น้องร่วมบิดามารดากัน หรือเป็นพี่น้องร่วมแต่เพียงบิดาหรือมารดากันจะสมรสกันไม่ได้
- 4) ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมจะสมรสกันไม่ได้
- 5) ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่แล้วไม่ได้

6) หญิงที่เคยสมรสแล้วแต่สามีตาย หรือการสมรสครั้งก่อนสิ้นสุดลงโดยเหตุอื่น เช่น การหย่าจะสมรสใหม่ได้ ก็ต่อเมื่อการสมรสครั้งก่อนสิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เว้นแต่จะสมรสกับคู่สมรสเดิม คลอดบุตรระหว่างนั้น มีใบรับรองแพทย์ว่ามีได้ตั้งครรภ์หรือมีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

7) ถ้าชายหรือหญิงฝ่ายใดอายุยังไม่ครบ 20 ปี บริบูรณ์ ฝ่ายนั้นต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเสียก่อน

8) การสมรสจะต้องจดทะเบียน โดยมีนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอและเป็นนายทะเบียน

9) ชายหญิงจะต้องแสดงความยินยอมเป็นสามีภริยากัน โดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและนายทะเบียนต้องบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย

การสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา 2 ประการ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว กฎหมายกำหนดให้สามีภริยาต้องอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา ต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถของฐานะของตน และในกรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ สามีหรือภริยา ย่อมได้เป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์และต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร

2. ความสัมพันธ์ทางทรัพย์สิน กฎหมายแบ่งทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาเป็นสินส่วนตัวและสินสมรส

1) สินส่วนตัว ได้แก่ ทรัพย์สินที่สามีหรือภริยามีอยู่ก่อนสมรสเป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรส โดยการยกให้หรือรับมรดก สำหรับภริยาของหมั้นจะถือเป็นสินส่วนตัวของภริยาด้วยสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใด ฝ่ายนั้นย่อมเป็นผู้มีอำนาจจัดการ

2) สินสมรส ได้แก่ ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรสหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาโดยการยกให้หรือโดยพินัยกรรม ซึ่งระบุให้เป็นสินสมรส รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากสินส่วนตัวด้วย สามีภริยาเป็นผู้จัดการสินสมรสร่วมกัน โดยการจัดการจะต้องได้รับความยินยอมร่วมกัน เว้นแต่จะตกลงไว้เป็นอย่างอื่นโดยสัญญาก่อนสมรส หรือศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นผู้จัดการแต่ฝ่ายเดียว และเมื่อการสมรสสิ้นสุดลงจะต้องมีการแบ่งสินสมรสระหว่างชายกับหญิง โดยนำสินสมรสมาแบ่งเท่าๆ กัน แต่ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจำหน่ายสินสมรสไปโดยมิได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งต้องนำสินส่วนตัวของตนเองมาใช้สินสมรสที่ตนจำหน่ายไป ในทางกฎหมาย การสมรสจะสิ้นสุดลงด้วยปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. ศาลพิพากษาว่า การสมรสเป็นโมฆะ หรือโมฆียะ หรือให้เพิกถอนการสมรสเพราะทำการสมรสโดยผิดเงื่อนไข

2. คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย

3. การหย่า ได้แก่ การหย่าโดยความยินยอมของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งต้องทำเป็นหนังสือและมีพยานลงลายมือชื่อรับรองอย่างน้อย 2 คน โดยต้องมีการจดทะเบียนหย่า และการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล ได้แก่ คู่สมรสไม่อาจตกลงหย่ากันโดยความยินยอมได้ ฝ่ายที่ต้องการหย่าจะฟ้องต่อศาลให้ศาลพิพากษาให้หย่า โดยต้องอ้างเหตุหย่า ซึ่ง

กฎหมายกำหนดไว้หลายประการด้วยกัน เช่น สามีและภริยาสมัครใจแยกกันอยู่ เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้โดยปกติสุขตลอดมาเกิน 3 ปี หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่งศาลเป็นเวลาเกิน 3 ปี เป็นต้น

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1) การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายและการรับรองบุตร เด็กที่เกิดจากบิดามารดาซึ่งจดทะเบียนสมรสกัน แม้จะมีการเพิกถอนภายหลังก็ตาม หรือเกิดภายใน 310 วัน นับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง กฎหมายสันนิษฐานว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เคยเป็นสามี เว้นแต่จะมีการฟ้องคดีไม่รับเด็กนั้นเป็นบุตรภายในหนึ่งปี นับแต่วันรู้ถึงการเกิดของเด็กหรือฟ้องเสียหายภายในสิบปี นับแต่วันเกิดของเด็ก เด็กซึ่งเกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้สมรสกัน ย่อมเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดาฝ่ายเดียวเท่านั้น จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาด้วยต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันภายหลัง โดยมีผลนับตั้งแต่วันสมรส หรือเมื่อบิดาจดทะเบียนว่าเป็นบุตร โดยจะต้องได้รับความยินยอมจากเด็กและมารดาของเด็กและจะมีผลนับตั้งแต่วันจดทะเบียน ในกรณีที่เด็กหรือมารดาไม่ให้ความยินยอม หรือคัดค้านว่าผู้ที่ขอจดทะเบียนรับรองบุตรไม่ใช่บิดา หรือในกรณีที่ต้องมีการฟ้องชายเพื่อขอให้รับเด็กเป็นบุตร หากศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายย่อมมีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เป็นบุตรนั้นมีสิทธิ เช่น ใช้ชื่อสกุลของบิดา รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมได้ เป็นต้น ส่วนผู้รับรองบุตรก็สามารถใช้อำนาจปกครอง รวมทั้งต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้นต่อไป

2) การรับบุตรบุญธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาหรือมารดากับบุตรอาจเกิดขึ้นนอกเหนือจากกรณีข้างต้น โดยการรับบุตรบุญธรรม หมายถึง การจดทะเบียนรับรองบุตรของผู้อื่นมาเลี้ยงดูเป็นบุตรของตนเอง โดยดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกำหนดเงื่อนไขพื้นฐาน รวมทั้งความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมไว้ประกอบกับพระราชบัญญัติการรับบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 ซึ่งกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมยิ่งขึ้น เช่น ในกรณีที่ขอรับบุตรบุญธรรมของผู้ที่มีใช้เครือญาติกับเด็กจะมีการทดลองเลี้ยงดู มีการตรวจสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เป็นต้น

เงื่อนไขพื้นฐานของการรับบุตรบุญธรรม ประกอบด้วย อายุและความยินยอม คือ บุคคลที่จะรับผู้อื่นเป็นบุตรบุญธรรมได้ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ และต้องแก่กว่าผู้ที่ตนจะรับเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี และถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ การรับบุตรบุญธรรมต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาโดยกำเนิดของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม และต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสก่อนด้วย

การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมมีผลให้บุตรบุญธรรมมีฐานะเสมือนบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม เช่น มีสิทธิใช้ชื่อสกุล มีสิทธิรับมรดกของผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้รับบุตรบุญธรรมมีอำนาจปกครองและมีหน้าที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูแต่ไม่มีสิทธิรับมรดกในส่วนของผู้รับบุตรบุญธรรม และจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้ ส่วนบิดามารดาโดยกำเนิดเป็นอันหมดอำนาจปกครอง

อย่างไรก็ตาม บุตรบุญธรรมไม่สูญเสียสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวที่กำเนิดมาเช่น มีสิทธิรับมรดกของบิดามารดาโดยกำเนิด การรับบุตรบุญธรรมมีทางเล็กได้โดยการจดทะเบียนเล็ก ตามความยินยอมของบุตรบุญธรรมที่บรรลุนิติภาวะแล้วกับผู้รับบุตรบุญธรรม หรือเมื่อมีการสมรสระหว่างบุตร บุญธรรมกับผู้รับบุตรบุญธรรม

1.4 สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา บิดามารดามีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรระหว่างที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์ หรือแม้บุตรจะบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เป็นผู้ทุพพลภาพ และหาเลี้ยงตนเองไม่ได้บิดามารดาก็ยังมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูต่อไป ระหว่างที่บุตรเป็นผู้เยาว์บิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรโดยมีสิทธิกำหนดที่อยู่ของบุตรทำโทษบุตรตามสมควร หรือว่ากล่าวสั่งสอนให้บุตรทำการงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป มีสิทธิเรียกบุตรคืนจากผู้อื่นซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตร ในการฟ้องคดีและมีสิทธิจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วย ถ้าบุตรมีเงินได้ บิดามารดามีสิทธินำมาใช้เป็นค่าอุปการะเลี้ยงดู และการศึกษาของบุตร ส่วนที่เหลือต้องเก็บรักษาไว้เพื่อมอบแก่บุตรภายหลัง เว้นแต่บิดามารดาจะยากจนไม่มีเงินได้พอแก่การครองชีพจึงอาจนำเงินนั้นมาใช้ได้

ในกรณีที่บิดามารดาตาย หรือถูกศาลสั่งถอนอำนาจปกครอง เพราะวิกลจริตหรือประพฤติน่าไม่เหมาะสม ศาลมีอำนาจตั้งผู้ปกครองให้บุตรซึ่งเป็นผู้เยาว์ เพื่ออุปการะเลี้ยงดูและให้ความคุ้มครองแก่ผู้เยาว์นั้นแทนบิดามารดาได้

1.5 สิทธิและหน้าที่ของบุตร บุตรมีสิทธิใช้ชื่อ สกุลของบิดาเว้นแต่ไม่ปรากฏบิดาให้ใช้ชื่อสกุลของมารดา บุตรมีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาตามสมควรจากบิดามารดา แต่บุตรมีหน้าที่ต้องดูแลบิดามารดาของตนเป็นการตอบแทนบุญคุณโดยบุตรจะฟ้องบิดา มารดา รวมทั้งบุพการีอื่นของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาไม่ได้ ต้องขอให้พนักงานอัยการยกคดีขึ้นว่ากล่าวให้

2. กฎหมายเรื่องมรดก มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของมรดกและผู้ที่จะมีสิทธิรับมรดก หรือทายาท โดยมรดกหรือกองมรดก ได้แก่ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆของผู้ตาย หรือเจ้าของมรดก ซึ่งเมื่อผู้ใดถึงแก่ความตาย มรดกของเขาย่อมตกทอดแก่ทายาททันทีเว้นแต่สิ่งที่กฎหมายหรือตามสภาพแล้วถือเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ ย่อมไม่ตกทอดเป็นมรดก เช่น สิทธิรับราชการ เป็นต้น กรณีที่บุคคลใดหายไปจากที่อยู่โดยไม่ได้ข่าวคราวเป็นเวลานาน ศาลอาจสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนสาบสูญ ซึ่งกฎหมายถือเสมือนว่าถึงแก่ความตาย และมรดกของผู้สาบสูญย่อมตกทอดแก่ทายาทเหมือนกรณีตายจริงๆทายาท คือ ผู้มีสิทธิได้รับมรดกในทางกฎหมายแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ทายาทโดยธรรมหรือทายาทตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ คู่สมรส และญาติสนิทของผู้ตาย ซึ่งสิทธิได้รับมรดกและส่วนแบ่งที่จะได้รับจะลดลงตามความห่างของญาติๆนั้น เช่น ถ้าคู่สมรส บุตร และบิดามารดาของผู้ตายยังอยู่ ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายโดยเท่าเทียมกันโดยคู่สมรสมีสิทธิได้รับหนึ่งส่วน บุตรแต่ละคนมีสิทธิได้รับคนละส่วน และบิดามารดาของผู้ตายมีสิทธิได้รับคนละหนึ่งส่วน กล่าวคือบิดาหนึ่งส่วนและมารดาหนึ่งส่วน ในกรณีเช่นนี้ญาติอื่นไม่มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายอีก เพราะได้ถูกตัดโดยญาติสนิทกว่าของเจ้าของมรดกแล้ว

2) ทายาทตามพินัยกรรม ได้แก่ ผู้มีสิทธิได้รับมรดกตามที่พินัยกรรม ซึ่งเป็นหนังสือแสดงความประสงค์สั่งการเผื่อตายของผู้ตายระบุไว้ โดยทายาทพวกนี้อาจเป็นญาติของผู้ตายหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ผู้ตายจะตั้งใจยกมรดกของตนให้แก่ผู้ใดบ้างในกรณีที่ผู้ตายทำพินัยกรรมยกมรดกของตนให้ทายาทตามพินัยกรรมทั้งหมดทายาทโดยธรรมย่อมไม่มีสิทธิได้รับมรดกเลย แต่บุคคลจะทำพินัยกรรมยกมรดกได้เฉพาะทรัพย์สินของตนเท่านั้น ในกรณีที่ตนมีคู่สมรสจะต้องแบ่งทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาก่อน ส่วนของตนจึงเป็นมรดกตกทอดต่อไปได้

เรียบเรียงโดย สุคนธ์ สินธพานนท์

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

โจ้อายุ 16 ปี จอย อายุ 15 ปี ทั้งสองรักใคร่กัน ไปมาหาสู่กัน ต่อมาจอยมีปัญหาพ่อแม่ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต จอยไปอาศัยอยู่กับครอบครัวของโจ้ ต่อมาจอยตั้งครรภ์ จำเป็นจะต้องทำการสมรสเพื่อบุตรจะได้มีบิดาที่ถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม โจ้และจอยควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย

กรณีศึกษาที่ 2

โดม อายุ 19 ปี รักใคร่ชอบพอกับดาว อายุ 18 ปี เมื่อทั้งคู่จบการศึกษาชั้นพื้นฐานและมืองานทำมีรายได้พอเลี้ยงตนเองได้แล้ว ต้องการสมรสกับดาว

คำถาม โดมและดาวควรปฏิบัติตนอย่างไร

กรณีศึกษาที่ 3

ไกรและเกตุกลงใจแต่งงาน จัดทะเบียนสมรสกันหลังจากเรียนจบระดับปริญญาตรีแล้ว ไกรมีทรัพย์สินคือ รถยนต์ เงินสด 1 แสนบาท ที่ดิน 1 แปลง ส่วนเกตุมีแหวนเพชร 1 วง สายสร้อยทอง 1 เส้น นาฬิกา 1 เรือน โทรศัพท์มือถือ 1 เครื่อง เมื่อทั้งสองคนอยู่กินด้วยกันมา 15 ปี มีทรัพย์สินร่วมกัน ดังนี้ เงินสด 5 ล้าน 1 แสนบาท พ่อแม่ของเกตุให้ทีนาแก่เกตุจำนวน 10 ไร่ ต่อมาทั้งสองคนไม่ประสงค์จะอยู่ด้วยกัน จึงหย่ากัน

คำถาม 1. ไกรและเกตุมีทรัพย์สินส่วนตัว คืออะไรบ้าง

2. สินสมรสของไกรและเกตุ มีอะไรบ้าง

กรณีศึกษาที่ 4

โชติอายุ 35 ปี มีภรรยาชื่อแหว อายุ 28 ปี ทั้งสองคนต้องการรับเด็กหญิงเก้ ซึ่งอายุ 14 ปี บุตรของนายสายและนางสวามาเป็นบุตรบุญธรรม

- คำถาม** 1. โชติและแหวสามารถรับเก้เป็นบุตรบุญธรรมได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล
2. เก้จะเป็นบุตรบุญธรรมที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลผู้รับบุตรบุญธรรมได้อย่างไร

กรณีศึกษาที่ 5

เกริกสมรสกับดวง ทั้งสองทำมาหากินกันจนมีทรัพย์สินเป็นที่ดิน 50 ไร่ เกริกมีบิดาชื่อมั่น มารดาชื่อม่วง ดวงมีบิดาชื่อเด่น มารดาชื่อดี เกริกและดวงมีบุตร 2 คน คือ แก้วและก้อย ต่อมาเกริกประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต

คำถาม ถ้าท่านเป็นผู้มีหน้าที่แบ่งสินสมรสและมรดกของเกริก จะแบ่งอย่างไร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. บิดามารดามีหน้าที่ต่อบุตรอย่างไรบ้าง

2. สิทธิและหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา มีอะไรบ้าง

3. ทายาทแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

เฉลย

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ครอบครัวและมรดก

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1 คำถาม โจ้และจอยควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย

ตอบ จอยและโจ้ต้องร้องขออนุญาตต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ทำการสมรสได้

กรณีศึกษาที่ 2 คำถาม โคมและดาวควรปฏิบัติตนอย่างไร

ตอบ โคมและดาวต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาเสียก่อนจึงทำการสมรส หรือจดทะเบียนสมรสกันได้

กรณีศึกษาที่ 3 คำถาม 1. ไกรและเก๋มีทรัพย์สินส่วนตัว คืออะไรบ้าง

2. สินสมรสของไกรและเก๋ มีอะไรบ้าง

ตอบ 1. สินส่วนตัวของไกรและเก๋ มีดังนี้ ไกร รถยนต์ เงินสด 1 แสนบาท ที่ดิน 1 แปลง

เก๋ แหวนเพชร 1 วง สายสร้อยทอง 1 เส้น นาฬิกา 1 เรือน โทรศัพท์มือถือ 1 เครื่อง

ตอบ 2. สินสมรสของทั้งสอง คือ เงินสด 5 ล้าน 1 แสนบาท

กรณีศึกษาที่ 4 คำถาม

1. โซติและแววสามารถรับเก๋เป็นบุตรบุญธรรมได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

2. เก๋จะเป็นบุตรบุญธรรมที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลผู้รับบุตรบุญธรรมได้อย่างไร

ตอบ 1. โซติสามารถรับเก๋เป็นบุตรบุญธรรมได้ เพราะอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี บริบูรณ์ และมีอายุต่ำกว่าเก๋เกินกว่า 15 ปี ส่วนแววอายุต่ำกว่าเก๋ไม่ถึง 15 ปี จึงไม่สามารถรับเก๋เป็นบุตรบุญธรรมได้

ตอบ 2. เก๋จะเป็นบุตรบุญธรรมของโซติได้ต่อเมื่อโซติจดทะเบียนรับเก๋เป็นบุตรบุญธรรม และต้องให้นายสายบิดาและนางสวยมารดาของเก๋ให้ความยินยอม

กรณีศึกษาที่ 5 คำถาม

ถ้าท่านเป็นผู้มีหน้าที่แบ่งสินสมรสและมรดกของเกริก จะแบ่งอย่างไร

ตอบ 1. เกริกและดวงได้สินสมรสเป็นที่ดินคนละ 25 ไร่

2. ผู้ได้รับมรดก คือ มั่น ม้วน แก้ว ก้อย และดวง ได้รับคนละ 5 ไร่

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. บิดามารดามีหน้าที่ต่อบุตรอย่างไรบ้าง

1. อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรตามสมควรระหว่างบุตรเป็นผู้เยาว์
2. อุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ ถึงแม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว
3. ใช้อำนาจปกครองบุตร โดยมีสิทธิกำหนดที่อยู่ของบุตร ทำโทษบุตรตามสมควร หรือว่ากล่าวสั่งสอนให้บุตรทำงานตามความเหมาะสมแก่ความสามารถและฐานะรูป
4. มีสิทธิเรียกบุตรคืนจากผู้อื่น ซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย
5. เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรในการฟ้องคดี
6. มีสิทธิจัดการทรัพย์สินของบุตร ถ้าบุตรมีเงินได้ และมีสิทธินำมาใช้เป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูและ การศึกษาของบุตร ส่วนที่เหลือเก็บรักษาไว้เพื่อมอบแก่บุตรภายหลัง

2. สิทธิและหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา มีอะไรบ้าง

1. บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดา เว้นแต่ไม่ปรากฏบิดาให้ใช้ชื่อสกุลของมารดา
2. บุตรมีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาตามสมควรจากบิดามารดา
3. บุตรมีหน้าที่ต้องดูแลบิดามารดาของตนเป็นการตอบแทนบุญคุณ
4. บุตรจะฟ้องบิดามารดา รวมทั้งบุพการีอื่นของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาไม่ได้ ต้องให้พนักงานอัยการคดีขึ้นว่ากล่าวให้

3. ทายาทแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

- มี 2 ประเภท คือ
1. ทายาทโดยธรรม ได้แก่ คู่สมรสและญาติ
 2. ทายาทตามพินัยกรรม ได้แก่ ผู้มีสิทธิได้รับมรดกตามพินัยกรรมกำหนด ซึ่งเป็นหนังสือแสดงความประสงค์สั่งการเผื่อตายของผู้ตายระบุไว้ อาจเป็นญาติของผู้ตายหรือไม่ใช้ก็ได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
หน่วยที่ 7 กฎหมายในชีวิตประจำวัน เวลา 8 ชั่วโมง
เรื่อง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรม สัญญา ย่อมส่งผลให้ดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุขไม่ถูกผู้อื่นเอาเปรียบ

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม 4-6 /1วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

-วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญาได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา เช่น ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ กู้ยืมเงินจำนำ จำนอง

4. สมรรถนะของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย ใฝ่เรียนรู้

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw))

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกเอาเปรียบ เช่น

- ชาวนาถูกนายทุนครอบครอง / ยึดที่นาที่นำไปขายฝากไว้
- คนจนยอมเสียดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่ผู้ให้เงินกู้ในอัตราร้อยละยี่สิบบาทต่อเดือน

- การเช่า ซื้อรถยนต์ แต่ไม่สามารถชำระค่าเช่าซื้อได้สองงวดติดต่อกัน แล้วถูกผู้ให้เช่า
ซื้อทรัพย์สินคืน คือ รถยนต์

- การให้ผู้อื่นกู้ยืมเงินโดยไม่ได้ทำสัญญาเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้รับผิดชอบ

2.ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของการถูกเอาเปรียบหรือการเสียเปรียบผู้อื่น
และแนวทางป้องกันแก้ไข

3.ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความรู้กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับ
นิติกรรมและสัญญา ในเรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง

4.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน คละกันตามความสามารถ มีทั้งเก่ง ปานกลาง
และอ่อน เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) ให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัวตั้งแต่
หมายเลข 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

5. นักเรียนจากกลุ่มบ้านแยกย้ายกันไปหาสมาชิกกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
(Expert Groups)

6.สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละหมายเลข ร่วมมือกันศึกษาความรู้ในใบความรู้ เรื่อง นิติกรรม
และสัญญา แล้วอธิบายสรุปร่วมกันจนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจน และร่วมกันทำใบงาน ดังนี้

หมายเลข 1 ศึกษาความรู้ เรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก

และทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก

- หมายเลข 2 ศึกษาความรู้ เรื่อง เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ และทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง เช่าทรัพย์สิน
หมายเลข 3 ศึกษาความรู้ เรื่อง กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง และทำใบงานที่ 2.3 เรื่อง
กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง

5. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) ร่วมมือกันสรุปบทวนความรู้และความถูกต้องของ
ใบงาน ช่วยอธิบายเสริมเพิ่มเติมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความกระจ่างชัด พร้อมทั้งจะ
ไปเล่าความรู้ให้แก่สมาชิกในกลุ่มบ้านฟัง

ชั่วโมงที่ 2

1.ครูสนทนากลุ่มนักเรียนถึงความพร้อมของนักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่ม
ในการนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่สมาชิกในกลุ่มบ้าน และตอบข้อสงสัยของนักเรียน

2. นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มกลับไปยังกลุ่มเดิม (กลุ่มบ้าน) สมาชิกแต่ละ
หมายเลขนำความรู้ที่ได้ศึกษามาพร้อมผลงานในใบงานไปอธิบายให้สมาชิกหมายเลขอื่นฟัง ดังนี้

-สมาชิกหมายเลข 1 สรุปความรู้จากใบงานที่ 2.1 เรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก

-สมาชิกหมายเลข 2 สรุปความรู้จากใบงานที่ 2.2 เรื่อง เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ

-สมาชิกหมายเลข 3 สรุปความรู้จากใบงานที่ 2.3 เรื่อง กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง

3. เมื่อสมาชิกทุกคนผลัดแลกเปลี่ยนความรู้กันและสร้างความกระจ่างในความรู้ที่ได้รับระหว่างกันแล้วครูสุ่มเรียกนักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปเล่าความรู้ของตนในเรื่อง นิติกรรมและสัญญา
4. ครูและนักเรียนสรุปประเด็นสำคัญของนิติกรรมและสัญญา ในเรื่อง ชื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ กู้ยืม จำน่า จำนอง

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.2	ใบงานที่ 2.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.3	ใบงานที่ 2.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ใบความรู้ เรื่อง ชื้อขาย ขายฝาก
- 3.ใบความรู้ เรื่อง เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ
- 4.ใบความรู้ เรื่อง กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://www.dnp.go.th/mfcd10/knowledge/law.doc>

ใบความรู้เรื่อง นิติกรรมและสัญญา

นิติกรรม คือ การกระทำของบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมายและมุ่งต่อผลในกฎหมายที่จะเกิดขึ้นอันได้แก่ การเคลื่อนไหวแห่งสิทธิ การก่อสิทธิ เปลี่ยนแปลงสิทธิ โอนสิทธิ สงวนสิทธิ และระงับซึ่งสิทธิ เช่น สัญญาซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ สัญญากู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง เป็นต้น นิติกรรมสัญญาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. นิติกรรมฝ่ายเดียว ได้แก่ นิติกรรมซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียว และมีผลตามกฎหมาย ซึ่งบางกรณีก็ทำให้ผู้ทำนิติกรรมเสียสิทธิได้ เช่น การก่อตั้งมูลนิธิ การรับสภาพหนี้ การผ่อนเวลาชำระหนี้ให้ลูกหนี้ คำมั่นจะซื้อจะขาย การทำพินัยกรรม การบอกกล่าวบังคับจำนอง เป็นต้น

2. นิติกรรมสองฝ่าย (หรือนิติกรรมหลายฝ่าย) ได้แก่ นิติกรรมซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปและทุกฝ่ายต่างตกลงยินยอมระหว่างกัน กล่าวคือฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาทำเป็นคำเสนอ แล้วอีกฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเป็นคำสนอง เมื่อคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน จึงเกิดมีนิติกรรมสองฝ่ายขึ้น หรือเรียกกันว่า “สัญญา” เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญากู้ยืม สัญญาแลกเปลี่ยน สัญญาขายฝากจำนอง จำน่า เป็นต้น นิติกรรมสัญญาจะพบบ่อยและมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของบุคคล เนื่องจากทำให้เราหาสิ่งที่ต้องการมาใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ หรือหลักประกันความมั่นคงในการติดต่อระหว่างเรากับผู้อื่น

1. สัญญาซื้อขาย

สัญญาซื้อขาย ได้แก่ สัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “ผู้ขาย” โอนกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของเหนือทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “ผู้ซื้อ” โดยผู้ซื้อตกลงจะให้ราคาทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ขาย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453) ปกติสัญญาซื้อขายทำได้โดยผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน โดยผู้ซื้อชำระราคาทรัพย์สินแก่ผู้ขายและผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายให้แก่ผู้ซื้อ ทรัพย์สินบางอย่างมีความสำคัญหรือราคาสูงมาก ในทางกฎหมาย ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคาร สวนผลไม้ หรือการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ประเภทเรือที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพทย์ใช้อายุอาศัยหรือเรือนแพ และสัตว์พาหนะ ซึ่งมีการจดทะเบียนหรือตัวรูปพรรณ ที่เรียกกันว่า “สังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ” รวมทั้งสังหาริมทรัพย์ที่มีราคา 20,000 บาทหรือกว่านั้นขึ้นไป กฎหมายบังคับให้ต้องตกลงกันเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีการวางมัดจำ หรือมีการชำระหนี้บางส่วนไว้ล่วงหน้า จึงจะฟ้องร้องให้ทำตามสัญญากันได้

นอกจากนี้การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ประเภทที่มีการจดทะเบียนหรือที่เรียกว่าสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ยังต้องไปจดทะเบียนการซื้อขายกับเจ้าหน้าที่ด้วย มิฉะนั้น สัญญาจะเป็นโมฆะ คือเสียเปล่าไม่มีผลทางกฎหมาย ถ้าคู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ปกติกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายกัน ย่อมโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อเมื่อทำสัญญากัน ดังนั้น หากผู้ขายยังไม่พร้อมที่จะโอนหรือกลับกันถ้าผู้ซื้อยังไม่พร้อมจะรับโอน อาจตกลงกันเป็นสัญญาจะซื้อจะขาย ซึ่งมีผลให้ต้องทำการซื้อขายเสร็จสิ้นในอนาคตก็ได้ หรือหากผู้ซื้อไม่พร้อมจะชำระราคาทรัพย์สินเต็มจำนวนอาจทำเป็นสัญญาซื้อขายเงินผ่อน โดยตกลงจะชำระราคาทรัพย์สินเป็นงวดจนกว่าจะครบหรือทำสัญญาซื้อขายเงินเชื่อ เพื่อชำระราคาภายหลังก็ได้สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย คือ การ

ตกลงโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินระหว่างบุคคล เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงิน ผู้ขายจึงจำเป็นต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ซื้อขายกัน เพื่อจะโอนให้แก่ผู้ซื้อได้ ทรัพย์สินที่โอนต้องไม่มีผู้อื่นมาอ้างได้ว่ามีสิทธิดีกว่ากับผู้ซื้อได้ และผู้ซื้อก็มีหน้าที่ต้องชำระราคาทรัพย์สินให้แก่ผู้ขายตามที่ตกลงกันไว้หากผู้ขายหรือผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตามสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งย่อมฟ้องร้องให้ปฏิบัติตามสัญญา รวมทั้งเรียกค่าเสียหายจากฝ่ายที่ผิดสัญญาได้

1.2 สัญญาขายฝาก

สัญญาขายฝาก ได้แก่ สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อ โดยที่เรื่อ ถือเป็นสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ โดยเมื่อต้องการทำสัญญาขายฝากจะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนที่กรมเจ้าท่า ข้อตกลงขณะซื้อขายกันว่า ผู้ขายอาจไถ่หรือซื้อทรัพย์สินนั้นกลับคืนได้ภายในระยะเวลาที่ตกลงกัน(ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 491) ถ้าเป็นการขายฝากอสังหาริมทรัพย์ต้องกำหนดเวลาใช้สิทธิไถ่คืนสูงสุดไว้ไม่เกิน 10 ปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่มีการซื้อขายฝากกัน หากเริ่มต้นคู่สัญญาตกลงกันไว้ต่ำกว่ากำหนดเวลาสูงสุด อาจตกลงกันภายหลังเพื่อยาวเวลาใช้สิทธิไถ่คืนได้อีก แต่รวมทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดเวลาสูงสุด

สัญญาขายฝากอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ได้แก่ เรือ แพ สัตว์พาหนะ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขา สำหรับเรือจดทะเบียนที่กรมเจ้าท่า เป็นต้น มิฉะนั้นจะถือเป็นโมฆะ คือ ไม่มีผลตามกฎหมายการขายฝากสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีการวางมัดจำ หรือมีการชำระหนี้บางส่วน จึงจะฟ้องร้องกันได้ เช่นเดียวกับกรณีการซื้อขายที่กล่าวมาแล้ว โดยที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของผู้ซื้อฝาก ซึ่งอาจนำไปขายให้แก่ผู้อื่นได้ หากไม่ต้องการให้ผู้ซื้อฝากทำเช่นนั้นต้องตกลงห้ามกันไว้ เมื่อตกลงกันแล้วหากผู้ซื้อฝากนำไปขายให้แก่ผู้อื่นทำให้ผู้ขายฝากเสียหาย จะต้องรับผิดชอบต่อผู้ขายฝาก

การทำสัญญาขายฝากเป็นวิธีการให้หลักประกันอย่างหนึ่งแก่ผู้ซื้อฝาก ซึ่งเอาเงินของผู้ซื้อฝากไปใช้ โดยได้ทรัพย์สินที่ขายฝากไว้เป็นหลักประกัน และเมื่อผู้ขายฝากใช้สิทธิไถ่ก็จะได้ประโยชน์โดยกำหนดสินไถ่ไว้ในอัตราที่สูงพอเป็นการตอบแทนกฎหมายระบุว่าให้กำหนดสินไถ่ได้สูงสุดไม่เกินราคาที่ขายฝากรวมกับประโยชน์ตอบแทนไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี เพื่อมิให้ผู้ซื้อฝากกำหนดสินไถ่สูงจนเป็นการเอาเปรียบผู้ขายฝากเกินไปและถ้าตกลงกันไว้เกินกว่านั้น ผู้ขายฝากสามารถใช้สิทธิไถ่ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี หากไม่ได้กำหนดว่าสินไถ่มีอัตราเท่าใดให้ผู้ขายฝากไถ่ได้ตามราคาที่ขายฝากไว้

หากผู้ซื้อฝากไม่ยอมให้ผู้ขายฝากใช้สิทธิไถ่ ผู้ขายฝากสามารถนำเงินสินไถ่ไปวางต่อสำนักงานวางทรัพย์สิน เช่น สำนักงานวางทรัพย์สินกลาง สังกัดกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรมซึ่งกฎหมายถือว่าทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินกลับคืนมาเป็นของผู้ขายฝากทันที

แม้ผู้ซื้อฝากจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามสัญญาขายฝาก แต่หากระหว่างการขายฝากนั้นทรัพย์สินเกิดดอกผลขึ้น เช่น ต้นไม้มีผลระหว่างอายุสัญญาหรือสัตว์ที่ซื้อฝากออกลูก ดอกผลนั้นจะตกเป็นของผู้ซื้อฝาก แต่เมื่อผู้ขายฝากใช้สิทธิไถ่ทรัพย์สินแล้ว ผู้ซื้อฝากก็ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ขายฝากกลับคืนให้แก่ผู้ขายฝากในสภาพที่เป็นอยู่

ขณะที่มีการไถ่ หากทรัพย์สินนั้นถูกทำลายหรือเสื่อมเสียไป เพราะความผิดของผู้ซื้อฝาก ผู้ซื้อฝากจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ขายฝาก

1.3 สัญญาเช่าทรัพย์สิน

สัญญาเช่าทรัพย์สิน ได้แก่ สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า “ผู้ให้เช่า” ตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า “ผู้เช่า” ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาอันจำกัดโดยผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 537) การเช่าทรัพย์สินต่างกับการซื้อขาย คือ มิได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และมีกำหนดเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้เช่าได้ไม่เกิน 30 ปี ดังนั้น ผู้ให้เช่าไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เพียงแต่มีสิทธิครอบครองใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้นก็นำไปให้เช่าได้ แต่ผู้เช่าทรัพย์สินจากผู้อื่นไ้จะนำไปให้เช่าต่อ ซึ่งเรียกว่าให้เช่าช่วงไม่ได้ เว้นแต่ว่าจะมีข้อตกลงในสัญญาเช่าอนุญาตไว้ การเช่าอสังหาริมทรัพย์ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อของฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญา (ซึ่งไม่จำเป็นต้องเขียนเป็นรูปแบบสัญญา เพียงมีข้อความแสดงว่ามีการตกลงกันหรือยอมให้ใช้ หรือรับประโยชน์ในทรัพย์สินตอบแทนกับค่าเช่าก็พอแล้ว) มิฉะนั้นจะฟ้องเรียกให้ปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์นานเกินกว่า 3 ปี หรือมีกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าต้องนำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น เช่าที่ดินหรือบ้านต้องจดทะเบียน ณ สำนักงานที่ดิน

ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าให้แก่ผู้เช่าในสภาพอันซ่อมแซมดีแล้วต้องซ่อมแซมทรัพย์สินที่ให้เช่า รวมทั้งชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ผู้เช่าต้องใช้ไปเพื่อรักษาทรัพย์สินเว้นแต่ที่ต้องทำเพื่อบำรุงรักษาตามปกติหรือซ่อมแซมเพียงเล็กน้อย ถ้าผู้ให้เช่าส่งมอบทรัพย์สินในสภาพที่ไม่เหมาะสมสำหรับผู้เช่าใช้ประโยชน์ตามสัญญา ผู้เช่ามีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าได้ ผู้เช่ามีหน้าที่ต้องใช้ทรัพย์สินที่เช่าตามที่ตกลงในสัญญา หรือตามประเพณีนิยมปกติต้องชำระค่าเช่าตามที่ตกลงกันไว้ ต้องสงวนทรัพย์สินที่เช่าเหมือนเช่นที่บุคคลทั่วไปจะทำกับทรัพย์สินของตนเอง ต้องยอมให้ผู้ให้เช่าหรือตัวแทนตรวจตราทรัพย์สินที่เช่าได้ตามสมควรเป็นครั้งคราว ไม่ดัดแปลงหรือต่อเติมทรัพย์สินที่เช่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ให้เช่าก่อนต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลาย ซึ่งเกิดกับทรัพย์สินที่เช่าเนื่องจากความผิดของผู้เช่าหรือบริวารของผู้เช่า รวมทั้งต้องส่งคืนทรัพย์สินที่เช่า ในสภาพที่ซ่อมแซมดีแล้วแก่ผู้ให้เช่าเมื่อสัญญาเช่านั้นสิ้นสุดลง

สัญญาเช่าจะรับลงเมื่อถึงกำหนดตามที่ตกลงกันไว้ หรือเมื่อมีการบอกเลิกสัญญาล่วงหน้าก่อนกำหนดชำระค่าเช่าที่ตกลงกันระยะหนึ่งเป็นอย่างน้อย เช่น ถ้ากำหนดค่าเช่าเป็นรายเดือนก็บอกเลิกล่วงหน้าเดือนหนึ่งเป็นอย่างน้อย แต่ไม่จำเป็นต้องบอกเลิกล่วงหน้าเกินกว่า 2 เดือนไม่ว่ากรณีใด นอกจากนี้ สัญญาเช่ายังระงับไปเมื่อทรัพย์สินที่เช่านั้นสูญหายไปทั้งหมดด้วย

1.4 สัญญาเช่าซื้อ

สัญญาเช่าซื้อ คือ สัญญาซึ่งเจ้าของนำเอาทรัพย์สินออกให้เช่าและให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิของผู้เช่า โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เช่าได้ใช้หรือชำระเงินเป็นจำนวนครั้งตามที่ตกลงกัน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 572)

จะเห็นได้ว่าสัญญาเช่าซื้อ มีลักษณะของสัญญาเช่ากับสัญญาซื้อขายผสมกัน โดยผู้ให้เช่าซื้อต้องเป็นเจ้าของ หรือมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่นำออกให้เช่า และตกลงให้ผู้เช่าซื้อนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมกับผู้ให้เช่าซื้อต้องให้คำมั่นว่าจะยอมให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของผู้เช่าในที่สุดเมื่อผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อเป็นคราวหรือเป็นงวดจนครบตามที่ตกลงกัน ซึ่งทำให้ผู้เช่าซื้อไม่สามารถซื้อสินค้าที่มีราคาสูงได้ทันทีที่สามารถทำสัญญานี้เพื่อให้ได้ทรัพย์สินมาใช้ก่อนและค่อยๆ ชำระราคาเป็นงวดไปได้จนครบ ซึ่งผู้ให้เช่าซื้อจะคิดราคาไว้สูงกว่าราคาในการซื้อขายด้วยการชำระเงินรวดเดียวตามปกติ โดยคำนวณดอกเบี้ยรวมเข้าเป็นผลประโยชน์ที่ผู้ให้เช่าซื้อจะได้รับด้วย ขณะเดียวกันการเช่าซื้อก็ต่างกับสัญญาซื้อขายผ่อนส่ง เพราะกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังอยู่กับผู้ให้เช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อเพียงแต่ได้ครอบครองและใช้ประโยชน์ทรัพย์สินเท่านั้น

สัญญาเช่าซื้อต้องทำเป็นหนังสือหรือทำเป็นลายลักษณ์อักษร ลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย มิฉะนั้น จะตกเป็นโมฆะไม่มีผลผูกพันคู่กรณี สำหรับการเช่าซื้อสังหาริมทรัพย์นอกจากทำสัญญาเป็นหนังสือแล้ว แม้ผู้เช่าซื้อได้ชำระค่าเช่าซื้อจนครบตามสัญญาก็จะต้องจดทะเบียนการได้มาซึ่งสังหาริมทรัพย์นั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย มิฉะนั้น การได้มาไม่สมบูรณ์ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299)

ผู้ให้เช่าซื้อ มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ เมื่อผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อสองงวดติดต่อกัน และสามารถกลับเข้าครอบครองทรัพย์สิน รวมทั้งรับเงินซึ่งผู้เช่าซื้อชำระมาแล้วได้ แต่ถ้าผู้เช่าซื้อทำผิดสัญญาโดยไม่ชำระเงินงวดสุดท้าย ผู้ให้เช่าซื้อจะยึดทรัพย์สินกลับคืนและรับเงินที่ชำระแล้วได้ต่อเมื่อเวลาผ่านไปอีกหนึ่งงวดหนึ่งแล้ว อนึ่ง ถ้าผู้เช่าซื้อทำผิดสัญญาในข้อที่สำคัญ เช่น ใช้ทรัพย์สินนั้นไม่ถูกต้องตามเงื่อนไข ผู้ให้เช่าซื้อ ก็บอกเลิกสัญญาได้ โดยยึดทรัพย์สินกลับคืนและรับค่าเช่าซื้อที่ชำระไว้แล้วได้เช่นกัน

ผู้เช่าซื้อ มีหน้าที่ชำระค่าเช่าซื้อ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ โดยส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนและให้ค่าเช่าซื้อเฉพาะที่ยังค้างชำระในงวดชำระเงินที่ผ่านมาแก่ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อต้องสงวนและบำรุงรักษาทรัพย์สินระหว่างที่ตนเช่าซื้อ รวมทั้งยังต้องบำรุงรักษาทรัพย์สินด้วยค่าใช้จ่ายของตนเอง ในที่สุดหลังจากได้ชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาครบถ้วนแล้ว ผู้เช่าซื้อ มีสิทธิเรียกร้องต่อผู้ให้เช่าซื้อให้เปลี่ยนแปลงทะเบียนสิทธิในทรัพย์สิน เช่น ให้ไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้เช่าซื้อต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

1.5 สัญญากู้ยืม

สัญญากู้ยืม หมายถึง สัญญาซึ่งผู้ที่ต้องการเงิน เรียกว่า “ผู้กู้” ตกลงยืมเงินจำนวนหนึ่งจาก “ผู้ให้กู้” เพื่อนำไปใช้ตามความต้องการ และตกลงว่าจะคืนเงินตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้โดยผู้กู้ให้ดอกเบี้ยแก่ผู้ให้กู้เป็นค่าตอบแทน สัญญากู้ยืมเงินจึงต่างกับสัญญาอื่นโดยทั่วไปซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ให้ยืมยอมให้ผู้ยืมใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินได้โดยไม่เรียกค่าตอบแทน

การกู้ยืมเงินจะมีผลต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินให้แก่ผู้กู้และกฎหมายบังคับว่าการกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป จะต้องมียกยืมเป็นหนังสือแสดงว่ามีการกู้เงินกันจริง ซึ่งขอให้เป็นเพียงหนังสือแสดงว่ามีการรับเงินยืมไปจริง ลงลายมือชื่อผู้กู้ หรือในกรณีที่ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ต้องมีลายพิมพ์นิ้วมือของผู้กู้ประทับในหนังสือดังกล่าว โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือนั้นอย่างน้อยสองคน หลักฐานดังกล่าวนี้อาจทำขึ้นภายหลังการมอบเงินให้แก่กัน เช่น เป็นหนังสือขอผิดผ่อนการชำระเงินได้

และในกรณีที่ตกลงกันว่าให้เรียกดอกเบี้ยได้แต่มีได้ระบุดัตราไว้ ผู้ให้กู้มีสิทธิได้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7) ถ้ามีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ ผู้ให้กู้จะเรียกดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าผู้ให้กู้เรียกดอกเบี้ยสูงกว่านี้แม้ผู้กู้จะยินยอมก็ไม่มีผล หมายความว่า การเรียกดอกเบี้ยเป็นอันใช้ได้ทั้งหมดและผู้ให้กู้มีความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

พุทธศักราช 2475 ยกเว้นการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารหรือบริษัทเงินทุนหรือบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งมีกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ยอมให้เรียกดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ 15 ต่อปีได้

ในการชำระหนี้เงินกู้แต่ละครั้ง ผู้กู้มีสิทธิเรียกให้ผู้ให้กู้ออกหลักฐานการชำระเงินให้ เช่น ออกใบรับเงินและเมื่อชำระหนี้หมดแล้ว มีสิทธิเรียกสัญญากู้ยืมเงินที่ทำกันไว้กลับคืนมา หรือให้ระบุในสัญญาว่าได้มีการชำระเงินกู้และดอกเบี้ยครบถ้วนแล้วด้วย แต่ถ้าผู้กู้บิดพลิ้วไม่ปฏิบัติตามสัญญา ผู้ให้กู้มีสิทธิฟ้องเรียกเงินคืนพร้อมทั้งดอกเบี้ยที่ยังค้างชำระได้ตามสัญญา โดยกฎหมายกำหนดอายุความไว้ให้ต้องฟ้องภายใน 10 ปี นับแต่วันถึงกำหนดชำระหนี้คืน

1.6 สัญญาจำนำ

สัญญาจำนำ ได้แก่ สัญญาซึ่งผู้จำนำส่งมอบการครอบครองสังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่สามารถเคลื่อนที่ได้ให้แก่ผู้รับจำนำเพื่อประกันการชำระหนี้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747) ซึ่งหมายความว่าสัญญานี้เกิดขึ้นเพื่อให้เจ้าหนี้มีหลักประกันการชำระหนี้ยึดถือไว้ เช่น ลูกหนี้จำนำนาฬิกาของตนจำนำไว้กับเจ้าหนี้ เป็นต้น

การจำนำไม่ต้องมีหลักฐานหรือทำตามแบบแต่อย่างใด เมื่อมอบทรัพย์สินที่จำนำแก่ผู้รับจำนำแล้วเขาก็มีสิทธิยึดทรัพย์สินนั้นไว้ จนกว่าจะได้รับการชำระหนี้ครบถ้วน ซึ่งรวมทั้งเงินต้น ดอกเบี้ยค่าเสียหายจากการไม่ชำระหนี้ ค่าธรรมเนียมในการบังคับจำนำ ค่าใช้จ่ายเพื่อรักษาทรัพย์สินที่จำนำรวมทั้งค่าทดแทนความเสียหาย ซึ่งเกิดจากความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่จำนำซึ่งผู้รับจำนำมองไม่เห็นเมื่อรับจำนำไว้

ผู้รับจำนำมีหน้าที่ต้องเก็บรักษาและสงวนทรัพย์สินที่จำนำให้ปลอดภัยไม่สูญเสีย หรือเสียหายไป หากผู้รับจำนำใช้สอย หรือให้ผู้อื่นใช้สอย หรือเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นและเกิดเสียหายขึ้นจะต้องรับผิดชอบ แต่ถ้าผู้รับจำนำต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทรัพย์สินที่จำนำนั้นไปตามปกติ ผู้รับจำนำมีสิทธิเรียกจากผู้จำนำได้

เนื่องจากสัญญาจำนำทำขึ้น เพื่อใช้ประกันการชำระหนี้ ดังนั้น เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้วลูกหนี้ (ผู้จำนำ) ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนำย่อมมีสิทธิบังคับจำนำ โดยต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือแก่ลูกหนี้ให้ชำระหนี้รวมทั้ง

ดอกเบี้ยยและค่าใช้จ่ายต่างๆ (ถ้ามี) ภายในกำหนดเวลาอันสมควร หลังจากนั้นหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนำมีสิทธิเอาทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาด คือ การขายทรัพย์สินที่ทำโดยเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปด้วยวิธีเปิดโอกาสให้ผู้ประสงค์จะซื้อสู้ราคากันผู้ใดให้ราคาสูงสุดและผู้ทอดตลาดตกลงรับเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น โดยจะต้องแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวให้ลูกหนี้ทราบกำหนดเวลาและสถานที่ซึ่งจะขายทอดตลาดด้วยอย่างไรก็ตามหากผู้จำนำค้างชำระหนี้เกินกว่าหนึ่งเดือน และไม่สามารถจะบอกกล่าวก่อนได้ ผู้รับจำนำก็นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวก่อน การบังคับจำนำต้องทำโดยการขายทอดตลาดเท่านั้น ผู้รับจำนำจะหักทักว่าทรัพย์สินที่จำนำหลุดเป็นของตนโดยพลการไม่ได้ ถึงแม้จะตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่าการบังคับจำนำข้อตกลงนั้นก็ใช้ไม่ได้

เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนำแล้วได้เงินสุทธิเท่าใด ผู้รับจำนำมีสิทธิหักมาใช้หนี้ได้จนครบ หากยังมีเงินเหลือต้องคืนให้แก่ผู้จำนำ แต่เมื่อขายทอดตลาดแล้วเงินยังขาดอยู่เท่าใดผู้จำนำยังต้องใช้คืนจนครบ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 767)

การบังคับจำนำจะทำได้ต่อเมื่อยังมีทรัพย์สินที่จำนำอยู่กับผู้รับจำนำ ดังนั้น หากผู้รับจำนำคืนทรัพย์สินนั้นให้ผู้จำนำไปแล้ว การจำนำเป็นอันระงับไป ผู้รับจำนำไม่มีทางบังคับกับทรัพย์สินนั้นอีก คงทำได้เพียงฟ้องบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ที่ค้าง ดังเช่น การเรียกให้ชำระหนี้ที่ไม่มีหลักประกันอย่างปกติเท่านั้น

1.7 สัญญาจำนอง

สัญญาจำนอง คือ สัญญาซึ่งผู้จำนองเอาสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคารบ้านเรือน เป็นต้น หรือสังหาริมทรัพย์ที่กฎหมายอนุญาตให้จำนองได้ของตนเองไปตราไว้แก่ผู้รับจำนองโดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จำนองนั้นให้ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ ซึ่งอาจเป็นตัวผู้จำนองเองหรือบุคคลอื่นก็ได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 702)

การนำทรัพย์สินไปตราไว้ในที่นี้ หมายถึง การเอาทรัพย์สินนั้นไปทำหนังสือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น นำที่ดินไปจดทะเบียนจำนอง ณ สำนักงานที่ดิน เป็นต้น สำหรับสังหาริมทรัพย์ที่จำนองได้ ได้แก่ สิ่งที่ยึดทะเบียนได้ เช่น เรือ แพ สัตว์พาหนะ หรือที่เรียกกันว่าสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ รวมทั้งสังหาริมทรัพย์อื่นที่กฎหมายให้จดทะเบียนจำนองได้ เช่น เครื่องจักรขนาดใหญ่ เป็นต้น แม้จำนองสังหาริมทรัพย์แล้ว เจ้าของก็ยังครอบครองต่อไปได้อีกไม่ต้องส่งมอบแก่เจ้าหนี้เหมือนกับการจำนำเนื่องจากการจำนองมีหลักฐานปรากฏอยู่ในทะเบียนหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นให้ผู้อื่นสามารถตรวจพบได้นั่นเอง อนึ่ง การเพียงแต่มอบโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้ยังไม่ใช่การจำนอง เพราะการจำนองจะเกิดขึ้นโดยการจดทะเบียน

การชำระหนี้จำนองไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม การสิ้นสุดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความ ในการจำนองก็ตาม ต้องไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย มิฉะนั้นจะนำไปใช้อ้างกับบุคคลภายนอกไม่ได้

การจำนองมีผลเป็นหลักประกันการชำระหนี้ ทั้งเงินต้น ดอกเบี้ย ค่าเสียหาย จากการไม่ชำระหนี้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงถาม รวมทั้งค่าธรรมเนียมในการบังคับจำนองทำให้ผู้รับจำนองมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองก่อนเจ้าหนี้สามัญ แม้มีการโอนทรัพย์สินจำนองให้แก่บุคคลภายนอกแล้วผู้รับจำนองก็ยังบังคับ

จำนองจากทรัพย์สินนั้นได้ การบังคับจำนองทำโดยผู้รับจำนองมีหนังสือแจ้งลูกหนี้ให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควร มิฉะนั้นจะใช้สิทธิบังคับจำนองต่อไป หากลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนองต้องฟ้องผู้จำนองต่อศาล โดยขอต่อศาลว่าหากลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินจำนองนั้นหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับจำนอง หรือให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อลูกหนี้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้วเป็นเวลาถึง 5 ปี และผู้จำนองแสดงต่อศาลไม่ได้ว่าราคาทรัพย์สินนั้นท่วมจำนวนเงินที่ค้างชำระ รวมทั้งทรัพย์สินนั้นไม่ได้จดทะเบียน การจำนองรายอื่นหรือบุริมสิทธิ (คือ สิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่น) ไว้ ผู้รับจำนองขอต่อศาลให้ทรัพย์สินนั้นหลุดเป็นสิทธิได้โดยไม่ต้องมีการขายทอดตลาด

หลังจากมีการขายทอดตลาดแล้ว หากได้เงินสุทธิต่ำกว่าจำนวนหนี้ที่ค้างชำระ ตามหลักลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ในเงินที่ยังขาดอยู่อีก แต่ถ้าตกลงยกเว้นไว้ในสัญญาจำนองว่าให้ลูกหนี้ยังคงต้องรับผิดชอบหลังการบังคับจำนองแล้วจนมีการชำระเงินครบถ้วน เมื่อได้มีการบังคับจำนองแล้ว ได้เงินไม่พอชำระหนี้ ลูกหนี้ก็ต้องรับผิดชอบในเงินที่ค้างอยู่

เรียบเรียงโดย สุคนธ์ สิ้นธพานนท์

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ซื้อขาย ขายฝาก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

ธนาคารซื้อบ้านพร้อมที่ดินของประวดี เป็นจำนวนเงิน 5 ล้านบาท ธนาคารมัดจำให้ประวดีเป็นจำนวนเงินหนึ่งหมื่นบาท โดยนัดจะไปทำสัญญาและจดทะเบียนกับเจ้าพนักงานที่ดินที่สำนักงานที่ดินภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันทำสัญญา ต่อมามีคนให้ราคาบ้านพร้อมที่ดินของประวดีเป็นจำนวนเงิน 8 ล้านบาท ดังนั้นประวดีจึงไม่ยอมขายบ้านให้กับธนาคาร

คำถาม ธนาคารจะฟ้องบังคับให้ประวดีขายที่ดินพร้อมบ้านให้แก่ตนเองหรือเรียกค่าเสียหายได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

คำตอบ ธนาคารสามารถฟ้องบังคับให้ประวดีขายที่ดินพร้อมบ้านหรือเรียกค่าเสียหายได้ เพราะเข้าองค์ประกอบของสัญญาจะซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ไว้ว่าต้องตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีการวางมัดจำหรือมีการชำระหนี้บางส่วนไว้ จึงจะฟ้องร้องให้ทำตามสัญญากันได้ กรณีนี้ธนาคารได้มีการวางมัดจำไว้แล้ว

กรณีศึกษาที่ 2

ธารีทำสัญญาขายฝากรถยนต์ให้แก่ณิเป็นเวลา 3 ปี เป็นจำนวนเงินแปดแสนบาท โดยทำสัญญากันเอง ไม่ได้ไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อครบกำหนดเวลา 3 ปี ธารีไม่สามารถนำเงินไปคืนแก่ ณาริได้

คำถาม ณาริจะมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์หรือไม่และธารีมีสิทธิไถ่รถยนต์คืนได้หรือไม่

คำตอบ ณาริจะมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์เป็นไปตามสัญญาขายฝาก คือ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของผู้ซื้อตั้งแต่วันทำสัญญา แต่มีข้อตกลงว่าผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินคืนได้ภายในเวลาที่ตกลงกัน แต่ธารีไม่ได้ไถ่รถยนต์คืนจากนายณาริภายในเวลาที่กำหนด นายธารีจึงไม่มีสิทธิไถ่คืน

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

สมเจตน์ทำสัญญาเช่าห้องแถวของวาเรศ เป็นเวลา 4 ปี ทั้งสองคนทำสัญญาเป็นหนังสือที่บ้านของวาเรศ โดยมีแม่และกำนันลงลายมือชื่อเป็นพยาน ต่อมาเมื่อสัญญาครบ 3 ปี วาเรศเปลี่ยนใจไม่ยอมให้สมเจตน์เช่าต่อ

คำถาม สมเจตน์จะฟ้องบังคับให้วาเรศเช่าต่อให้ครบ 4 ปีได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

คำตอบ สมเจตน์จะฟ้องบังคับให้วาเรศเข้าต่อให้ครบ 4 ปี ไม่ได้ เพราะการเช่าสังหาริมทรัพย์นานเกินกว่า 3 ปีนั้นจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อของฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่สมเจตน์และวาเรศไม่ได้นำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

กรณีศึกษาที่ 2

สันติทำสัญญาเช่าซื้อรถจักรยานยนต์จากธาดาเป็นจำนวนเงิน 3 หมื่นบาท โดยมีข้อตกลงว่าสันติจะชำระค่าเช่าซื้อจำนวน 30 งวด งวดละ 1 พันบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าสันติผิดนัดไม่ชำระสองงวดติดต่อกัน ธาดามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ สันตินำรถจักรยานยนต์ไปใช้ในการทำงานและส่งเงินชำระค่าเช่าซื้อให้แก่ธาดาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อสันติส่งค่าเช่าซื้อไปได้ 25 งวด แต่สันติประสบอุบัติเหตุไม่สามารถชำระค่าเช่าซื้อติดต่อกัน 3 งวด

คำถาม ธาดาสามารถบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อต่อสันติได้หรือไม่ และจะริบเงินพร้อมเอารถจักรยานยนต์คืนได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

คำตอบ ธาดาสามารถบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้ เพราะสันติผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อสองงวดติดต่อกันและธาดาสามารถกลับเข้าครอบครองรถจักรยานยนต์รวมทั้งรับเงินที่สันติชำระมาแล้วได้

ใบงานที่ 2.3 เรื่อง กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

ธาริตากู้ยืมเงินอุษามณี เป็นจำนวนเงินห้าหมื่นบาท ระบุดอกเบี้ยร้อยละสิบต่อปีมีกำหนดเวลาชำระคืนภายในเวลา 2 ปี โดยเขียนบันทึกเป็นข้อความพร้อมลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน แต่อุษามณีไม่ได้ลงลายมือชื่อ เมื่อครบกำหนดเวลาชำระเงิน ธาริตาไม่ยอมชดใช้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ย

คำถาม อุษามณีสามารถฟ้องร้องให้ธาริตาชำระหนี้เงินกู้ได้หรือไม่ และถ้าฟ้องได้จะสามารถเรียกให้ชำระหนี้เท่าไร

คำตอบ อุษามณีสามารถฟ้องร้องให้ธาริตาชำระหนี้เงินกู้ได้ เพราะมีหลักฐานเป็นหนังสือ แสดงว่ามีการกู้ยืมเงินกันจริง ลงลายมือชื่อผู้กู้เป็นหลักฐานตามกฎหมาย และระบุดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปีกำหนดร้อยละสิบ ดังนั้นจึงสามารถเรียกให้ชำระหนี้เงินต้นห้าหมื่นบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี นับตั้งแต่วันกู้ยืมจนกว่าธาริตาจะชำระหนี้เสร็จ

กรณีศึกษาที่ 2

นิตเอนาฬิกาซื้อมือไปจำนำไว้กับน้อย และเอาเงินจากน้อยไปห้าพันบาท มีกำหนดชำระหนี้ภายใน 1 ปี แต่ไม่ได้ทำสัญญาจำนำเป็นหนังสือไว้ ต่อมาเมื่อครบกำหนด 1 ปีแล้ว นิตไม่ได้ชำระเงินให้แก่น้อย ดังนั้นน้อยจึงเขียนจดหมายไปบอกนิตให้ชำระหนี้ภายในเวลา 1 เดือน มิฉะนั้นน้อยจะนำนาฬิกาไปขายทอดตลาด

คำถาม 1. นิตและน้อยทำถูกต้องตามสัญญาจำนำหรือไม่ อธิบายเหตุผล

2. น้อยจะนำนาฬิกาของนิตไปขายทอดตลาดได้หรือไม่ เมื่อน้อยบอกกล่าวให้นิตชำระหนี้ภายใน 1 เดือน แต่นิตไม่ได้ชำระหนี้ให้แก่น้อยอธิบายเหตุผล

คำตอบ 1. นิตและน้อยทำถูกต้องตามสัญญาจำนำ คือการจำนำไม่ต้องมีหลักฐานหรือทำตามแบบแต่อย่างใด

2. น้อยจะนำนาฬิกาของนิตไปขายทอดตลาดได้ เพราะนิตผิดนัดไม่ชำระหนี้ เมื่อครบกำหนดน้อยจึงมีสิทธิบังคับจำนำ โดยบอกกล่าวเป็นหนังสือให้นิตชำระหนี้ภายในเวลา 1 เดือน ซึ่งถือว่าเป็นเวลาอันสมควร แต่เมื่อนิตไม่ชำระหนี้ น้อยจึงมีสิทธิเอานาฬิกาที่จำนำออกขายทอดตลาดได้

กรณีศึกษาที่ 3

ทวงนำเครื่องจักรผลิตอะไหล่รถจักรยานยนต์ไปทำสัญญาจำนองกับสมยศ เพื่อบริการประกันหนี้ที่ทวงกู้ยืมเงินสมยศไปจำนวนห้าแสนบาท มีกำหนดชำระหนี้คืนภายใน 2 ปี โดยไปทำหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่เครื่องจักรยังอยู่ที่โรงงานผลิตอะไหล่รถจักรยานยนต์ เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ ทะนงไม่นำเงินที่กู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยไปชำระให้แก่

สมยศ

คำถาม สมยศควรปฏิบัติต่อทวงอย่างไรจึงจะสามารถบังคับจำนองได้

คำตอบ _____

หมายเหตุ อุทาหรณ์ข้อเท็จจริงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม ม.729 จึงให้ทรัพย์สินจำนองหลุดเป็นสิทธิไม่ได้

เฉลย

ใบงานที่ 2.3 เรื่อง กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

คำถาม อุษามณีสามารถฟ้องร้องให้ธรรมาคาระหนี้เงินกู้ได้หรือไม่ และถ้าฟ้องได้จะสามารถเรียกให้ชำระหนี้เท่าไร

คำตอบ อุษามณีสามารถฟ้องร้องให้ธรรมาคาระหนี้เงินกู้ได้ เพราะมีหลักฐานเป็นหนังสือ แสดงว่ามีการกู้ยืมเงินกันจริง ลงลายมือชื่อผู้กู้เป็นหลักฐานตามกฎหมาย และระบุดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปีกำหนด ร้อยละสิบ ดังนั้นจึงสามารถเรียกให้ชำระหนี้เงินต้นห้าหมื่นบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี นับตั้งแต่วันที่กู้ยืม จนกว่าธรรมาคาระหนี้เสร็จ

กรณีศึกษาที่ 2

คำถาม 1. นิดและน้อยทำถูกต้องตามสัญญาจำนำหรือไม่ อธิบายเหตุผล

2. น้อยจะนำนาฬิกาของนิดไปขายทอดตลาดได้หรือไม่ เมื่อน้อยบอกกล่าวให้นิดชำระหนี้ภายใน 1 เดือน แต่นิดไม่ได้ชำระหนี้ให้แก่ น้อยอธิบายเหตุผล

คำตอบ 1. นิดและน้อยทำถูกต้องตามสัญญาจำนำ คือการจำนำไม่ต้องมีหลักฐานหรือทำตามแบบแต่อย่างใด

2. น้อยจะนำนาฬิกาของนิดไปขายทอดตลาดได้ เพราะนิดผิดนัดไม่ชำระหนี้ เมื่อครบกำหนดน้อยจึงมีสิทธิบังคับจำนำ โดยบอกกล่าวเป็นหนังสือให้นิดชำระหนี้ภายในเวลา 1 เดือน ซึ่งถือว่าเป็นเวลาอันสมควร แต่เมื่อนิดไม่ชำระหนี้ น้อยจึงมีสิทธิเอานาฬิกาที่จำนำออกขายทอดตลาดได้

กรณีศึกษาที่ 3

คำถาม สมยศควรปฏิบัติต่อทนายอย่างไรจึงจะสามารถบังคับจำนองได้

คำตอบ สมยศควรมีหนังสือบอกกล่าวให้ทนายชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยภายในเวลาสมควร หลังจากนั้นหากทนายไม่ชำระหนี้ สมยศสามารถฟ้องทนายต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดเครื่องจักรนั้นและให้ขายทอดตลาดก็ได้

หมายเหตุ อุทาหรณ์ข้อเท็จจริงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม ม.729 จึงให้ทรัพย์สินจำนองหลุดเป็นสิทธิไม่ได้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 กฎหมายในชีวิตประจำวัน เวลา 8 ชั่วโมง
เรื่อง กฎหมายอาญา เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักกฎหมายอาญา ย่อมทำให้ไม่พลาดพลั้งในการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นผลดีต่อตนเองและสังคม

2. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม 4-6 /1 วิเคราะห์และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและความรับผิดทางอาญาได้
2. วิเคราะห์การกระทำตามหลักกฎหมายอาญาในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย และความผิดต่อทรัพย์สินได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- กฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- การปฏิบัติตนของประชากรในท้องถิ่นตามกฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบกรณีศึกษา วิธีสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ)

ชั่วโมงที่ 1

1. ให้นักเรียนดูภาพข่าว / วีซีดี เกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมในประเภทต่างๆ เช่น
 - โจรปล้นร้านทองกวาดทรัพย์สินไปมูลค่ากว่าสิบล้านบาท
 - หญิงชราถูกคนร้ายกระชากสร้อยและทำร้ายร่างกาย
 - วัยรุ่นยกพวกตีกันผลปรากฏว่าได้รับบาดเจ็บหลายสิบคน
 - คนขับรถโดยสารขับรถด้วยความเร็วสูงชนกับรถไฟ มีคนตายและบาดเจ็บสาหัส
 - พนักงานธนาคารยกยอกเงินของธนาคารหลายสิบล้านแล้วหนีไป ฯลฯ
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าการกระทำผิดดังกล่าวมีผลเสียต่อตนเองสังคมและประเทศชาติอย่างไร
3. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าการกระทำผิดของบุคคลในข้อ 1 นั้น เป็นการกระทำผิดกฎหมายอาญา ซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษ
4. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายอาญา ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1) ความหมายและลักษณะของกฎหมายอาญา
 - 2) ความรับผิดชอบทางอาญา
 - กระทำโดยเจตนา
 - กระทำโดยไม่เจตนา
 - กระทำโดยประมาท
 - 3) ความผิดต่อชีวิตและต่อร่างกาย และความผิดต่อทรัพย์สิน
5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ตามความสมัครใจ ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายอาญา จากหนังสือเรียน และจากหนังสืออื่นๆ ในห้องสมุด
6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้ เสร็จแล้วนักเรียนและครูช่วยกันเฉลยคำตอบใบงาน ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติม
7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปหาข่าวอาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์ / วิทยู / อินเทอร์เน็ตแล้ววิเคราะห์ตามประเด็นต่อไปนี้
 - ข่าวเกี่ยวกับอะไร
 - ผู้กระทำความผิดเข้าองค์ประกอบความผิดในฐานใด

8.นักเรียนแต่ละกลุ่มที่ไปหาข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญานำข้อมูลที่ได้มานำเสนอต่อชั้นเรียนในรูปแบบบทบาทสมมุติ โดยให้ช่วยกันเขียนบทบาทของผู้แสดง กำหนดผู้แสดง และซักซ้อมบทบาทการแสดงและเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ผู้ที่ไม่มีหน้าที่แสดงจะเป็นผู้ช่วยในการจัดเตรียมฉากและอุปกรณ์ในการแสดง

ชั่วโมงที่ 2

- 1.ครูสนทนากับนักเรียนถึงความพร้อมในการเตรียมงานการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา
- 2.นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมุติ เมื่อแสดงจบให้นักเรียนกลุ่มอื่นที่เป็นผู้ชมการแสดงตอบคำถามว่า การกระทำในบทบาทสมมุติเข้าองค์ประกอบความผิดฐานใด ผู้นำเสนอผลงานเป็นผู้เฉลย โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง
- 3.นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันตอบคำถาม ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทสมมุติและตั้งคำถาม กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ตอบ
 - กลุ่มที่ 2 แสดงบทบาทสมมุติและตั้งคำถาม กลุ่มที่ 3 เป็นผู้ตอบ
 - กลุ่มที่ 3 แสดงบทบาทสมมุติและตั้งคำถาม กลุ่มที่ 4 เป็นผู้ตอบ
 - กลุ่มที่ 4 แสดงบทบาทสมมุติและตั้งคำถาม กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ตอบ
- 4.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกฎหมายอาญา

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.1	ใบงานที่ 3.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการแสดงบทบาทสมมุติ	แบบประเมินการแสดงบทบาทสมมุติ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ตัวอย่างข่าว
- 3.ใบงานที่ 3.1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1.ห้องสมุด
- 2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

[http://e-book.ram.edu/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=LW302\(47\)](http://e-book.ram.edu/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=LW302(47))

<http://www.oknation.net/blog/daffodillaw/2008/02/22/entry-1/comment#>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 กฎหมายในชีวิตประจำวัน

เวลา 8 ชั่วโมง

เรื่อง กฎหมายสำคัญที่ควรรู้

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นกฎหมายในประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

2. ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม 4-6/1 วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนตามกฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร กฎหมายเกี่ยวกับภาษี กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาได้
2. วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. กฎหมายอื่นที่สำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน กฎหมายการรับราชการทหาร กฎหมายภาษีอากร กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
2. ข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง, เทคนิคโต๊ะกลม วิธีสอนแบบ

บรรยาย)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูเล่าการกระทำผิดของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ แล้วให้วิเคราะห์ว่าการกระทำดังกล่าวมีผลดีและผลเสียอย่างไร

2. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 8 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน โดยครูจัดนักเรียนไว้ล่วงหน้า

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งเป็น 4 คู่ ตามความสมัครใจ แต่ละคู่มีหมายเลขกำกับ คือ คู่ที่ 1 คู่ที่ 2 คู่ที่ 3 คู่ที่ 4 แล้วให้ศึกษาใบความรู้ เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้ ซึ่งประกอบด้วย 4 เรื่อง ดังนี้

-คู่ที่ 1 ศึกษาความรู้เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร

-คู่ที่ 2 ศึกษาความรู้เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับภาษี

-คู่ที่ 3 ศึกษาความรู้เรื่อง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

-คู่ที่ 4 ศึกษาความรู้เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

4.นักเรียนแต่ละคู่ช่วยกันอธิบายความรู้ที่ศึกษาร่วมกันจนมีความเข้าใจชัดเจนดีแล้ว ก็ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนศึกษามาให้แก่คู่อื่นๆ ในหัวข้อดังนี้

1)ความสำคัญของกฎหมายที่ศึกษา

2)สาระสำคัญของกฎหมายที่ศึกษา

3)ผลดีต่อการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่ศึกษา

5.ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร กฎหมายเกี่ยวกับภาษีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

ชั่วโมงที่ 2

1.ครูซักถามทบทวนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอื่นที่ควรรู้

2.ครูแจกใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้ ให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม)

3.ครูอธิบายวิธีการทำใบงานร่วมกันของนักเรียนแต่ละกลุ่มตามกติกาเทคนิคโต๊ะกลม คือ ให้นักเรียนร่วมมือกันตอบคำถาม โดยใช้วิธีเขียนตอบร่วมกัน โดยเริ่มจากสมาชิกคนหนึ่งเป็นผู้เริ่มเขียนตอบก่อนแล้วส่งต่อไปยังสมาชิกคนอื่น แล้วสมาชิกคนต่อไปจะอ่านคำตอบของเพื่อนแล้วเขียนเพิ่มเติม และส่งต่อไปยังสมาชิกคนต่อไป ซึ่งจะอ่านคำตอบของเพื่อนที่ตอบมาแล้วจึงเขียนเพิ่ม ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนหมดสมาชิกในกลุ่ม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงาน แล้วส่งครูผู้สอน
- 5.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันตรวจคำตอบในใบงานโดยมีครูเป็นผู้เฉลย
- 6.ครูประกาศชมเชยนักเรียนที่ทำถูกต้อง
- 7.ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า นอกจากกฎหมายในประเทศที่นักเรียนควรรู้แล้วยังมีข้อตกลงระหว่างประเทศที่นักเรียนควรรู้ โดยครูอธิบายในหัวข้อต่อไปนี้

- 1)ความหมายของข้อตกลงระหว่างประเทศ
- 2)ความสำคัญของข้อตกลงระหว่างประเทศ
- 3)กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ
- 4) กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์
- 5) กฎหมายว่าด้วยผู้ลี้ภัย
- 6) กฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

- 8.ครูมอบหมายให้นักเรียนทำร่วมกันเป็นกลุ่ม และงานเป็นรายบุคคล ดังนี้

-งานกลุ่ม : ให้นักเรียนรายงานเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันโดยสรุปเป็นประเด็นสั้นๆ

ให้ครอบคลุมหัวข้อเกี่ยวกับ กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว มรดก สัญญา กฎหมายอาญา กฎหมายอื่นที่ควรรู้ กำหนดเวลา 2 สัปดาห์

-งานเดี่ยว : ให้นักเรียนรายงานการปฏิบัติตามกฎหมายในแบบบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย กำหนดเวลาปฏิบัติ 1-2 เดือน หรือตามความเหมาะสม

- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 4.1	ใบงานที่ 4.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินรายงานเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน	แบบประเมินรายงานเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินแบบบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย	แบบบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมาย	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าที่พักเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ใบความรู้ เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้
- 3.ใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้
- 4.พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497
- 5.ประมวลรัษฎากร
- 6.พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546
- 7.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1.ห้องสมุด
- 2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://gto38saebaryo62.spaces.live.com/blog/cns!DAEC34827FE3073D!466.entry>

http://online.benchama.ac.th/social/aill/aill_files/frame.htm#slide0002.htm

ใบความรู้เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้

นอกจากกฎหมายแพ่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสภาพบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเราเอง และกฎหมายอาญาซึ่งเกี่ยวกับการกระทำความผิดและเป็นผลให้ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษ เนื่องจากกระทบต่อความสงบสุขและความปลอดภัยของส่วนรวม รวมทั้งกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับเรื่องสัญญาซึ่งมีเนื้อหาว่าด้วยการผูกความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างบุคคลแล้วยังมีกฎหมายอื่นที่สมควรรู้ เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและสามารถสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและส่วนรวมได้ ดังนี้



1. กฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร

การรับราชการทหาร เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของประชาชนชาวไทยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช 2497 กำหนดให้ชายผู้มีสัญชาติไทยมีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตัวเอง โดยจะต้องไปขึ้นบัญชีทหารกองเกิน เมื่ออายุ 18 ปี ยกเว้นสามเกณฑ์ที่สอบเปรียญได้แล้วและผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องไปแสดงตัวเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินทั้งนี้ เมื่อทหารกองเกินมีอายุย่างเข้า 21 ปี ก็จะต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกจากนายอำเภอท้องที่ และต้องไปให้คณะกรรมการทำการตรวจเลือกให้เป็นทหารกองประจำการหรือไม่ในเดือนตุลาคมของทุกปีผู้ที่ขึ้นบัญชีทหารกองเกินถ้าได้รับการตรวจเลือกให้เป็นทหารกองประจำการจะต้องรับราชการเป็นทหาร มีกำหนด 2 ปี เว้นแต่จะอยู่ในข่ายได้รับผ่อนผันเนื่องจากมีคุณสมบัติพิเศษ หรือมีเหตุผลพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และมึลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วปลดเป็นทหารกองหนุน ประเภท 1 โดยไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้

การรับราชการทหารทำให้บุคคลได้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญต่อประเทศชาติ คือ ช่วยปกป้องเอกราชของชาติไว้ นับเป็นการรับใช้ถิ่นกำเนิดที่น่ายกย่องยิ่งของชาวไทย

2. กฎหมายเกี่ยวกับภาษี

ภาษี คือ เงินที่รัฐรวมทั้งท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายอำนาจรัฐเรียกเก็บจากบุคคล เพื่อใช้จ่ายในการบริหารประเทศหรือท้องถิ่น การเสียภาษีให้รัฐจึงเป็นหน้าที่สำคัญของพลเมือง เพราะเป็นการมอบรายได้หรือทรัพย์สินส่วนหนึ่งของตนให้แก่รัฐหรือท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์แก่ชุมชนเป็นส่วนรวมต่อไปซึ่งภาษีที่นักเรียนควรรู้มีดังนี้

2.1 ภาษีเงินได้ คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปีรายได้ที่เกิดขึ้นในปีใดๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนด ภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมา โดยมีสถานะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

1. บุคคลธรรมดา
2. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล
3. ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี
4. กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

โดยอัตราภาษีเงินได้สำหรับผู้มีรายได้จากค่าจ้างหรือเงินเดือนจะคิดเป็นดังนี้ 1 - 150,000 บาท ได้รับการยกเว้นภาษี ตั้งแต่ 150,001 - 500,000 บาท เสียภาษีอัตราร้อยละ 10 ตั้งแต่ 500,001 - 1,000,000 บาท เสียภาษีอัตราร้อยละ 20 ตั้งแต่ 1,000,001 - 4,000,000 บาท เสียภาษีอัตราร้อยละ 30 และถ้ามีเงินได้สุทธิตั้งแต่ 4,000,001 บาทขึ้นไปเสียภาษีอัตราร้อยละ 37 เป็นต้น

2.2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีทางอ้อมที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยคำนวณเก็บจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิต และการจำหน่ายหรือการให้บริการ เช่น ซื้อวัสดุอุปกรณ์มาราคา 100 บาท เมื่อผลิตเป็นสินค้าแล้วขายราคา 150 บาท จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้น 50 บาท เป็นต้น แต่สินค้าบางอย่างได้รับยกเว้นจากการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น หนังสือ เป็นต้น

2.3 ภาษีบำรุงท้องที่ เรียกเก็บเป็นรายปีจากเจ้าของที่ดินตามจำนวนที่ดินที่มีอยู่โดยคำนวณตามราคากลางของที่ดินตามที่ทางราชการได้ประกาศกำหนดไว้ จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือครอบครองอยู่ในที่ดินซึ่งไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน เพื่อนำไปใช้เป็นรายได้บำรุงกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เรียกเก็บเป็นรายปีจากเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งให้เช่าใช้ประกอบกิจการค้าหรือให้ผู้อื่นอาศัย โดยคำนวณจากอัตราค่าเช่าซึ่งทรัพย์สินนั้นควรจะให้เช่าได้ในแต่ละปี

2.5 ภาษีสรรพสามิต คือ ภาษีที่กฎหมายกำหนดให้กรมสรรพสามิตเรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้า เช่น ภาษีสุรา บุหรี่ รถยนต์ หรือเก็บจากการให้บริการทางธุรกิจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กิจการบันเทิง กิจกรรมโศกนาฏกรรม เป็นต้น

การหลีกเลี่ยงไม่ยอมเสียภาษีหรือเสียภาษีแต่ไม่ถูกต้อง นอกจากจะทำให้ต้องเสียเงินเพิ่มรวมทั้งเบี้ยปรับแล้วยังอาจถูกฟ้องร้อง ซึ่งเป็นผลให้ถูกยึดทรัพย์มาขายทอดตลาดเพื่อชำระภาษีและเบี้ยปรับและในกรณีที่แจ้งเท็จจนนำพยานหลักฐานเท็จแสดงต่อเจ้าหน้าที่เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษี หรือยกย่าย้อนวันทรัพย์สินที่ถูกยึดจะต้องได้รับโทษทางอาญาด้วย

3. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย เป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญในการกำหนดสิทธิของผู้บริโภค หน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ และจัดให้มีองค์กรเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภค เช่น สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำอธิบายคุณภาพที่ถูกต้องและเป็นจริง สิทธิจะมีอิสระในการเลือกซื้อหาสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ เป็นต้น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีอำนาจหน้าที่ เช่น พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค หรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค รับรองสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

4. กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเป็นกฎหมายที่สำคัญ เพราะทำขึ้นเพื่อใช้กับเรื่องการศึกษาโดยเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ซึ่งตราขึ้นเพื่อให้เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มีเนื้อหาที่แสดงความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) โดยจะจัดการแบบเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการด้วย ซึ่งแนวทางการจัดการนั้นยึดหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียน และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ซึ่งหมายถึงการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา) ไม่น้อยกว่าสิบห้าปี โดยอย่างน้อยจะต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี ซึ่งเด็กอายุย่างเข้าปีที่ 6 ต้องเข้าเรียน จนอายุย่างเข้าปีที่ 18 เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่ 12 ของการศึกษาภาคบังคับแล้ว การศึกษาระดับนี้รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

บุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ ทพพลภาพ บุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส จะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่เริ่มเกิดโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของเขาด้วย

บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว โดยมีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลของตน มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

เรียบเรียงโดย สุคนธ์ สิ้นธพานนท์

แบบประเมินรายงานเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

กลุ่มที่.....

- สมาชิกของกลุ่ม 1.
2.
3.
4.
5.
6.

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	ความสมบูรณ์ของเนื้อหา				
2	การเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหา				
3	ส่วนประกอบของรายงาน				
4	การเขียนสะกดคำ				
5	รูปเล่ม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แบบบันทึกการปฏิบัติตนตามกฎหมาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกผลการปฏิบัติตนตามกฎหมายตามหัวข้อที่กำหนด

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ลำดับที่	พฤติกรรม	ผลดีต่อตนเอง	ผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ

เกณฑ์การประเมิน/การตัดสินคุณภาพ

ปฏิบัติได้ 8 – 10 พฤติกรรม = 4 คะแนน = ดีมาก
ปฏิบัติได้ 6 – 7 พฤติกรรม = 3 คะแนน = ดี
ปฏิบัติได้ 4 – 5 พฤติกรรม = 2 คะแนน = พอใช้
ปฏิบัติได้ 1 – 3 พฤติกรรม = 1 คะแนน = ปรับปรุง

ใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชายผู้มีสัญชาติไทยต้องไปขึ้นบัญชีทหารกองเกินเมื่อใด และต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกเมื่อใด

คำตอบ _____

2. การรับราชการทหารมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างไร

คำตอบ _____

3. ภาษีเงินได้หมายถึงอะไร ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้จะต้องยื่นรายการภาษีเมื่อใด

คำตอบ _____

4. ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือใคร

คำตอบ _____

5. ภาษีมูลค่าเพิ่ม คืออะไร

คำตอบ _____

6. ภาษีบำรุงท้องที่ คืออะไร

คำตอบ _____

7. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน คืออะไร

คำตอบ _____

8. ภาษีสรรพสามิต คืออะไร

คำตอบ _____

9. สิทธิสำคัญของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่อะไรบ้าง

คำตอบ _____

10. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจสำคัญในเรื่องใด

คำตอบ _____

11. กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาที่สำคัญในปัจจุบันคือกฎหมายอะไร

คำตอบ _____

12. ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับปัจจุบัน คืออะไร

คำตอบ _____

13. ข้อความที่กล่าวว่า “บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึงอะไร คำตอบ

14. การหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีอากรหรือเสียแต่ไม่ถูกต้องจะมีผลอย่างไร

คำตอบ _____

15. นายกิจมีที่นาจำนวน 10 ไร่ และมีห้องแถวให้เช่า 8 ห้อง เขามีอาชีพนำเข้าบุหรี่ยาจากต่างประเทศ นายกิจจะต้องเสียภาษีประเภทใดบ้าง

คำตอบ _____

16. ปลากะป๋องตราเพชร เป็นปลากะป๋องที่มีฉลากบรรยายส่วนผสมของปลากะป๋อง วัน เดือน ปี ที่ผลิตและหมดอายุ แสดงว่าบริษัทผลิตปลากะป๋องตราเพชรปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับ สิทธิในเรื่องใด

คำตอบ _____

เฉลย

ใบงานที่ 4.1 เรื่อง กฎหมายอื่นที่ควรรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชายผู้มีสัญชาติไทยต้องไปขึ้นบัญชีทหารกองเกินเมื่อใด และต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกเมื่อใด

คำตอบ ขึ้นบัญชีทหารกองเกินเมื่ออายุ 18 ปี และต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกเมื่ออายุย่างเข้า 21 ปี

2. การรับราชการทหารมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างไร

คำตอบ ทำให้ได้รับการฝึกฝนอบรมยุทธวิธีต่างๆ เป็นส่วนหนึ่งของกองทัพที่มีไว้ป้องกันรักษาประเทศชาติเมื่อถึงคราวบ้านเมืองอยู่ในภาวะวิกฤติ นอกจากนี้เมื่อบ้านเมืองเป็นปกติ สงบสุข ทหารก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ เช่น ด้านการศึกษา การก่อสร้างถนน อาคารสถานที่ การรักษาพยาบาล

3. ภาษีเงินได้หมายถึงอะไร ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้จะต้องยื่นรายการภาษีเมื่อใด

คำตอบ ภาษีเงินได้ คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือหน่วยงานที่มีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้จะต้องยื่นรายการเสียภาษีภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป

4. ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือใคร

คำตอบ 1. บุคคลธรรมดา

2. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล

3. ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี

4. กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

5. ภาษีมูลค่าเพิ่ม คืออะไร

คำตอบ ภาษีทางอ้อมที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ โดยคำนวณเก็บจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิต และการจำหน่ายหรือให้บริการ

6. ภาษีบำรุงท้องที่ คืออะไร

คำตอบ ภาษีที่เก็บเป็นรายปีจากเจ้าของที่ดินตามจำนวนที่ดินที่มีอยู่ โดยคำนวณตามราคากลางของที่ดินตามที่ทางราชการได้ประกาศกำหนดไว้ จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

7. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน คืออะไร

คำตอบ ภาษีที่เก็บเป็นรายปีจากเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งให้เช่าใช้ประกอบกิจการค้าหรือให้ผู้อื่นอาศัย โดยคำนวณจากอัตราค่าเช่าซึ่งทรัพย์สินนั้นควรจะให้เช่าได้ในแต่ละปี

8. ภาษีสรรพสามิต คืออะไร

คำตอบ ภาษีที่กฎหมายกำหนดให้กรมสรรพสามิตเรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้า เช่น ภาษีสรรพสามิต บุหรี่ รถยนต์ หรือเก็บจากการให้บริการทางธุรกิจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กิจการบันเทิง กิจการโทรคมนาคม เป็นต้น

9. สิทธิสำคัญของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่อะไรบ้าง

คำตอบ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำอธิบายคุณภาพที่ถูกต้องและเป็นจริง สิทธิจะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการตามบทบัญญัติของกฎหมาย

10. คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจสำคัญในเรื่องใด

คำตอบ พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเนื่องมาจากการกระทำของผู้บริโภค หรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

11. กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาที่สำคัญในปัจจุบันคือกฎหมายอะไร

คำตอบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

12. ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับปัจจุบัน คืออะไร

คำตอบ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

13. ข้อความที่กล่าวว่า “บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายถึงอะไร

คำตอบ บุคคลจะได้รับการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี โดยรัฐจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

14. การหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีอากรหรือเสียแต่ไม่ถูกต้องจะมีผลอย่างไร

คำตอบ ถูกฟ้องร้องถ้าหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีอากร และถูกปรับ ถ้าเสียภาษีไม่ถูกต้อง ต้องเสียเงินเพิ่มและถูกปรับ

15. นายกิจมีที่ดินจำนวน 10 ไร่ และมีห้องแถวให้เช่า 8 ห้อง เขามีอาชีพนำเข้าบุหรี่ปริมาณจากต่างประเทศ นายกิจจะต้องเสียภาษีประเภทใดบ้าง

คำตอบ ภาษีที่ดิน ภาษีโรงเรือน ภาษีสรรพสามิต และภาษีเงินได้

16. ปลากะป๋องตราเพชร เป็นปลากะป๋องที่มีฉลากบรรยายส่วนผสมของปลากะป๋อง วัน เดือน ปี ที่ผลิตและหมดอายุ แสดงว่าบริษัทผลิตปลากะป๋องตราเพชรปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับ สิทธิในเรื่องใด

คำตอบ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำอธิบายคุณภาพที่ถูกต้องและเป็นจริง สิทธิจะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมไทย

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เวลาเรียน 6 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4-6 /5 วิเคราะห์ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์
วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมไทย มีคุณค่าและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทย ซึ่งจะต้องรู้จักการปรับปรุง
เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากลอย่างเหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1.ความหมาย และความสำคัญของวัฒนธรรม
- 2.ลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ
- 3.การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
- 4.ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล
- 5.แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดงาม
- 6.วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1. เห็นคุณค่าและ ความสำคัญเห็นวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
2. อนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1.ความสามารถในการสื่อสาร

2.ความสามารถในการคิด

-ทักษะการคิดวิเคราะห์

-ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

-กระบวนการปฏิบัติ

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

บทความ เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

7. การวัดและการประเมินผล

7.1การประเมินก่อนเรียน

-แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรม
- 2.ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย
- 3.ใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ
- 4.ใบงานที่ 1.4 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง
- 5.ใบงานที่ 1.5 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 6.ใบงานที่ 1.6 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้
- 7.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม
- 8.สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

7.3 การประเมินหลังเรียน

-แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย

7.4 การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

-ประเมินบทความ เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)
แบบประเมินบทความ เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

รายการ ประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความจำเป็น ที่ จะต้องมีการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรม	เขียนวิเคราะห์ความ จำเป็นที่จะต้องมีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมอย่างมีเหตุผล เหมาะสม 4 ประเด็นขึ้นไป	เขียนวิเคราะห์ความ จำเป็นที่จะต้องมีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมอย่างมีเหตุผล เหมาะสม 3 ประเด็น	เขียนวิเคราะห์ความ จำเป็นที่จะต้องมีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมอย่างมีเหตุผล เหมาะสม 2 ประเด็น	เขียนวิเคราะห์ความ จำเป็นที่จะต้องมีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมอย่างมี เหตุผลเหมาะสม 1 ประเด็น
2. แนว ทางการ อนุรักษ์ วัฒนธรรม ไทย	เขียนแนวทางการ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ได้ถูกต้องเหมาะสม พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบอย่างน้อย 6 แนวทางขึ้นไป	เขียนแนวทางการ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ ถูกต้องเหมาะสม พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ 4-5 แนวทาง	เขียนแนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง เหมาะสม พร้อม ยกตัวอย่างประกอบ 2-3 แนวทาง	เขียนแนวทางการ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ได้ถูกต้องเหมาะสม พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ 1 แนวทาง
3. การเลือก รับ วัฒนธรรม สากล	เขียนเสนอวิธีการเลือก รับวัฒนธรรมสากล พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบอย่างมีเหตุผล เหมาะสม อย่างน้อย 4 วิธีการ	เขียนเสนอวิธีการเลือก รับวัฒนธรรมสากล พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบอย่างมีเหตุผล เหมาะสม 3 วิธีการ	เขียนเสนอวิธีการเลือกรับ วัฒนธรรมสากล พร้อม ยกตัวอย่างประกอบอย่าง มีเหตุผลเหมาะสม 2 วิธีการ	เขียนเสนอวิธีการเลือก รับวัฒนธรรมสากล พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบอย่างมีเหตุผล เหมาะสม 1 วิธีการ
4. การนำเสนอ ผลงาน	การนำเสนอได้ถูกต้อง ตรงตามประเด็น เรียงลำดับขั้นตอนได้ อย่างเหมาะสม วิธีการ นำเสนอเข้าใจให้ติดตาม ฟัง	การนำเสนอได้ถูกต้อง ตรงตามประเด็น เรียงลำดับขั้นตอนได้ เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ วิธีการนำเสนอเข้าใจให้ ติดตามฟัง	การนำเสนอได้ถูกต้อง ตรงตามประเด็น เรียงลำดับขั้นตอนได้ เหมาะสมเป็นบางตอน วิธีการนำเสนอเข้าใจให้ ติดตามฟังเป็น บางตอน	การนำเสนอได้ถูกต้อง ตรงตามประเด็น เรียงลำดับขั้นตอนได้ เหมาะสมเป็นบางตอน วิธีการนำเสนอไม่ เข้าใจให้ติดตามฟัง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน 13-16 ระดับคุณภาพ ดีมาก ช่วงคะแนน 9-12 ระดับคุณภาพ ดี
ช่วงคะแนน 5-8 ระดับคุณภาพ พอใช้ ช่วงคะแนน 1-4 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย

กิจกรรมที่ 1 รักวัฒนธรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย, เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยที่นักเรียนชอบ พร้อมบอกเหตุผลประกอบ
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทย
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง ค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน (ครูแบ่งกลุ่มไว้ล่วงหน้า) นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ช่วยกันศึกษาความรู้ เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ลักษณะของวัฒนธรรมไทยจากหนังสือเรียน หรือหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศตามความเหมาะสม และช่วยกันทำใบงาน ดังนี้

-คู่ที่ 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

-คู่ที่ 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

4. นักเรียนแต่ละคู่ตรวจสอบความถูกต้องของใบงาน แล้วผลัดกันถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนอีกคู่หนึ่งฟัง

- 5 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน แล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ประเพณีของวัฒนธรรม และลักษณะของวัฒนธรรมไทย

- 6 สมาชิกกลุ่มเดิม เรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) แต่ละกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว 1-4 ตามลำดับแล้วแยกย้ายกันไปหาสมาชิกที่มีหมายเลขเดียวกันในกลุ่มใหม่

- 7 สมาชิกกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) ในแต่ละหมายเลขร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง วัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆ ของไทย จากหนังสือเรียน และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ตามความเหมาะสม จากนั้นช่วยกันทำใบงาน ดังนี้

-สมาชิกหมายเลข 1 ทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ

-สมาชิกหมายเลข 2 ทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง

-สมาชิกหมายเลข 3 ทำใบงานที่ 1.5 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

-สมาชิกหมายเลข 4 ทำใบงานที่ 1.6 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

- 8 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละหมายเลขตรวจสอบความถูกต้องของใบงาน แล้วแยกย้ายกันกลับไปกลุ่มเดิม ซึ่งเรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) แล้วผลัดกันเล่าความรู้ที่ได้จากการทำใบงานที่ตนทำให้แก่เพื่อนสมาชิกหมายเลขอื่นๆ และผลัดกันซักถามจนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจน

9 ครูสุ่มเรียกนักเรียนบางคนในกลุ่มออกมาเฉลยคำตอบของใบงาน แล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

กิจกรรมที่ 2 การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความตระหนัก, กระบวนการกลุ่ม

1.ครูนำภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล มาให้นักเรียนดู แล้วให้ช่วยกันวิเคราะห์ความแตกต่าง และสาเหตุของความแตกต่าง

2 ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการเผยแพร่วัฒนธรรมสากลไปยังภูมิภาคต่างๆ ในโลก

4 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย และความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล และช่วยกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม

5 ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงาน และร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย อิทธิพลของชาติตะวันตกที่มีต่อวัฒนธรรมไทย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล

6 ครูให้นักเรียนเล่าความประทับใจในวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจของไทย มาคนละ 1 อย่าง และให้อธิบายเหตุผลว่าเหตุใดจึงประทับใจ ซึ่งนักเรียนจะมีเหตุผลแตกต่างกันออกไป

7 ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และความจำเป็นของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และการเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่ดีงาม

8 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล จากหนังสือเรียนและจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปเขียนเป็นบทความ เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและการเลือกรับวัฒนธรรมสากล โดยเขียนเป็นบทความวิเคราะห์และเสนอความคิดเห็น ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย
- 2) แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
- 3) การเลือกรับวัฒนธรรมสากล

9 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม

10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วัฒนธรรมไทย

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6

2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

1) ชูลีพร สุสุวรรณ และสุชีราภรณ์ บริสุทธิ์. ความรู้รอบตัว : **ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัท อักษราพิพัฒน์ จำกัด, 2544.

2) สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.

3.เอกสารประกอบการสอนเรื่อง วัฒนธรรมไทย

4.ตัวอย่างสื่อประกอบการสอน

5.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

6.ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

7.ใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ

8.ใบงานที่ 1.4 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง

9.ใบงานที่ 1.5 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

10.ใบงานที่ 1.6 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

11.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม

2 แหล่งการเรียนรู้

1.ห้องสมุด

2.สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

3.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.prapayneethai.com/th/culture/

th.wikipedia.org/wiki/หมวดหมู่:วัฒนธรรมไทย

guru.sanook.com/encyclopedia/สังคมและวัฒนธรรมไทย/

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “คนไทยที่อยู่ริมน้ำจะสร้างบ้านใต้ถุนสูง ชาวไทยจะรู้จักนำสมุนไพรมาใช้เป็นอาหาร และยารักษาโรค นอกจากนั้นยังมีการสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพลายไทย” ข้อความดังกล่าวแสดงถึงประโยชน์ของวัฒนธรรมในข้อใด

- ก. ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ
- ข. เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิต
- ค. การกำหนดสิ่งที่พึงามและเหมาะสมกับชีวิต
- ง. การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

2. การแสดงออกของคนในสังคมตะวันตกจะมีความแตกต่างจากสังคมไทย ข้อความนี้แสดงถึงประโยชน์ของวัฒนธรรมในข้อใด

- ก. เป็นสิ่งหล่อหลอมบุคลิกภาพ
- ข. ความประพฤติของคนในสังคม
- ค. ความแตกต่างทางสภาพความเป็นอยู่
- ง. เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์

3. “เกริกเกียรติเป็นคนที่อยู่ทางภาคเหนือ เขาจึงเป็นคนที่มีความสุภาพ พูดจานุ่มนวล หน้าตาอ้วนอิ่ม เป็นมิตรกับคนทั่วไป” ข้อความนี้แสดงถึงความสำคัญของวัฒนธรรมอย่างไร

- ก. มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนภาคเหนือ
- ข. อุดมการณ์ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคล
- ค. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของคนในสังคม
- ง. หล่อหลอมบุคลิกภาพให้สมาชิกของสังคมให้มีลักษณะแบบเดียวกัน

4. “ประชาชนในจังหวัดยโสธรจะร่วมมือกันจัดประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประจำทุกปี” ข้อความนี้แสดงถึงความสำคัญของวัฒนธรรมอย่างไร

- ก. มีจุดหมายปลายทาง
- ข. สังคมมีความเป็นระเบียบ
- ค. ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ง. การเรียนรู้ระเบียบทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

5. เรียงชัยเป็นผู้ที่มีมารยาทในการพบผู้ใหญ่ มีมารยาทในการเข้าสังคม เขาปฏิบัติตามวัฒนธรรมในข้อใด

- ก. คติธรรม
- ข. วัตรธรรม
- ค. เนติธรรม
- ง. สหธรรม

6.ชาวไทยได้รับวัฒนธรรมมาจากชาติใด

- ก. จีน ลาว
- ข. พม่า จีน
- ค. จีน อินเดีย
- ง. เขมร ลาว

7. ข้อความเกี่ยวกับพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยข้อใด**ไม่ถูกต้อง**

- ก. ภาษาขอม มอญ ละว้าเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมทางด้านภาษาของไทย
- ข. สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ก่อให้เกิดประเพณีและวัฒนธรรม
- ค. พระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดของขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- ง. วันสำคัญและเทศกาลสำคัญถือว่าเป็นวัฒนธรรมหลักของชาติ

8. คนไทยส่วนใหญ่จะมีวิถีชีวิตและบุคลิกภาพที่อ่อนน้อม และให้ความเคารพผู้ใหญ่ บุคลิกภาพดังกล่าวนี้ได้นำอย่างไร

- ก. การสื่อสารระหว่างกัน
- ข. สภาพแวดล้อมทางสังคม
- ค. เชื้อชาติและสภาพแวดล้อม
- ง. การขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรม

9. วันนักขัตฤกษ์และประเพณีในข้อใด ที่แสดงถึงความรัก ความเคารพ และความผูกพันของคนในชาติ

- ก. วันวิสาขบูชา วันเด็ก วันเข้าพรรษา
- ข. วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันครู
- ค. วันขึ้นปีใหม่ วันปิยมหาราช
- ง. วันจักรี วันเด็ก วันธรรมะสวนะ

10. งานทำบุญตักบาตรถวายสลากหรืองานบุญสลากภัต มีคติสอนใจสำคัญในเรื่องใด

- ก. ความรักใคร่ สามัคคีกัน
- ข. ความเสียสละ
- ค. ความรับผิดชอบ
- ง. ความเมตตา

11.งานประเพณีการสืบทอดหรือการต่ออายุ มีผลดีในเรื่องใด

- ก. การต่ออายุคน
- ข. การทำบุญอันยิ่งใหญ่
- ค. การให้กำลังใจ และการรวมญาติพี่น้อง
- ง. การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ที่ชะตาขาด

12. ข้อใดจัดเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง

- ก. งานบุญคูณลาน
- ข. การทำขวัญข้าว
- ค. งานแห่ผีตาโขน
- ง. ประเพณีลากพระ

13. ประเพณีในข้อใดแสดงถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

- ก. ประเพณีเลี้ยงข้าวแลงขันโตก ของภาคเหนือ
- ข. ประเพณีแห่ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
- ค. ประเพณีสารทเดือนสิบ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ง. ประเพณีรับโยนบัว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

14. การปฏิรูปประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลใดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในด้านต่าง ๆ

- ก. สมัยรัชกาลที่ 1
- ข. สมัยรัชกาลที่ 2
- ค. สมัยรัชกาลที่ 3
- ง. สมัยรัชกาลที่ 4

15. การพัฒนาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วกว่าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะเกิดปัญหาใดตามมา

- ก. ปัญหาสังคม
- ข. ปัญหาเศรษฐกิจ
- ค. ปัญหาวัฒนธรรม
- ง. ปัญหาสิ่งแวดล้อม

16. วัฒนธรรมสากล มีลักษณะในข้อใด

- ก. วัฒนธรรมทางทวีปยุโรป และทวีปอเมริกา
- ข. วัฒนธรรมที่มีความเจริญก้าวหน้ากว่าวัฒนธรรมอื่น
- ค. วัฒนธรรมที่มีความผสมผสานระหว่างหลายวัฒนธรรม
- ง. วัฒนธรรมทุกสังคมมีความคล้ายคลึงกันและมีวัฒนธรรมพื้นฐานที่เหมือนกัน

17. ข้อใดจัดว่าเป็นความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมสากลกับวัฒนธรรมไทย

- ก. วัฒนธรรมสากลมีความหลากหลาย วัฒนธรรมไทยเน้นการผสมผสาน
- ข. วัฒนธรรมสากลเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิม วัฒนธรรมไทยเน้นการเปลี่ยนแปลง
- ค. วัฒนธรรมสากลมีความเจริญทางด้านจิตใจ วัฒนธรรมไทยเน้นความเจริญทางด้านวัตถุ
- ง. วัฒนธรรมสากลเน้นปรัชญาว่า มนุษย์เป็นนายธรรมชาติ วัฒนธรรมไทยเน้นปรัชญาว่า มนุษย์ควรอยู่แบบผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ

18. แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมมีหลายประการยกเว้นในข้อใด

- ก. ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับองค์กรระหว่างประเทศ
- ข. ค้นคว้า รวบรวมวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ค. การบริการความรู้ทางด้านวิชาการและกิจกรรมทางวัฒนธรรม
- ง. มีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

19. การเลือกรับวัฒนธรรมจากกลั่นั้น ควรพิจารณาจากปัจจัยในข้อใด

- ก. รับวัฒนธรรมจากประเทศที่เจริญแล้ว
- ข. สามารถผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยได้
- ค. การตอบสนองความต้องการของชาวไทย
- ง. วัฒนธรรมสากลต้องมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

20. ข้อใดจัดว่าเป็นเหตุผลของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย

- ก. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป
- ข. วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่มีความชำนาญแล้ว
- ค. การปรับปรุงให้เข้ากับการเมืองการปกครอง
- ง. ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

oooooooooooooooooooooooooooooooo

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมไทย

- | | | | |
|-----|---|-----|---|
| 1. | ก | 2. | ง |
| 3. | ง | 4. | ค |
| 5. | ง | 6. | ค |
| 7. | ก | 8. | ง |
| 9. | ข | 10. | ก |
| 11. | ค | 12. | ข |
| 13. | ค | 14. | ง |
| 15. | ก | 16. | ง |
| 17. | ง | 18. | ก |
| 19. | ข | 20. | ก |

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรม

เวลา 6 ชั่วโมง

เรื่อง รักวัฒนธรรมไทย

เวลา 3 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางบุญชนก ศรีสารคาม สอนวันที่ เดือน..... พ.ศ.....

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ประเทศไทย มีวัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นแนวทางและวิถีปฏิบัติต่อกันในสังคมไทย ส่งผลต่อบุคลิกลักษณะของคนไทยและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6 /5 วิเคราะห์ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญของวัฒนธรรมได้
2. อธิบายลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรมไทยได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. ความหมาย และความสำคัญของวัฒนธรรม
2. ลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย, เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยที่ชอบ พร้อมบอกเหตุผล ซึ่งนักเรียน

อาจจะยกตัวอย่างหลากหลาย เช่น

- ประเพณีลอยกระทง
- การแต่งกายชุดไทย
- การแห่เทียนพรรษา
- อาหารไทย
- รำไทย
- ดนตรีไทย
- ภาษาไทย

- 2.ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

3.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน (ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้ล่วงหน้า) นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ ให้แต่ละคู่ช่วยกันศึกษาความรู้เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ลักษณะของวัฒนธรรมไทย จากหนังสือเรียน และให้แต่ละคู่ช่วยกันทำใบงาน ดังนี้

-คู่ที่ 1 ทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

-คู่ที่ 2 ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

4.นักเรียนแต่ละคู่ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของใบงานที่ตนรับผิดชอบ แล้วแต่ละคู่ผลัดกันอธิบายถ่ายทอดความรู้จากการทำใบงานให้เพื่อนอีกคู่หนึ่งฟัง สมาชิกทุกคนในกลุ่มผลัดกันซักถามและตรวจสอบความถูกต้องของใบงาน

5.ครูให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน ประมาณ 2-3 กลุ่ม และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างกันออกไปนำเสนอเพิ่มเติม

6 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ ประเพณีของวัฒนธรรม และ ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

ชั่วโมงที่ 2-3

1.ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนด้วยการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ดังนี้

- 1)วัฒนธรรมมีความหมายว่าอย่างไร
- 2)วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างไร
- 3)วัฒนธรรมมีกี่ประเภท อะไรบ้าง
- 4)วัฒนธรรมไทยมีลักษณะสำคัญอย่างไร

2. นักเรียนกลุ่มเดิมเรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) และให้สมาชิกในกลุ่มเลือกหมายเลข ประจำตัวตั้งแต่หมายเลข 1-4 ตามลำดับ แล้วให้แต่ละกลุ่มแยกย้ายกันไปหาสมาชิกที่มีหมายเลขเดียวกัน เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups)

3.สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละหมายเลขร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง วัฒนธรรมในภูมิภาค ต่างๆ ของไทย จากหนังสือเรียนและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และทำใบงาน ดังนี้

- หมายเลข 1 ทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ
- หมายเลข 2 ทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง
- หมายเลข 3 ทำใบงานที่ 1.5 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- หมายเลข 4 ทำใบงานที่ 1.6 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

4.สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่กลุ่มรับผิดชอบ และทำความเข้าใจจนกระจ่างชัดแล้วแยกย้ายกันกลับไปกลุ่มเดิม ซึ่งเรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups)

5.สมาชิกกลุ่มบ้านแต่ละหมายเลขผลัดกันเล่าความรู้จากใบงานที่ตนศึกษามาให้แก่สมาชิก หมายเลขอื่นฟัง และผลัดกันซักถามจนมีความเข้าใจชัดเจนดีทุกคน

6 ครูสุ่มเรียกนักเรียนบางคนในกลุ่มออกมาเฉลยคำตอบของใบงาน ทุกใบงานตามความ-
เหมาะสม จากนั้นช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรม ไทย	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.4	ใบงานที่ 1.4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.5	ใบงานที่ 1.5	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.6	ใบงานที่ 1.6	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
- หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

1) ชุติพร สุสุวรรณ และสุชิราภรณ์ บริสุทธิ์. ความรู้รอบตัว : **ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัท อักษราพิพัฒน์ จำกัด, 2544.

2) สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.

- เอกสารประกอบการสอนเรื่อง วัฒนธรรมไทย
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย
- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย
- ใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ
- ใบงานที่ 1.4 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง
- ใบงานที่ 1.5 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ใบงานที่ 1.6 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
3. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.prapayneethai.com/th/culture/

th.wikipedia.org/wiki/หมวดหมู่:วัฒนธรรมไทย

guru.sanook.com/encyclopedia/สังคมและวัฒนธรรมไทย/

ลงชื่อ _____
()

ครูผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรม

ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพแล้วเขียนบรรยายภาพ ให้เห็นความสอดคล้องของภาพกับลักษณะของวัฒนธรรมไทย



.....

.....

.....

.....



.....

.....

.....

.....

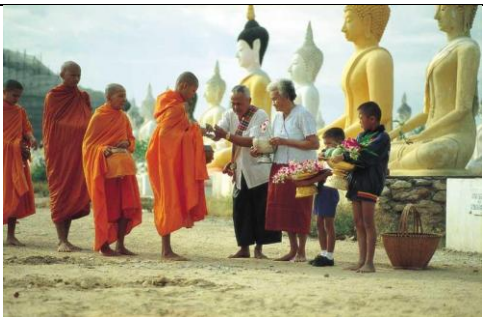


.....

.....

.....

.....



.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1.วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือที่สำคัญเกี่ยวกับอาหารคืออะไร มีลักษณะสำคัญอย่างไร จงอธิบาย

2.วัฒนธรรมด้านศาสนาและวิถีความเชื่อของชาวไทยภาคเหนือ ได้แก่อะไรบ้าง มีลักษณะสำคัญอย่างไร จงอธิบาย

เฉลยใบงานที่ 1.3 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือที่สำคัญเกี่ยวกับอาหารคืออะไร มีลักษณะสำคัญอย่างไร จงอธิบาย

ประเพณีเลี้ยงข้าวแลงขันโตก หรือกินข้าวแลงขันโตก มีการแห่ผ้าขบวนขันโตก มีสาวงามช่างฟ้อน
มีดนตรีประกอบ เมื่อถึงงานเลี้ยงจะนำกระติบหลวงไปวางกลางงาน แล้วนำข้าวหนึ่งแบ่งใส่กระติบ
เล็กๆแจกไปตามโตกต่างๆ อาหารที่เลี้ยงที่เป็นกับข้าว คือ แกงฮังเล แกงอ่อม แกงแค ใส่อั่ว น้ำพริกอ่อง
น้ำพริกหนุ่ม แคบหมู ผักสด ของหวาน เช่น ขนมปาด ข้าวแต๋น

2 วัฒนธรรมด้านศาสนาและลัทธิความเชื่อของชาวไทยภาคเหนือ ได้แก่อะไรบ้าง มีลักษณะสำคัญอย่างไร จงอธิบาย

1. งานทำบุญ ทอดผ้าป่าแถว ในบริเวณรอบนอกของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทำในคืนวันลอย
กระทง ชาวบ้านจะนำองค์ผ้าป่าไปไว้ในลานวัด นำพาดบนกิ่งไม้ เครื่องไทยธรรมก็จะนำวางใต้กิ่งไม้ เจ้าของผ้าป่า
ไปจับสลากรายชื่อพระภิกษุ พระภิกษุจะไปชักผ้าป่า แล้วนั่งรวมกันให้ศีล เจริญพระพุทธมนต์ให้พร

2. งานทำบุญตานก๋วยสลาก หรือการทำบุญสลากภัต (ทานสลาก) ทำในวันเพ็ญ เดือน 12 แต่ละ
ครอบครัวจะเตรียมงานเรียกว่า “วันตา” ผู้หญิงไปซื้อของ ผู้ชายจะเหลาตอกสานก๋วยไว้หลายๆใบ นำมากรุดด้วย
ใบตอง หรือกระดาษสี เพื่อบรรจุของกินของใช้ แล้วนำใบตองหรือกระดาษปิดมัดก๋วยรวมกันเป็นมัดๆ สำหรับเป็น
ที่จับ ส่วนตรงที่รวบไว้นี้ ชาวบ้านจะเสียบไม้ไผ่และสอดเงินไว้เป็นเสมือนยอด

3. งานประเพณีการสืบทอด หรือการต่ออายุ กระทำขึ้นเพื่อยืดชีวิตด้วยการทำพิธี เพื่อให้ เกิดพลัง
รอดพ้นความตายได้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเพณีการสืบทอดคน ประเพณีการ สืบทอดบ้าน
และสืบทอดเมือง การสืบทอดคนจะกระทำขึ้นเมื่อเกิดการเจ็บป่วย หรือหมดเหตุที่ว่าชะตาไม่ดี การสืบทอด
บ้านและการสืบทอดเมือง เป็นอุบายให้ญาติพี่น้องและผู้เกี่ยวข้องมารวมกัน เพื่อให้กำลังใจและปรึกษาหารือใน
การแก้ปัญหาบ้านเมือง

(หมายเหตุ นักเรียนอาจตอบเป็นอย่างอื่นตามความเหมาะสมได้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 1.4 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

จงอธิบายวัฒนธรรมของภาคกลางในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

ด้านอาหาร.....

.....

ด้านศาสนาและความเชื่อ

.....

ด้านการดำรงชีวิต อาชีพ การเกษตร.....

.....

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.5 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

จงอธิบายวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

ด้านอาหาร.....

.....

ด้านศาสนาและความเชื่อ

.....

ด้านการดำรงชีวิต อาชีพ การเกษตร.....

.....

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง.....

.....

.....

ใบงานที่ 1. 6 เรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

จงอธิบายวัฒนธรรมของภาคใต้ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

ด้านอาหาร.....

.....

ด้านศาสนาและความเชื่อ

.....

.....

ด้านการดำรงชีวิต อาชีพ การเกษตร.....

.....

.....

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมไทย

เวลา 6 ชั่วโมง

เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอันมีผลมาจากปัจจัยหลายประการ ดังนั้น ทุกคนจึงควรร่วมมือกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่งดงามและเลือกรับวัฒนธรรมสากลอย่างเหมาะสม

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6 /5 วิเคราะห์ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ความจำเป็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้
2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากลได้
3. เสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ทำได้
4. อธิบายวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากลได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
2. ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล
3. แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ทำได้
4. วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

การอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

-กระบวนการปฏิบัติ

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการสร้างความตระหนัก, กระบวนการกลุ่ม)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำภาพต่อไปนี้มาให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ความแตกต่าง และสาเหตุของความแตกต่าง

- 1) อาหาร เช่น อาหารไทย อาหารจีน อาหารญี่ปุ่น อาหารยุโรป

- 2) การแต่งกาย เช่น การแต่งกายของชาวไทย การแต่งกายของชาวญี่ปุ่น การแต่งกายของชาวยุโรป

- 3) อาคารบ้านเรือน เช่น บ้านทรงไทย บ้านทรงตะวันตก

- 4) ยารักษาโรค เช่น ยาแผนปัจจุบัน ยาแผนโบราณ สมุนไพร

2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพต่างๆที่ครูนำมาให้นักเรียนดูและช่วยกันวิเคราะห์นั้น เป็นส่วนหนึ่งของความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล ซึ่งแต่ละประเทศหรือแต่ละสังคมจะสร้างวัฒนธรรมของตนเองขึ้นมา และมีเอกลักษณ์เฉพาะที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมนั้นๆ ทุกสังคมจะมีวัฒนธรรมพื้นฐานที่เหมือนกัน เรียกว่า วัฒนธรรมสากล และมีการกระจายวัฒนธรรมสากลไปยังภูมิภาคต่างๆ

3. ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิม (ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ศึกษาความรู้เรื่อง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย และความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล จากหนังสือเรียน แล้วช่วยกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม

- 4 ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงาน และร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย อิทธิพลของชาติตะวันตกที่มีต่อวัฒนธรรมไทย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล

ชั่วโมงที่ 2-3

1. ครูให้นักเรียนเล่าความประทับใจในวัฒนธรรมที่ติดใจของไทย มาคนละ 1 อย่าง และให้อธิบายเหตุผลว่า เพราะเหตุใดจึงประทับใจ ซึ่งนักเรียนจะมีเหตุผลหลากหลายแตกต่างกันออกไป

2 ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยที่ได้สร้างและสั่งสมกันมาเป็นเวลานาน จนเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มรดกทางวัฒนธรรมล้วนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย มีประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ และวัฒนธรรมทางด้านจิตใจ หรือจะเป็น วัฒนธรรมตามเนื้อหา คือ ทางคตินิยม วัตถุธรรม เนติธรรม หรือสหธรรม จึงเป็นหน้าที่ของชาวไทยทุกคน จะต้องร่วมมือกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ติดใจไว้ และยังต้องรู้จักเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่ติดใจ เช่นเดียวกัน

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ติดใจ และวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล จากหนังสือเรียน หรือแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

4. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเขียนเป็นบทความเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและการเลือกรับวัฒนธรรมสากล โดยเขียนเป็นบทวิเคราะห์และนำเสนอความคิดเห็น ในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย
- 2) แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
- 3) การเลือกรับวัฒนธรรมสากล

5 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน ซึ่งอาจจะใช้วิธีหลากหลาย เช่น

- การอภิปราย
- การถามตอบ
- การแสดงบทบาทสมมติ
- การบรรยาย
- การบรรยายสลับการแสดงสถานการณ์จำลอง

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล

- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินบทความเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และการเลือกรับวัฒนธรรมสากล	แบบประเมินบทความเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและการเลือกรับวัฒนธรรมสากล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1.หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6

2.หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

1)จุลีพร สุสุวรรณ และสุชีราภรณ์ บริสุทธิ์. ความรู้รอบตัว : ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย.กรุงเทพฯ : บริษัท อักษราพิพัฒน์ จำกัด, 2544.

2)สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.

3. ตัวอย่างสื่อประกอบการสอน

4.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1.ห้องสมุด

2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.prapayneethai.com/th/culture/

th.wikipedia.org/wiki/หมวดหมู่:วัฒนธรรมไทย

guru.sanook.com/encyclopedia/สังคมและวัฒนธรรมไทย

ตัวอย่างสื่อภาพประกอบการสอน



อาหารไทย



อาหารจีน



อาหารยุโรป



การแต่งกายชาวไทย



การแต่งกายชาวญี่ปุ่น



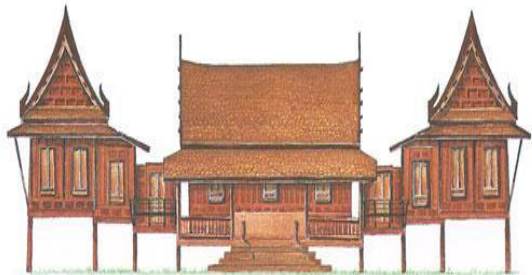
การแต่งกายชาวยุโรป



สมุนไพรไทย



ยาแผนโบราณ



บ้านทรงไทย



บ้านทรงยุโรป

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยผูกพันกับวัฒนธรรมชาติใด จงยกตัวอย่าง

2. วัฒนธรรมของชาวตะวันตกที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยนั้น เกี่ยวกับเรื่องใด

3. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างรวดเร็ว มีผลต่อสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล

วัฒนธรรมสากล	วัฒนธรรมไทย

เฉลยใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์วัฒนธรรม

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยผูกพันกับวัฒนธรรมชาติใด จงยกตัวอย่าง

วัฒนธรรมอินเดียและจีน เช่น ความเชื่อ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พิธีกรรม อาหาร มารยาท

และวิถีการดำเนินชีวิต

2. วัฒนธรรมของชาวตะวันตกที่เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยนั้น เกี่ยวกับเรื่องใด

ความรู้ ความคิด และวิทยาการแผนใหม่ เช่น การพิมพ์ การแพทย์ การศึกษา ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การคมนาคมขนส่ง การปกครอง การแต่งกาย

3. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างรวดเร็ว มีผลต่อสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร

1. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีผลต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
เปลี่ยนไป ครอบครัวที่เคยมีความสัมพันธ์กันอย่างอบอุ่นก็ต้องห่างเหินกัน

2. วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ลักษณะที่เคยมีความเกื้อกูลกัน ช่วยเหลือกัน ก็มีความห่างเหิน
กัน ต่างคนต่างอยู่ ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในชุมชนและสังคมทั่วไป

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล

วัฒนธรรมสากล	วัฒนธรรมไทย
1. เน้นปรัชญา “มนุษย์เป็นนายธรรมชาติ” สามารถบังคับธรรมชาติให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เช่น การประดิษฐ์รถยนต์ เครื่องใช้ แทน การเดินทางโดยสัตว์พาหนะ	1. เน้นปรัชญา “มนุษย์ควรอยู่แบบผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ” วัฒนธรรมไทยจะสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ เช่น การสร้างบ้านเรือน
2. มีการแบ่งทุกสิ่งทุกอย่างเป็นส่วนตรงกันข้ามกัน เช่น ขาว-ดำ ดี-เลว ทนสมัย-ล้าสมัย	2. เน้นการมองทุกอย่างเป็นองค์รวมการที่จะส่งเสริมโลกให้มีความสมดุลนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ
3. เน้นการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ที่ตั้งอยู่บนเหตุผลของปัจจัยที่สามารถสัมผัสได้ มีการตั้งสมมุติฐานพิสูจน์ปัจจัยต่างๆ ว่าเป็นไปตามสมมุติฐานหรือไม่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้ได้ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปสร้างทฤษฎีเชิงพาณิชย์ มีการสร้างเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัย	3. ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ แต่เน้นปัจจัยที่สัมผัสได้มาศึกษาร่วมกับปัจจัยทางจิตใจ ความคิด ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาควบคู่กันไป เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ

(หมายเหตุ นักเรียนอาจตอบเป็นอย่างอื่นตามความเหมาะสม ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

ที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
3	ความเหมาะสมกับเวลา				
4	ความกล้าแสดงออก				
5	บุคลิกภาพ น้ำเสียงเหมาะสม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

หน่วยที่ 4 พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2.1 ตัวชี้วัด ม.4-6/3 ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

2. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลกนั้น ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

คุณลักษณะพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก เช่น

- เคารพกฎหมายและกติกาสังคม
- เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น
- มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก
- เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง
- มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไข ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง
- สิ่งแวดล้อม
- มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

พลเมืองดีในชุมชนของตนเอง จังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย

ใฝ่เรียนรู้

มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

รายงานการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นศรีประเทศ

2.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

3.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง วิเคราะห์พลเมืองดี

4.สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

7.3 การประเมินหลังเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก

การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

- ประเมินรายงานการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)
แบบประเมินรายงานการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

รายการ ประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การ ปฏิบัติตน เป็น พลเมืองดี	กิจกรรมแสดงถึงการเป็น พลเมืองดีในด้าน เศรษฐกิจ ด้านการ เมืองการปกครอง ด้าน สังคมและวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมรวม 4 ด้าน	กิจกรรมแสดงถึงการเป็นพลเมือง ดีในด้านเศรษฐกิจ ด้านการ เมืองการปกครอง ด้านสังคมและ วัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมรวม 3 ด้าน	กิจกรรมแสดงถึงการ เป็นพลเมืองดีในด้าน เศรษฐกิจ ด้านการ เมืองการปกครอง ด้าน สังคมและวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมเพียง 2 ด้าน	กิจกรรมแสดงถึงการ เป็นพลเมืองดีในด้าน เศรษฐกิจ ด้านการ เมืองการปกครอง ด้าน สังคมและวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมเพียง 1 ด้าน
2. การ รายงานผล การ ปฏิบัติตน เป็น พลเมืองดี	มีข้อมูลที่แสดงถึง ผลสำเร็จของการปฏิบัติ ตนเป็นพลเมืองดีใน ระดับดีทุกด้าน	มีข้อมูลที่แสดงถึงผลสำเร็จของ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีใน ระดับดี 3 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน	มีข้อมูลที่แสดงถึง ผลสำเร็จของการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมือง ดีในระดับดี 2 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน	มีข้อมูลที่แสดงถึง ผลสำเร็จของการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมือง ดีในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่
3. การ สนับสนุน ให้ ผู้อื่นปฏิบัติ ตนเป็น พลเมือง ดี	มีข้อมูลแสดงถึงการ ส่งเสริมสนับสนุนผู้อื่นให้ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ได้ 4 พฤติกรรม	มีข้อมูลแสดงถึงการส่งเสริม สนับสนุนผู้อื่นให้ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีได้ 3 พฤติกรรม	มีข้อมูลแสดงถึงการ ส่งเสริมสนับสนุนผู้อื่น ให้ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีได้ 2 พฤติกรรม	มีข้อมูลแสดงถึงการ ส่งเสริมสนับสนุนผู้อื่น ให้ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีได้ 1 พฤติกรรม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
4-6	พอใช้
1-3	ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

• นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก

กิจกรรมที่ 1 พลเมืองดี เวลา 3 ชั่วโมง วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม, กระบวนการสร้างความตระหนัก

1.ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำของตนเองที่แสดงว่า เป็นพลเมืองดีของสังคมหรือประเทศไทย แล้ววิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตน

2 ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่มีการกระทำที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดีของสังคมประเทศไทย และสังคมโลก แล้วช่วยกันวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนของบุคคลดังกล่าว

3.นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นศรีประเทศ

4.นักเรียนออกมานำเสนอผลงาน 3-4 กลุ่ม และให้กลุ่มที่มีผลงานแตกต่างกันออกไปได้นำเสนอผลงานเพิ่มเติม

5.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของพลเมืองดีในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง และคุณลักษณะของพลเมืองดี

6 ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ เรื่อง คุณธรรม จริยธรรมของการเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก จากหนังสือเรียน และให้ไปสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นพลเมืองดีในท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ และบันทึกลงในแบบบันทึกสรุปการสัมภาษณ์พลเมืองดี โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปวางแผนการตั้งคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสรุปลงในแบบบันทึก

7.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาบันทึกสรุปในแบบบันทึกการสัมภาษณ์พลเมืองดี

8 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การถามตอบ การแสดงบทบาทสมมุติ การบรรยาย การบรรยายประกอบดนตรี/เพลง การอภิปราย ฯลฯ

9 นักเรียนกลุ่มที่เป็นผู้ฟังทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อคิดจากการฟัง การนำเสนอผลงาน เมื่อจบการนำเสนอในแต่ละกลุ่ม

10.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก

11 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานการสัมภาษณ์พลเมืองดี มาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงาน

กิจกรรมที่ 2 วิธีชีวิตพลเมืองดี เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวงวิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม, กระบวนการปฏิบัติ

1.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2 นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันเล่าเรื่องรอบวงตามหัวข้อที่กำหนดในใบงานที่ 2.1 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี โดยดำเนินการดังนี้ คือ

- สมาชิกคนที่ 1 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวแล้วสมาชิกคนที่ 2-3-4 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญ ลงในใบงานที่ 2.1 หัวข้อที่ 1

- สมาชิกคนที่ 2 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน แล้วสมาชิกคนที่ 3-4-1 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานที่ 2.1 หัวข้อที่ 2

• สมาชิกคนที่ 3 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน แล้วสมาชิกคนที่ 4-1-2 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญ ลงในใบงานที่ 2.1 หัวข้อที่ 3

- สมาชิกคนที่ 4 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก แล้วสมาชิกคนที่ 1-2-3 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานที่ 2.1 หัวข้อที่ 4

3 สมาชิกทุกคนในกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของใบงานและช่วยกันวิเคราะห์ว่านักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในเรื่องใดบ้าง และปฏิบัติอย่างไร จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

4. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติตนตามแนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี แล้วรายงานผลต่อครูผู้สอน ครูชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติได้จริง

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลที่มีการกระทำเป็น พลเมืองดีที่ทำประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติหรือสังคมโลก แล้วนำมาวิเคราะห์ตามหัวข้อในใบงานที่ 2.2 เรื่อง วิเคราะห์พลเมืองดี

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน แล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากผลงานของพลเมืองดีในระดับชุมชน ประเทศ และสังคมโลก

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนทำกิจกรรมที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก และสนับสนุนให้ผู้อื่นโดยครอบครัวชุมชนประเด็นต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง

2)การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ

3)การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

4)การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งแผนการดำเนินกิจกรรมต่อครูผู้สอนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติจริง

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด และรายงานผลต่อครูผู้สอนเป็นระยะเวลาตามที่กำหนด ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก

- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดี
- 3.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นศรีประเทศ
- 4.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- 5.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง วิเคราะห์พลเมืองดี

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1.ห้องสมุด
- 2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.kullawat.net/civic/1.1.htm

www.oknation.net/blog/print.php?id=37905

www.truelookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การที่ประชาชนของประเทศส่วนใหญ่มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจัดว่า มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้านใด

- ก. สังคม ข. เศรษฐกิจ ค. การเมือง ง. การปกครอง

2. โตมรยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มที่มีข้อเสนอแนะในการทำงานกลุ่มที่แตกต่างกับความคิดของเขา แสดงถึงคุณลักษณะของโตมรในข้อใด

- ก. มีความกล้าหาญ
ข. มีคุณธรรม จริยธรรม
ค. เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
ง. มีเหตุผล ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. การพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี มีความรู้ ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาของสังคม มีผลดีในด้านใดมากที่สุด

- ก. สถาบันครอบครัวมีความมั่นคง
ข. ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
ค. เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม
ง. ครอบครัวได้รับการยกย่อง มีชื่อเสียงเป็นที่ปรากฏต่อคนทั่วไป

4. การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเชิญชวนสมาชิกในหมู่บ้านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศนั้น การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด

- ก. สมาชิกที่ดีของชุมชนด้านการเมือง
ข. คนดีของหมู่บ้านที่มีความรับผิดชอบ
ค. คนดีของสังคมในด้านสังคมและวัฒนธรรม
ง. สมาชิกที่ดีของประเทศด้านการพัฒนาประชาธิปไตย

5. คุณธรรม จริยธรรมของพลเมืองในข้อใด ที่สร้างความมั่นคงในระบอบประชาธิปไตย

- ก. ความรับผิดชอบ ความเมตตา ความกรุณา
ข. ความขยัน ความอดทน ความเพียรพยายาม
ค. ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ
ง. ความละเอียดรอบคอบ ความขยัน ความอดทน

6. ข้อใดจัดว่าเป็นพลเมืองดีด้านเศรษฐกิจ

- ก. ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของตำบล รวมกลุ่มกันกำหนดราคาสินค้าการเกษตร
ข. ประกอบอาชีพสุจริต ใช้จ่ายอย่างประหยัด เสียภาษีอากรตามกำหนด

ค. เสียภาษีอากรเฉพาะที่ตรวจสอบได้ กู้ยืมเงินเท่าที่จำเป็น

ง. รับราชการด้วยความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตามหน้าที่

7. สื่อมวลชนหลายฉบับลงข่าวการทำงานของรัฐบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นข่าวจริงที่เชื่อถือได้ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่พลเมืองในข้อใด

ก. ติดตามข้อมูลข่าวสาร

ข. ปฏิบัติตามหน้าที่อย่างปกติ

ค. ใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเหมาะสม

ง. ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐ

8. การที่นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนทุกวิชาให้ได้ความรู้และประสบการณ์มากที่สุด แสดงว่านักเรียนเป็นพลเมืองดี ด้านใด

ก. สังคมและวัฒนธรรม

ข. เศรษฐกิจ

ค. การปกครอง

ง. การเมือง

9. หลักธรรมของพระพุทธศาสนา ข้อใดส่งผลให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ก. ความไม่ยึดมั่น การละเว้นอบายมุข

ข. ความขยัน ความอดทน ความเสียสละ

ค. การประกอบกิจการที่ไม่เป็นโทษ ความซื่อสัตย์

ง. ความรัก การให้อภัย ความเสียสละ พึงเอาชนะความชั่วด้วยความดี

10. หลักธรรมของศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามที่มีความสอดคล้องกันในเรื่องความยุติธรรมนั้น ถ้าสมาชิกในสังคมนำไปปฏิบัติจะเกิดผลดีในด้านใด

ก. การอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สังคมไม่วุ่นวาย

ข. สังคมมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ค. ไม่มีการแบ่งชนชั้น

ง. สังคมเท่าเทียมกัน

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พลเมืองดี

- | | | | |
|----|---|-----|---|
| 1. | ก | 2. | ง |
| 3. | ค | 4. | ง |
| 5. | ค | 6. | ข |
| 7. | ง | 8. | ก |
| 9. | ง | 10. | ก |

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา31101	ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก	เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง พลเมืองดี	เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีนั้น มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งประชาชนทุกคนนำหลักคุณธรรม จริยธรรม มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6/3 ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.วิเคราะห์ความสำคัญและคุณลักษณะของพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลกได้
2. อธิบายแนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้
3. วิเคราะห์การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามหลักคุณธรรม จริยธรรมได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

คุณลักษณะพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก เช่น

- เคารพกฎหมายและกติกาสังคม
- เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น
- มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก
- เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง
- มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- พลเมืองดีในชุมชนของตน จังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

-ทักษะการคิดวิเคราะห์

-ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

-กระบวนการปฏิบัติ

-กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม, กระบวนการสร้างความตระหนัก)

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

ชั่วโมงที่ 1-2

1.ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำของตนเองที่แสดงว่า เป็นพลเมืองดีของสังคมหรือประเทศชาติ และวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตน ตัวอย่างการปฏิบัติตน เช่น

-ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ กติกา และระเบียบของชุมชน

-ช่วยชุมชนและท้องถิ่นพัฒนาความสะอาด ปลูกต้นไม้ จัดสวนสาธารณะ ลอกคลองซ่อมแซม

ถนนหนทาง

-บริจาคเงินการกุศลเพื่อซ่อมแซมสาธารณสมบัติ ศาสนสถาน

-รณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

-สมัครเป็นอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ชมรมสาธารณประโยชน์ ชมรมอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม ร่วมกิจกรรมของชุมชนในการเดินรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติด กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

2.ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลอื่นที่มีการกระทำที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดี

ของสังคมประเทศชาติ และสังคมโลก และช่วยกันวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนของบุคคลดังกล่าว

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงาน

ที่ 1.1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นศรีประเทศ

4. ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมาแนะนำผลงานที่หน้าชั้นเรียน 3-4 กลุ่ม และให้กลุ่มที่มีผลงานแตกต่างกันออกไปแนะนำผลงานเพิ่มเติม

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของพลเมืองดีในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง และคุณลักษณะของพลเมืองดี

6 ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง คุณธรรม จริยธรรมของการเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก จากหนังสือเรียน และให้ไปสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นพลเมืองดีในท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิสำเนา และบันทึกลงในแบบบันทึกสรุปการสัมภาษณ์พลเมืองดี โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการตั้งคำถามสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสรุปลงในแบบบันทึก เช่น

- 1)ท่านมีชื่อและนามสกุลว่าอะไร
- 2)ภูมิสำเนาของท่านอยู่ที่ไหน
- 3)ท่านมีอาชีพอะไร
- 4)สมาชิกในครอบครัวของท่านมีใครบ้าง
- 5)ท่านมีส่วนช่วยสังคม ชุมชน และประเทศชาติในเรื่องใดบ้าง และผลที่ได้รับมี

ประโยชน์อย่างไร

7. ท่านมีความภูมิใจในการกระทำใดของท่านมากที่สุด ที่แสดงถึงการมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนหรือประเทศทั้งในทางตรงและทางอ้อม

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูสนทนาศักถามนักเรียนถึงผลงานการไปสัมภาษณ์พลเมืองดีของแต่ละกลุ่ม ในประเด็นต่อไปนี้

- การเลือกบุคคลที่มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองดี
- การวางแผนไปสัมภาษณ์ (การประสานงานของกลุ่มกับผู้ให้สัมภาษณ์)
- ความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์
- วิธีการสัมภาษณ์
- วิธีการบันทึกสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์
- ปัญหา/อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแนะนำผลงานการสัมภาษณ์พลเมืองดี ซึ่งอาจนำเสนอในรูปแบบต่างๆที่น่าสนใจ เช่น

- การสนทนา
- การถามตอบ
- การแสดงบทบาทสมมติ การบรรยาย

- การบรรยายประกอบดนตรี/เพลง

- การอภิปราย

ฯลฯ

3.นักเรียนที่เป็นผู้ฟังการนำเสนอผลงานจะมีหน้าที่วิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการฟัง เมื่อจบการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

4.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงาน บันทึกสรุปการสัมภาษณ์พลเมืองดี มาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียนที่หน้าชั้นเรียน

5.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม พลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของ ประเทศไทยและสังคมโลก	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ประเมินบันทึกสรุปการสัมภาษณ์พลเมือง ดี	แบบประเมินการสัมภาษณ์พลเมืองดี	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1.หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6

2. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นศรีประเทศ

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด

2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.kullawat.net/civic/1.1.htm

www.oknation.net/blog/print.php?id=37905

www.truelookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content

แบบบันทึกสรุปการสัมภาษณ์พลเมืองดี

1. ชื่อ _____ นามสกุล _____
บ้านเลขที่ _____ ถนน _____ ตำบล/แขวง _____
อำเภอ/เขต _____ จังหวัด _____ เบอร์โทรศัพท์ _____

2. สมาชิกในครอบครัว _____

3. อาชีพ _____

4. การกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดี _____

5. ผลของการกระทำในข้อ 4 _____

6. การกระทำของบุคคลนี้สอดคล้องกับคุณลักษณะพลเมืองดี คือ _____

7. บุคคลนี้มีคุณธรรม จริยธรรม ของการเป็นพลเมืองดีในเรื่อง _____

8. ข้อคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ _____

9. นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของบุคคลนี้ไปประยุกต์ปฏิบัติตน เพื่อการเป็นพลเมืองดี คือ _____



แบบประเมินการสัมภาษณ์พลเมืองดี

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์	สรุปประวัติพลเมืองดีที่สัมภาษณ์ได้สาระถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	สรุปประวัติพลเมืองดีที่สัมภาษณ์ได้สาระถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	สรุปประวัติพลเมืองดีที่สัมภาษณ์ได้สาระถูกต้องเป็นบางส่วน	สรุปประวัติพลเมืองดีที่สัมภาษณ์ได้สาระถูกต้องเป็นส่วนน้อย
2. การวิเคราะห์การกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดี	เขียนวิเคราะห์การกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดีได้ถูกต้องชัดเจนทุกประเด็น	เขียนวิเคราะห์การกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดีได้ถูกต้องชัดเจนเป็นส่วนใหญ่	เขียนวิเคราะห์การกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดีได้ถูกต้องชัดเจนเป็นบางส่วน	เขียนวิเคราะห์การกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดีได้ถูกต้องชัดเจนเป็นส่วนน้อย
3. การเสนอข้อคิดจากการสัมภาษณ์	เสนอข้อคิดได้ถูกต้องเหมาะสม 4 ข้อคิดขึ้นไป	เสนอข้อคิดได้ถูกต้องเหมาะสม 3 ข้อคิด	เสนอข้อคิดได้ถูกต้องเหมาะสม 2 ข้อคิด	เสนอข้อคิดได้ถูกต้องเหมาะสม 1 ข้อคิด
4. การนำเสนอแบบอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต	เสนอการนำแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 4 พฤติกรรมขึ้นไป	เสนอการนำแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 3 พฤติกรรม	เสนอการนำแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 2 พฤติกรรม	เสนอการนำแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 1 พฤติกรรม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13-16	ดีมาก
9-12	ดี
5-8	พอใช้
1-4	ปรับปรุง

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง พลเมืองดีเป็นศรีประเทศ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของพลเมืองดี

ด้านสังคม.....

.....

.....

.....

ด้านเศรษฐกิจ.....

.....

.....

.....

ด้านการเมืองการปกครอง.....

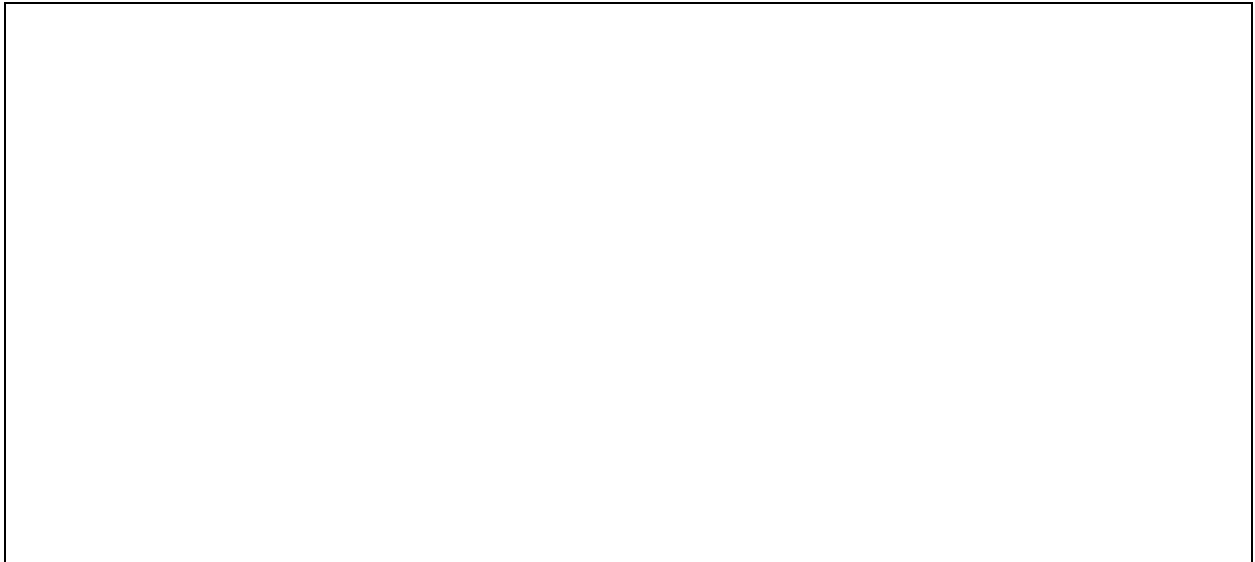
.....

.....

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด เรื่อง คุณลักษณะพลเมืองดี



แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง วิถีชีวิตพลเมืองดี เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองของประเทศชาติและสังคมโลกย่อมต้องมีส่วนร่วมและสนับสนุนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6/3 ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลกได้
- วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลกได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

คุณลักษณะพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก เช่น

- เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง
- มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง
- สิ่งแวดล้อม
- มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

พลเมืองดีในชุมชนของตน จังหวัดร้อยเอ็ด

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม, กระบวนการปฏิบัติ)

ชั่วโมงที่ 1

1.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง
ค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน (ครูแบ่งนักเรียนไว้ล่วงหน้า)

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มผลิตกันเล่าเรื่องรอบวงในหัวข้อที่กำหนด เรียงตามประเด็นในใบงาน

ที่ 2.1 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ดังนี้

- 1)แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- 2)แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน
- 3)แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน
- 4) แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก

3. การดำเนินการเล่าเรื่องจะเริ่มต้น ดังนี้

-สมาชิกคนที่ 1 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว แล้ว
สมาชิกคนที่ 2-3-4 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานที่ 2.1 หัวข้อที่ 1

- สมาชิกคนที่ 2 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน แล้ว
สมาชิกคนที่ 3-4-1 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานที่
2.1 หัวข้อที่ 2

-สมาชิกคนที่ 3 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนแล้ว
สมาชิกคนที่ 4-1-2 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานที่ 2.1 หัวข้อที่ 3

-สมาชิกคนที่ 4 เริ่มเล่าแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของประเทศไทยและ
สังคมโลก แล้วสมาชิกคนที่ 1-2-3 จะเล่าเพิ่มเติมตามลำดับ จากนั้นทุกคนจดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานที่ 2.1
หัวข้อที่ 4

4. เมื่อสมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นจนครบทุกประเด็นแล้ว ให้ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและ
เพิ่มเติมตามความเหมาะสม จากนั้นให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า แนวทางการปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของ
ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศไทยและสังคมโลกนั้น นักเรียนสามารถนำไป
ปฏิบัติได้จริงในเรื่องใดได้บ้าง และปฏิบัติอย่างไร

5. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน หรือครูอาจสุ่มตัวอย่างนำเสนอผลงานต่อ
ชั้นเรียน 2-3 กลุ่ม แล้วให้กลุ่มที่มีผลงานแตกต่างกันได้ออกไปนำเสนอเพิ่มเติม

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน
ประเทศไทย และสังคมโลก และมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนได้ปฏิบัติตนตามแนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
แล้วบันทึกสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติได้จริงและรายงานผลต่อครู ครูชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของพลเมืองดี

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลข่าวสารจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เกี่ยวกับ
พลเมืองดีที่ทำประโยชน์ต่อประเทศไทยและสังคมโลก ในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
และนำมาอภิปรายในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูนำชื่อบุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ มาให้นักเรียนเล่นเกมแข่งขันทายปัญหาว่า เขาใคร ใคร มี
ความสำคัญอย่างไร เป็นพลเมืองดีของประเทศไทยหรือสังคมโลกในด้านใด โดยให้นักเรียนรวมกลุ่มกันเป็น 5-6 กลุ่ม ตาม
ความเหมาะสม ตัวอย่างชื่อบุคคล เช่น

-นายธนาธิกร	กรรวิเชียร
-นายสัญญา	ธรรมศักดิ์
-นายสุชีพ	บุญญาภาพ
-นายอนันต์	ปัญญารุณ
-ม.ล.ปิ่น	มาลากุล
-นายสุรินทร์	พิศสุวรรณ
-นายกรณ์	จาติกวณิช
-นายศุภชัย	พานิชรักษ์

2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มที่หาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลที่มีการกระทำเป็นพลเมืองดี ที่ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติหรือสังคมโลก มาวิเคราะห์ตามหัวข้อในใบงานที่ 2.2 เรื่อง วิเคราะห์พลเมืองดี ดังนี้

- 1)บุคคลที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดี คือใคร
- 2)เขามีการกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดี อย่างไร
- 3)จากการปฏิบัติตนในข้อ 2 สอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมืองดีอย่างไร จงอธิบาย
- 4)นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของบุคคลดังกล่าวไปประยุกต์ปฏิบัติได้อย่างไร

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน โดยให้กลุ่มอื่นที่เป็นผู้ฟังได้ให้ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการนำเสนอผลงานของพลเมืองดีในระดับ ชุมชน ประเทศ และสังคมโลก

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนร่วมกันทำกิจกรรมที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลกโดยให้ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

- 1) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง
- 2)การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ
- 3)การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 4)การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งแผนการดำเนินกิจกรรมต่อครูผู้สอน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติจริง

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดในเวลาที่กำหนดระหว่าง

ครูผู้สอนกับนักเรียน ครูจะคอยติดตามความเคลื่อนไหวของการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มเป็นระยะๆ

8.นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลการดำเนินงานตามกิจกรรมตามหัวข้อที่กำหนด

9.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

•นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.2	ใบงานที่ 2.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินรายงานการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี	แบบประเมินรายงานการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
2. ตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดี
3. ใบงานที่ 2.1 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
4. ใบงานที่ 2.2 เรื่อง วิเคราะห์พลเมืองดี

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - www.kullawat.net/civic/1.1.htm
 - www.oknation.net/blog/print.php?id=37905
 - www.trueplookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content

ตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดี

เจาะชีวิตฉายาเภสัชกรยิปซี “ดร.ภุชญา ไกรสินธุ์ บุคคลแห่งปีเอเชีย” นักสู้เอดส์

ชื่อยาต้านไวรัสเอดส์อย่างซีโดวูดีน หรือเรียกสั้นๆ ว่า เอแซดที และ จีพีโอวีเออร์ เป็นที่รู้จักในสังคมไทย มาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งยานี้คิดค้นและผลิตโดยเภสัชกรไทย ขยายโดยองค์การเภสัชกรรมของไทย ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อยาจากต่างชาติได้ถึง 26 เท่า โดยบุคคลที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จนี้ เมื่อหลายปีก่อนได้เดินทางไปถ่ายทอดการผลิตยาในหลายประเทศในทวีปแอฟริกา จนได้รับฉายา “เภสัชกรยิปซี”

เจ้าของฉายา “เภสัชกรยิปซี” คนที่วันนี้ ก็คือ “ดร.ภุชญา ไกรสินธุ์” ซึ่งล่าสุดได้รับรางวัล “บุคคลแห่งปีของเอเชีย ประจำปี ค.ศ. 2008” จากนิตยสารริตเตอร์ส ไตเจสต์ ในฐานะที่เป็นบุคคลที่ทุ่มเททำงานอย่างมีรู้จัก เหน็ดเหนื่อย เพื่อผลักดันให้ผู้ป่วยยากไร้ทั่วโลกมีโอกาสได้ใช้ยารักษาโรคเอดส์

เปิดฉากบทสนทนากับทีมวิถีชีวิต ถึงเหตุการณ์ลาออกจากตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา องค์การเภสัชกรรม ของ ดร.ภุชญา ไกรสินธุ์ เมื่อ พ.ศ. 2545 เจ้าตัวบอกว่า ก็เพื่อไปช่วยคนที่ แอฟริกาตามสัญญา เพราะประเทศไทยไปประกาศในที่ประชุมองค์การอนามัยโลก เมื่อ พ.ศ. 2545 ว่าเราจะไปช่วยเขา แต่นักการเมืองซีกรัฐบาลที่เกี่ยวข้องตอนนั้นประกาศเสร็จแล้วก็แล้วไป กลายเป็นสัญญาปากเปล่า ที่นี้คนแอฟริกันก็รู้จักกันเขาก็ถามว่าเมื่อไหร่จะไปสักที ก็รู้สึกอายนั่นเองก็เลยลาออกดีกว่า แล้วก็ไปช่วยเขาเอง

“ในประเทศไทยผู้ป่วยโรคเอดส์เยอะแยะ แต่เราก็ช่วยแล้ว ทำยาแล้ว และคนไทยได้ใช้กันหมดแล้ว เราก็เลยไป และคิดว่าตัวเองมีความหมายกับที่อื่นมากกว่า เขาต้องการเรามากกว่า ไปเพราะว่าอยากไป และชอบทวีปนั้นมาตั้งแต่เรียนหนังสือที่อังกฤษแล้ว มีเพื่อนชาวแอฟริกันเยอะ รุมเมท (เพื่อนร่วมห้อง) เป็นทั้งชาวไนจีเรีย และอาหรับ ก็รู้สึกมีความผูกพันกับพวกเขา”

ดร.ภุชญาบอกต่อไปว่า ที่ไปก็เป็นการไปตามสัญญา ไปรักษาสัญญา เพราะว่าเป็นคนเขียนโครงการนี้ขึ้นมาด้วยมือ แล้วเสนอขึ้นไปตามลำดับงาน ก็มีการไปประกาศในที่ประชุมองค์การอนามัยโลก ทุกคนก็ชื่นชมตบมือกันใหญ่ แต่เอาเข้าจริงคนพูดก็พูดไป แต่ตนเป็นคนทำ จึงรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบ และก็เต็มใจที่จะไป ส่วนงานที่องค์การเภสัชกรรมนั้นไม่ห่วง เพราะมีคนพร้อมที่จะสานต่อได้อย่างดี โดยเฉพาะเรื่องยาต้านไวรัสเอดส์

“ไม่ได้ยึดติดกับตำแหน่ง กับเงินเดือน โชคดีที่ไม่ได้ยากจนเท่าไร ก็สบาย จึงใช้เงินตัวเองไปได้ อีกอย่างมันอยู่ที่ใจ ถ้าคิดว่าพอ เราก็ไม่จำเป็นจะต้องใช้อะไรมากมาย”

อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา องค์การเภสัชกรรม บอกอีกว่า ที่เลือกประเทศในทวีปแอฟริกา เพราะเขายังมีปัญหาเรื่องผู้นำ ประชาชนยากจน และประเทศมหาอำนาจเอาทรัพยากรไปหมด ทำให้ด้อยโอกาส ไม่มีเงิน มีโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ทั้งเอดส์ มาลาเรีย วัณโรค ในโลกนี้มีคนติดเชื้อเอดส์อยู่ 38 ล้านคน อยู่ที่ทวีปนี้ 30 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 90 และแต่ละปีคนตายเพราะมาลาเรีย 2 ล้านคน ตายมากกว่าโรคเอดส์ 2 เท่า ก็มองว่าถ้าไปอยู่ตรงนั้น น่าจะช่วยเหลือเขาได้มาก

ประเทศแรกในดินแดนกาฬทวีปที่ ดร.กฤษณาได้เดินทางไปคือ คองโก ประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติอย่างเพชร แทนทาลัม น้ำมัน ฯลฯ แต่ประชากรยากจนที่สุด เพราะถูกประเทศมหาอำนาจเอารัด เอาเปรียบ และมีการสู้รบในประเทศตลอดเวลา

สิ่งที่ไปทำคือไปสร้างโรงงานยา ไปวาดแผนผังโรงงานยา และสอนผลิตยา จนเขาผลิตยาได้ สูตรยาที่ใช้ในทุกประเทศทวีปแอฟริกา คือสูตรเดียวกับในเมืองไทย แต่ต่างกันที่วัตถุดิบ ซึ่ง ดร.กฤษณายังได้ไปลองที่ประเทศจีนอีกด้วย ซึ่งราคาถูกกว่าของประเทศไทยมากทีเดียว ดร.กฤษณาบอกว่า ไปช่วยคราวนั้น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก และอื่นๆ ใช้ทุนส่วนตัวทั้งหมด เริ่มต้นที่เจ้าของโรงงานยาในคองโกติดต่อมา เพราะอ่านเรื่องราวของตนและยาต้านไวรัสเอดส์ในนิตยสารภาษาเยอรมัน และเห็นว่ายานี้ดี ก็ติดต่อตนขอให้ไปพบที่เมืองเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ โดยเจ้าของโรงงานบอกว่าจะช่วยพนักงานของเขาฟรี และช่วยคนพื้นเมือง ซึ่งก็เห็นว่าเขาจะช่วยฟรี ก็เลยไป ตอนแรกก็ไม่มีใครช่วยเหลือ แต่พอผ่านไปหนึ่งปี รัฐบาลเยอรมันก็เข้ามาช่วยเหลือโรงงานในการซื้อเครื่องจักรต่าง ๆ

“อยู่ที่คองโก 3 ปี ตรงนั้นรบกันตลอด เรื่องความปลอดภัยไม่มี บางทีเข้าประเทศนั้นไปทำงานแต่ตกเย็นมานอนอีกประเทศหนึ่ง และเราก็ไม่รู้ว่าจะยิงเราเมื่อไหร่ ช่วงแรกมีคนคุ้มกันตลอด แต่ตอนหลังไม่มี เพราะถ้ามีมากจะยิ่งกลายเป็นเป้า เรียกว่าตื่นเต้นจนไม่ตื่นเต้นแล้ว และเคยถูกจี้ตอนลงจากรถที่ประเทศไนจีเรีย ซึ่งไปทำโครงการให้สหภาพยุโรป (อียู) พอตอนหลังก็เฉยๆ แล้ว คนที่จี้เขาต้องการเงินเท่านั้น ไม่ได้ต้องการชีวิต แต่ที่ประเทศอื่นอาจจะต้องการชีวิตก็ได้ ไม่รู้นะ เพราะว่าเราเป็นคนต่างชาติเข้าไปที่นั่น ที่นั่นไม่มีนักท่องเที่ยวนะ เพราะมันอันตรายมาก”

ช่วงเวลาประมาณ 5 ปี ดร.กฤษณาเดินทางไปทั่วทวีปแอฟริกา เพื่อช่วยการสร้างโรงงานผลิตยา สอนวิธีการผลิตยาต้านไวรัสเอดส์ จนสามารถผลิตยา “แอฟริเวียร์” ในคองโกได้สำเร็จ และยารักษามาลาเรีย “ไทยแทนซูเนท” ยาเหน็บทวาร “อาร์เตซูเนท” เพื่อรักษาโรคมาลาเรีย ในเด็ก ในประเทศแทนซาเนีย รวมถึงฟื้นฟูโรงงานยาในประเทศมาลีซึ่งใกล้เปิดกิจการได้สำเร็จ ผลิตยารักษามาลาเรียระดับอุตสาหกรรมได้ ซึ่งทำให้กว่า 10 ประเทศในแอฟริกา อาทิ อิริคเทอร์เรีย เบนิน รวันดา บุรุนดี ไลบีเรีย ได้รับอานิสงส์มากมาย

เหล่านี้เกิดจากพันธสัญญาที่เคยมีการประกาศไว้ในนามประเทศไทย บวกกับแรงบันดาลใจที่สมัยเรียนที่อังกฤษ ดร.กฤษณามีเพื่อนร่วมห้องเป็นชาวแอฟริกัน และทวีปนี้ก็ธรรมชาติสวยงาม ทุกอย่างจึงลงตัว

ตัดกลับมาที่ประวัติส่วนตัวของเภสัชกรไทยผู้นี้ ดร.กฤษณา ไกรสินธุ์ เป็นชาว อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี ปัจจุบันอายุ 55 ปี เรียนจบคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ไม่ได้จบแพทย์ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าคะแนนไม่ถึงคณะแพทยศาสตร์ ขาดไปเพียง 1 คะแนนเท่านั้น

ส่วนปริญญาโท จบสาขาเภสัชชีวเคราะห์ มหาวิทยาลัยสตราท คลอด และปริญญาเอก สาขาเภสัชเคมี มหาวิทยาลัยบาร์ ประเทศอังกฤษ จากนั้นรับตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเภสัชเคมี ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2 ปี ก่อนที่จะลาออกเพื่อทำงานที่องค์การเภสัชกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2532 และได้รับเลือกเป็นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ด้วยอายุเพียง 37 ปี

“จริงๆ แล้วชอบศิลปะมาก อยากเป็นวาทยกร เพราะชอบดนตรี ชอบศิลปะ แต่งกลอน เขียนหนังสือ แต่พ่อแม่เป็นหมอเป็นพยาบาล หากจะเลือกเรียนศิลปะก็รู้สึกยังงี้ อยู่นิ่งๆ ใจจริงอยากเป็นคนคุมวงดนตรีมากกว่าเป็นเภสัชกร เพราะมันสนุกดี ได้คุมจังหวะ แต่ตอนนี้เราก็เหมือนกับคอนดักเตอร์นะแหละ เพราะเราไปคุมให้เขาสร้างโรงงาน ให้เขาผลิตยา ก็พยายามปลอบใจตัวเอง เมื่อเราไม่ได้เป็นในสิ่งที่เราอยากจะเป็น เราก็ต้องชอบสิ่งที่เรามีอยู่ ต้องทำให้ดีที่สุด”

ดร. กฤษณาบอกอีกว่า เมื่อมีเวลาก็จะฟังดนตรีของทุกประเทศ อย่างเอธิโอเปีย มาเลเซีย อารบิก เพลงไทย ฟังหมด นอกจากนี้สมัยอยู่โรงเรียนราชินีก็ได้เข้าร่วมวงดนตรีไทย เล่นระนาดเอกอยู่ถึง 6 ปี ซึ่งทำให้ชอบดนตรี เมื่อไม่ได้ประกอบอาชีพทางด้านนี้แล้ว ก็ไม่ได้เสียใจอะไร ทำอาชีพไหน ก็ต้องทำให้ดีที่สุด นอกจากแอฟริกา ดร.กฤษณายังเป็นศาสตราจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยฮาบิน ประเทศจีน สอนวิชาสร้างโรงงาน สอนวิชาเครื่องมือ เพราะประเทศจีนกำลังจะสร้างโรงงานสมุนไพรเล็กๆ แห่งหนึ่ง ซึ่งก็ได้ไปช่วยเพิ่มเติมหลายอย่างให้ที่นั่น โดยสิ่งที่ไปช่วยนอกประเทศก็คือสิ่งที่เมืองไทยทำเสร็จหมดแล้ว “อย่าเพิ่งท้อแท้ ท้อถอย ไม่ว่ากับเรื่องอะไร ขอให้อดทน เรื่อง การเมืองก็อย่าไปอินกับสถานการณ์การเมืองมากนัก อย่าเอามาเป็นทุกข์ เพราะเราทำอะไรไม่ได้ ทำหน้าที่แค่เป็นประชาชนที่ดีก็พอแล้ว” เป็นคำทิ้งท้ายฝากถึงเพื่อนคนไทย ก่อนจะปิดฉากบทสนทนาของ “ดร.กฤษณา ไกรสินธุ์” “เภสัชกรยิพีซี” เลือดไทยแท้

รางวัลแห่งความภูมิใจ

กว่า 30 ปีแห่งการเรียนรู้ การทำงาน รวมถึงการอุทิศชีวิตให้กับสังคม ทำให้ ดร.กฤษณา ไกรสินธุ์ ได้รับรางวัลมากมาย อาทิ รางวัลนักวิทยาศาสตร์โลก (Global Scientist Award) ประจำปี พ.ศ. 2547 จาก Letten Foundation ประเทศนอร์เวย์, ผู้หญิงคนแรกที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ จาก Mauny Holly Oke College, USA รวมถึงปริญญากิตติมศักดิ์อีกหลายใบ

เรื่องราวของ ดร.กฤษณา ได้รับความสนใจจากสื่อต่างประเทศ จนถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์สารคดีความยาว 45 นาที เรื่อง A Right to Live-AIDS medication for Millions (2006) ได้รับรางวัลจากเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเมืองคานส์ และยังถูกนำไปสร้างเป็นละครบรอดเวย์ ชื่อ Cocktail

แต่เมื่อถ้าถามว่ารางวัลไหน ที่ภูมิใจที่สุด ดร.กฤษณา บอกว่า คือรางวัลศิษย์เก่าดีเด่นของโรงเรียนราชินี ซึ่งที่ภูมิใจมาก เพราะโรงเรียนสอนตนเองมาดี สอนให้เข้ากับคนได้ สอนให้มีมนุษยสัมพันธ์กับคน ไม่ได้สอนแต่วิชาความรู้ให้ ซึ่งคนเราต้องมีหลายๆ ด้านประกอบกัน ไม่ใช่ว่าเก่งแต่เอาตัวไม่รอด ต้องมีน้ำใจ นี่คือการที่ภูมิใจที่สุดไม่ว่าใครจะถาม โดยที่รางวัลนี้เป็น เข็มอักษร สผ.ประดับเพชร “อายุกว่า 50 ปีแล้ว เพิ่งจะมาได้รับ ดูเหมือนไม่มีอะไร แต่คนเราความภูมิใจต่างกัน เราเหมือนเป็นโมเดล เป็นไอดอลให้เด็กๆ ส่วนตัวมีความภูมิใจในโรงเรียนแห่งนี้เสมอ และความคิดดีๆ ยังได้รับการปลูกฝังอย่างดีจากคนในครอบครัวด้วย โดยเฉพาะอิทธิพลความคิดจาก คุณยายเยื้อน วิชัยดิษฐ์ ซึ่งเป็นแม่ซี ที่สอนให้ทำดีทุกครั้งที่มีโอกาส” ดร.กฤษณา กล่าว

พร้อมทั้งบอกว่า เคยได้รางวัลเป็นเงินเป็นทองเยอะๆ แต่ก็เฉยๆ กับบริจาคไป และไปที่ แอฟริกา หรือไปทำงานที่ไหน ก็จะไปตั้ง มูลนิธิกุศลนา ไกรสินธุ์ แล้วก็เอาเงินจากยอดขายยามาเข้ามูลนิธิฯ เพื่อจะช่วยเหลือเด็กกำพร้าที่พ่อแม่ตายเพราะเอดส์ และเด็กก็ติดเอดส์ด้วย ซึ่งเด็กพวกนี้น่าสงสารมาก

ที่มา : <http://www.nathoncity.com/paper/1155> สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2553

สลิปโทดุม เพ็ชรธนู จากนักรบมาเป็นนักอนุรักษ์

“รถถูกข่มขืน ฆาตกรจับกุมได้ ชีวีตทหารเลยหยุดเท่านั้น” นาที่ชีวีตพลิกผันยังอยู่ในความทรงจำของสลิปโทดุม เพ็ชรธนู ประธานคณะทำงานกลุ่มอนุรักษ์คลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เขาเกิด พ.ศ. 2502 ริมสายน้ำคลองแห ไม่ไกลจากวัดและโคกนกคุ้มสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต้นตำนานคลองแห อุดมไปจบมัธยมต้นที่จังหวัดสตูล หลังรับการเกณฑ์ทหารแล้วต่อเข้าเป็นนักเรียนนายสิบปี 2523 จึงเข้ารับราชการทหารยศสิบตรี สังกัดกองทัพบกประจำอยู่แค่ 3 เดือน

“ชุดของเราได้รับมอบหมายภารกิจดูแลพื้นที่ทั่วภาคใต้ ที่ตั้งหน่วยก็สมรภูมิค่าย 508 ที่ช่องช้างปราบที่นั่นเสร็จลงมาจากเบตง วันนั้นรถถูกข่มขืนรถหักหลบตกเขาพลิกคว่ำ ผมแขนหักแล้วแต่ยังมีสติอยู่ ยังเห็นทางไฟ (ปืน) ฝายตรงข้าม จึงคว้าปืนใคร่ได้ไม่รู้พยายามยิงตอบ พอพลิกตัวจะยิงเท่านั้นรู้สึกว่ายิงจึกเข้าไปในโคนขา ผมค่อยหมดแรงมารู้สึกตัวอีกทีอยู่โรงพยาบาลเขาผ่าตัดให้แล้ว” อุดมรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลนาน 2 ปี กลายเป็นทหารผ่านศึก ข้าราชการบำนาญพิเศษยศสิบโท ครั้นร่างกายพอจะใช้ชีวิตตามปกติได้บ้าง จึงกลับบ้านหันมาทำงานเป็นช่างเหล็ก

“ผมเคยทำงานกับมูลนิธิสายใจไทยซึ่งสมเด็จพระเทพฯ ท่านทรงดูแลทหารผ่านศึกฝึกประกอบอาชีพตอนนั้นผมเลือกฝึกการเจียรไนพลอย ทำเครื่องหนัง แต่พอกลับมาบ้านไม่ได้ทำต่อเพราะไม่มีตลาดและอุปกรณ์” สำหรับงานช่างเหล็กเขาไม่ได้เรียนมาก่อนอาศัยครูพักลักจำ อาศัยมีเพื่อนหลายๆ มีคนช่วยเหลือ งานนี้จึงโตเร็วต่อมามีลูกน้อง 20 กว่าคน รับทำงานหลายประเภท ตั้งแต่เหล็กดัดในบ้านกระทั่งรับเหมาทำปืมน้ำมัน โรงเรือน แพลต ฯลฯ

ระหว่างเป็นช่างเหล็กเขาพยายามช่วยเหลือสังคม โดยเสนอทำเสาธงเหล็กให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลน โดยทางโรงเรียนช่วยออกวัสดุ หินทราย เขาจัดหาปูน เสาธง ผืน ธง เชือก สามารถช่วยสร้างเสาธงได้ 60 กว่าโรงเรียน วิกฤติในปี 2540 ธุรกิจช่างเหล็กของเขาประสบภาวะขาดทุน

“ไม่มีอะไรเหลือ ผมว่างงานมาถึงปี 2542 พอปี 2543 น้ำท่วมใหญ่ หลังน้ำท่วมท่านเจ้าอาวาสวัดคลองแหองค์ก่อนมรณภาพลง ต่อมาพระครูปลัดสมพร ฐานธมโม มาเป็นเจ้าอาวาสแทน” อาศัยความคุ้นเคย อุดมซึ่งมีโอกาสคุยกับพระครูปลัดสมพร บ่อยๆ ได้เห็นปัญหาร่วมกันอย่างหนึ่งว่า สายน้ำคลองแหกำลังเต็มไปด้วยขยะและน้ำเสีย “ตอนนั้นเองที่เริ่มคิดฟื้นฟูคลองแหกัน ผมหาพรรคพวก 3 - 4 คนมาร่วมพัฒนาคลอง ปี 2544 นั้นสำหรับผมรายได้เลี้ยงครอบครัวมาจากบำนาญอย่างเดียว งานช่างเหล็กเริ่มไม่มีแล้วลูกน้องเหลือ 4-5 คนแล้วค่อยทยอยออกไปจนหมด ผมเองหันไปช่วยพ่อท่าน (เจ้าอาวาส) ลอกคลอง”

สภาพคลองแห่งนี้ในอดีตนั้นอุดมแล้วว่า รก น้ำเสีย และเหม็นมาก สภาพขยะที่อยู่ในคลองหนาแน่นแออัดยัดเยียด จนชาวบ้านเห็นพ้องกันว่าถ้าเกิดมีประกายไฟขึ้น สามารถลุกลาม “ไฟไหม้คลอง” ให้เห็นเป็นแน่

อุดมช่วยพระครูปลัดสมพรลอกคลองแห ได้ระยะทางหลายกิโลเมตร การดำเนินการจะหาเวลาว่างนัดคนที่มิจิตอาสามาใช้เวลานับเดือน “จากแรกๆ มีไม่ถึง 10 คนใช้แรงมือ ตอนหลังเพิ่มมาเป็น 50 คน เป็น 100 คน มีหน่วยงานเข้ามาช่วย”

งานอาชีพช่างเหล็กค่อยเลิกรา บวกกับสภาพร่างกาย ผลพวงบาดเจ็บจากการสู้รบ ยังเกิดอาการเจ็บ แขนขา ยกไม่ขึ้น เขาจึงหันมาทำงานสังคมเต็มเวลา กระบวนการฟื้นฟูสภาพน้ำในคลองแห เขาเป็นผู้นำเหน้าหมักชีวภาพลงคลองนับเป็นปรากฏการณ์ใหม่ ที่คนเพิ่งจะรู้จัก

ที่มาเกี่ยวกับเรื่องนี้อุดมเล่าว่า ในปี 2543 พลเอกหาญ สินานนท์ อดีตแม่ทัพภาค 4 ซึ่งเป็นเจ้านายเก่ามาชวนไปทำน้ำหมักชีวภาพที่จังหวัดสตูล “เป็นโครงการของท่านแม่ทัพหลังเกษียณ ท่านหาลูกน้องเก่าไปเรียนรู้หัดทำน้ำหมัก ไปดูงานสระบุรี กลับมาทำเองที่สตูล ทดลองสูตรทำกันมาเรื่อยๆ ใช้เศษอาหาร สับปะรด เป็นหลัก เป็นน้ำหมักชีวภาพที่นำไปใช้ในนาทุ่ง บ่อปลา ได้ผล ผมเกิดความคิดว่าน่าจะเอามาใช้ในคลองบ้านเราก็ค้นมาจากสตูลมาเทลงในคลอง ”

ตอนนั้นน้ำหมักชีวภาพยังไม่แพร่หลาย ใครเห็นต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า น้ำอะไรก็ไม่รู้กลิ่นเหม็นเหม็นเกินไป “คนไม่ยอมรับก็หาว่าเราบ้า” อุดมเล่า หลังจากเหน้าหมักลงคลอง ปรากฏว่าน้ำคลองที่มีกลิ่นเน่าเหม็นเริ่มดีขึ้น เกิดการตอบรับขยายวงกว้างออกไปโดยเฉพาะคนที่ทำงานสิ่งแวดล้อม กระทั่งพัฒนาเป็นการเริ่มชักชวนกันเอาจุลินทรีย์แบบก้อนเข้ามาทิ้งลงคลองในประเพณีวันสำคัญของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือ ลอยกระทง กลายเป็นมิตรทางสังคมเหล่านั้นเองเข้ามาช่วยสนับสนุนให้เกิดเป็นกลุ่มอนุรักษ์คลองแห มีพระครูปลัดสมพรเป็นแกนนำ

“ฝ่ายชาวบ้านมีผมเป็นแกนนำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลายคนเข้าร่วม ปี 2548 โครงการวัฒนธรรมพื้นบ้านประสานวัดได้จัดตั้งขึ้นมีงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. และ พอช. สนับสนุนการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม และประเพณีหมู่บ้าน” กรณีน้ำหมักได้เริ่มทำอย่างจริงจัง จาก 4-5 ถัง เป็น 20-30 ถัง เมื่อนำไปเทลงคลองมากจะได้ผลชัดเจนว่าคุณภาพน้ำดีขึ้น คนที่รับรู้ก็เข้ามาช่วยมากขึ้น

เมื่อสิ่งแวดล้อมดีขึ้นเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ในเวลาต่อมา เริ่มตั้งแต่การฟื้นฟูประเพณีลากพระที่ขาดหายไป การหันมาสนใจประเพณีชุมชน โดยการเอาคนเฒ่ามาช่วยกันเล่าเรื่องชุมชน มาเป็นการสืบค้นตำนานคลองแหอย่างเป็นระบบจากการทำประวัติชุมชนคลองแห พบว่า ที่ดินในคลองแหส่วนใหญ่สมัยอดีตเป็นเรือกวสวไร่นาจของ เจ้าพระยาวิเชียรคีรี เจ้าเมืองสงขลา ชาวบ้านดั้งเดิมจึงน่าจะเป็นคนเฝ้าสวนของเจ้าเมืองสงขลามาก่อน กระทั่งได้รับมอบที่ดินในเวลาต่อมา โคกนกคุ้ม หรือ โคกคุ้ม ซึ่งห่างจากบ้านของอุดมไม่กี่ร้อยเมตร เป็นพื้นที่สำคัญในตำนานคลองแห “ชื่ออย่างนั้นเพราะว่ามีนกคุ้มมาก โคกนกคุ้มเคยเป็นเกาะกลางคลอง เป็นที่ฝังสมบัติตามตำนาน ตอนเล็กผมได้ฟังเรื่องแบบนี้จากแม่เฒ่า”

เรื่องเล่าสูญหายไปตามยุคสมัย ชุมชนคลองแหเปลี่ยนแปลง จากหมู่บ้านที่นับญาติกันได้หมด เป็นคลองแหยุคใหม่ ที่มีคนต่างถิ่นอพยพเข้ามาอยู่จำนวนมาก การทำโครงการคนเฒ่าเล่าเรื่องจนได้ประวัติคลองแหขึ้นมาทางกลุ่มอนุรักษ์คลองแหจึงได้จัดงานย้อนตำนาน คลองแหครั้งที่ 1 เมื่อปี 2549 ได้งบประมาณสนับสนุนจำนวนหนึ่งจาก สสส. และ พอช. ซึ่งเป็นงบประมาณที่ใช้ทำงานขับเคลื่อนประเด็นสิ่งแวดล้อมไปด้วย

“งบไม่พอครับ แต่คณะทำงานเราไม่เอาค่าตอบแทน ชาวบ้านมาช่วยสมทบอีกตามแต่กำลังศรัทธา 10 -20 บาท เราจึงถือว่าได้จัดงานย้อนตำนานคลองแหครั้งแรกโดยความร่วมมือของประชาชนทั้งตำบลคลองแห” หลังการจัดงานย้อนตำนานคลองแหครั้งแรก ชาวบ้านเกิดการตื่นตัว เกิดการมีส่วนร่วมอย่างสูง การจัดงานย้อนตำนานคลองแหครั้งที่ 2 เมื่อปี 2550 จึงอาศัยแรงศรัทธาชาวบ้านโดยไม่ต้องขอการสนับสนุนจากภายนอก

กระทั้งงานย้อนตำนานครั้งที่ 3 ปี 2551 เปลี่ยนไป เพราะเทศบาลเมืองคลองแหเห็นว่างานนี้มีคนสนใจจึงรับไปจัดการเองหมด บทบาทการย้อนตำนานของกลุ่มรักษ์คลองแหจึงยุติไป แต่อุดมเห็นว่ากิจกรรมที่หยุดไม่ได้คือสิ่งแวดล้อม น้ำในคลองแหยังเสียมาก การรณรงค์ชาวบ้านให้ทำน้ำหมักชีวภาพเอาไปเทลงคลองก็ยังไม่ได้ผลจริงจัง นับตั้งแต่ปลายปี 2550 อุดมหันมาคิดค้นผลิตภัณฑ์ชีวภาพเกี่ยวเนื่อง เขาทดลองทำน้ำยาอเนกประสงค์ด้วยตนเอง

“มานั่งคิดดูน้ำที่ใช้ในครัวเรือนมักจะเทลงคู จากคูเล็กไปลงคูใหญ่ จากคูใหญ่ไปลงคลอง มานั่งเทจุลินทรีย์ลงคลองทุกวันมันแก้ปลายเหตุ ทำไม่แก้ที่ต้นเหตุ เลยคิดเรื่องน้ำยาอเนกประสงค์ชีวภาพสำหรับซักผ้า ล้างจาน” อุดมเริ่มจากทำแจก แล้วสอนให้ชาวบ้านทำใช้เอง จากหมู่บ้านตัวเอง ออกไปตามกลุ่มต่างๆ เข้าโรงเรียน กระจ่ายออกไปกว้าง ถึงอำเภอบางกล่ำ พื้นที่ริมคลองอยู่ตะเภา อันเชื่อมต่อกับคลองแห

เขาศึกษาทดลองทำในหลายสิ่งหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพ น้ำยาอเนกประสงค์ชีวภาพ น้ำยาไล่แมลงชีวภาพ ยากำจัดวัชพืชจากน้ำหมักชีวภาพ การผลิตแก๊สชีวภาพ เตาเผาถ่าน เครื่องอัดถ่านเป็นแท่ง น้ำส้มควันไม้ เป็นต้น การประดิษฐ์ ดัดแปลง อุปกรณ์ต่างๆ ฐานความคิด ได้มาจากการเป็นช่าง ทำให้มองได้เร็ว อุดมเล่าว่าสิ่งที่เขาคิดทำแต่ละอย่างต่างจากคนอื่น ไม่ได้ลอกเลียนใครมาโดยตรง แต่มักจะเป็นการค้นคว้า ทดลอง พิสูจน์ ทำโดยตัวเอง “ผมมีพื้นฐานที่ได้เห็นคนรุ่นก่อนทำ อย่างแก๊สชีวภาพใครว่าเป็นของใหม่ ตอนผมเรียนอยู่ประถมลุงของผมทำแล้วตามประสาชาวบ้านแกใช้ถังซีเมนต์หมักขี้วัว แล้วใช้ฟางชี สังกะสีครอบ ต่อท่อनाแก๊ส หัวเตาไม่มีใช้ก็ใช้หัวบัวเครื่องสูบน้ำมาแทน”

เขาพบว่าการเผาถ่านนอกจากได้ถ่านก้อนยังได้น้ำส้มควันไม้และยังมีถ่านผงที่คนทั่วไปมักไม่ได้ใช้ประโยชน์เขาคิดอัดถ่านผงเป็นแท่ง

“ดูจากเว็บไซต์เขาแนะนำเครื่องอัดราคาเป็น 2-3หมื่น อย่างนั้นชาวบ้านจะอย่างไร ก็คิดเครื่องอัดถ่านผงขึ้นมาเอง ต้นทุน 1,000 กว่าบาท แต่ได้เครื่องอัดแล้วไม่รู้จักอัดอย่างไรให้ถ่านติดเป็นก้อน จนพบว่าเอาแป้งเปียกมาผสมพอได้ผลก็ไปบอกชาวบ้านคนอื่น”

การเผาถ่าน เขาเน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติ วัสดุที่นำมาเผาจึงเน้นเปลือกสะตอ ที่แคะเมล็ดตอกแล้ว เปลือกเงาะ ทุเรียน มังคุด สับปะรด และผลไม้ทุกชนิด ถ่านที่ได้ออกมาบางอย่างยังคงสภาพผลไม้แบบเดิม มีแนวความคิดเอาไปใช้ในการตุ๋นตุ๋นตุ๋น ถ้าแตกหักเอาไปอัดแท่ง

น้ำส้มควันไม้ใช้ไล่แมลงได้แต่อดมยังคิดต่อเรื่องสารไล่แมลงแบบธรรมชาติ ใช้สมุนไพร เครื่องแกง พวก ข่า ตะไคร้ เอมายัน หรือตำ เอาผ้าขาวกรองคั้นน้ำไปผสมเหล้าขาว ส่วนยาปราบวัชพืชใช้ เกลือ น้ำตาลทราย ผงชูรส ผสมน้ำยาอเนกประสงค์ชีวภาพ

“ทุกวันนี้ ผมไม่มีรายได้จากงานอื่นนอกจากเงินบำนาญ แต่อยากตอบแทนสังคม แทนที่จะกินเงินเดือนเปล่าๆ เพื่อนว่าบ้าที่เห็นว่าเราเอาเงินไปช่วยคนอื่น แต่ผมบอกว่าสิ่งที่ได้รับ ถ้ากระจาย

ออกสู่สังคมต้องทำ แทนที่จะนั่งกินเงินเดือนเปล่าๆ ก็ภาษีของประชาชน”

นอกจากเป็นนักเคลื่อนไหวในบทบาทกลุ่มอนุรักษ์คลองแห ที่เขาเป็นประธาน ทุกวันนี้อุดมมีภาระ การเป็นวิทยากรสอนความรู้ต่างๆ ที่เขาประดิษฐ์คิดค้น พัฒนาต่อ เกือบทุกวัน ทั้งที่บ้าน และนอกสถานที่ และเขามุ่งมั่นจะทำหน้าที่ทางสังคมนี้ต่อไป

ที่มา : <http://www.songkhlahealth.org/paper/1591> สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2553

แบบประเมินรายงานการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.

2.

3.

4.

5.

6.

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพ ผลงาน			
		4	3	2	1
1	การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี				
2	การรายงานผลการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี				
3	การสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

ใบงานที่ 1.2 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายแนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามหัวข้อที่กำหนดให้ พร้อมเขียนสิ่งที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

หัวข้อ	แนวทางการปฏิบัติตน	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติได้จริง
1. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว		
2. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน		
3. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน		
4. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก		

เฉลย ใบงานที่ 2.1 เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายแนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามหัวข้อที่กำหนดให้ พร้อมเขียนสิ่งที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

หัวข้อ	แนวทางการปฏิบัติตน	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติได้จริง
1. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	1. ช่วยบิดา มารดา ทำงานบ้าน 2. ประหยัดค่าใช้จ่าย 3. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน 4. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดา มารดา	พิจารณาตามคำตอบของนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน
2. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน	1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน 2. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 3. ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน 4. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 5. เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู อาจารย์	พิจารณาตามคำตอบของนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน
3. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน	1. ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน 2. รักษาความสงบเรียบร้อย 3. ร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน 4. ร่วมมือกันพัฒนาชุมชน 5. ร่วมมือกันสอดส่องดูแล ป้องกัน เรื่อง ยาเสพติด 6. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน	พิจารณาตามคำตอบของนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

หัวข้อ	แนวทางการปฏิบัติตน	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติได้จริง
	7. ร่วมกิจกรรมกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น 8. มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้บุคคลในท้องถิ่นไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	
4. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของประเทศไทยและสังคมโลก	1. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน 2. มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3. แสวงหาข้อมูลต่างๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก 4. ให้ความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการป้องกัน แก้ปัญหาภัยพิบัติต่างๆ 5. ร่วมมือกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 6. ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสเมื่อมีโอกาส	พิจารณาตามคำตอบของนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

ใบงานที่ 1.3 เรื่อง วิเคราะห์พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข่าว/ประวัติบุคคลที่มีการกระทำที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดี มาวิเคราะห์ แล้วตอบคำถามตามที่กำหนด อย่างน้อย 3 บุคคล

1. บุคคลที่เป็นพลเมืองดี คือ _____
2. บุคคลดังกล่าวมีการกระทำที่แสดงว่าเป็นพลเมืองดี อย่างไร

3. การกระทำจากข้อ 2. สอดคล้องกับลักษณะของพลเมืองดี อย่างไร จงอธิบาย

4. นักเรียนสามารถนำแบบอย่างการกระทำของบุคคลนี้ไปประยุกต์ปฏิบัติได้อย่างไร

(หมายเหตุ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สิทธิมนุษยชน	
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4-6 /4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางพัฒนา

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัจจุบันนี้องค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1.ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด และหลักการของสิทธิมนุษยชน
- 2.บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย
- 3.สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- 4.บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- 5.ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศ และแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- ปัญหาสิทธิมนุษยชนในท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด และแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

-ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการเผชิญสถานการณ์
- กระบวนการทำงานกลุ่ม
- กระบวนการปฏิบัติ

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

ป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องสิทธิมนุษยชน

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน
2. ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน
3. ใบงานที่ 2.1 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
4. ใบงานที่ 2.2 เรื่อง เปลี่ยชีวิตชาวโรฮิงญากับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย
5. ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
6. ใบงานที่ 3.2 เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
7. ใบงานที่ 3.3 เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน
8. ประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม
9. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

7.3 การประเมินหลังเรียน

- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน

7.4 การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ประเมินป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)
แบบประเมินป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย	เสนอสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างน้อย 4 สถานการณ์ และวิเคราะห์ผลที่ได้รับอย่างมีเหตุผล	เสนอสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย 3 สถานการณ์ และวิเคราะห์ผลที่ได้รับอย่างมีเหตุผล	เสนอสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย 1-2 สถานการณ์ และวิเคราะห์ผลที่ได้รับอย่างมีเหตุผล	เสนอสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย 1-2 สถานการณ์ แต่การวิเคราะห์ผลที่ได้รับไม่มีเหตุผล
2. การเสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชน	เสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างมีเหตุผล 4 แนวทาง	เสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างมีเหตุผล 3 แนวทาง	เสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างมีเหตุผล 2 แนวทาง	เสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างมีเหตุผล 1 แนวทาง
3. การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองปกป้องสิทธิมนุษยชน	รายงานการปฏิบัติตนที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างน้อย 4 พฤติกรรม	รายงานการปฏิบัติตนที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างน้อย 3 พฤติกรรม	รายงานการปฏิบัติตนที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างน้อย 2 พฤติกรรม	รายงานการปฏิบัติตนที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างน้อย 1 พฤติกรรม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ปรับปรุง
4-6	พอใช้
1-3	ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน

กิจกรรมที่ 1 ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ:

เทคนิคคู่คิดสี่สาย, เทคนิคร่วมกันคิด

1. ครูให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้
- ข่าวเกี่ยวกับสำนักงานแห่งหนึ่งไม่รับคนที่ เป็นโพลิโอเข้าทำงานอ้างว่า เป็นคนพิการ
คงทำงานได้ไม่ดีเท่าคนปกติ ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ในประเด็นว่า ข้ออ้างจากนายจ้างขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
- ข่าวเกี่ยวกับเด็กถูกล่ามโซ่ให้อยู่กับบ้านเพราะต้องการตัดนิสัย เพราะเป็นเด็กที่ซุกซนมาก
ถึงเวลาอาหารก็นำใส่จานมาวางไว้ให้ และเด็กมักถูกทุบตีถ้าส่งเสียงร้องโวยวาย ให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ว่า ข่าวดังกล่าวขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนด้านใด และการที่เด็กถูกทารุณกรรมดังกล่าว มีผลเสียอย่างไร
จากนั้นครูถามนักเรียนว่า จากข่าวที่ยกตัวอย่างมานั้นนักเรียนคิดว่า มนุษย์ทุกคนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่อง ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน แล้วครูอธิบายเพิ่มเติมให้เห็นถึงความจำเป็นที่ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญของสิทธิมนุษยชนและให้นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมเรื่องสิทธิมนุษยชน จากหนังสือเรียน
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้จับคู่กันเป็น 2 คู่ และให้แต่ละคู่ช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง แนวคิดและหลักการของสิทธิมนุษยชน ดังนี้
- คู่ที่ 1 วิเคราะห์กรณีตัวอย่างที่ 1 เรื่อง น้องบอล...เด็กเร่ร่อน
- คู่ที่ 2 วิเคราะห์กรณีตัวอย่างที่ 2 เรื่อง กรกับแก้ว...ลูกชานา
4. ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานและวิเคราะห์หาคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วผลัดกันอภิปรายผลการวิเคราะห์ให้กับคู่ของตนฟังจนครบทั้ง 2 คู่ แล้วครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน 2-3 กลุ่ม และให้กลุ่มอื่นๆ เสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่แตกต่างกัน จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันสรุปความสำคัญ แนวคิด และหลักการของสิทธิมนุษยชน
5. ครูนำภาพข่าวหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ มาให้นักเรียนดู และสนทนาซักถามเกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว และเชื่อมโยงสู่ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ แล้วให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
6. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (หรืออาจใช้กลุ่มเดิมก็ได้) และให้สมาชิกในกลุ่มมีหมายเลขประจำตัว ตั้งแต่หมายเลข 1 , 2, 3 ,4 แล้วให้ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
7. ครูสุ่มเรียกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งของกลุ่ม เพื่อตอบคำถามและอธิบายให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน โดยหมุนเวียนกันตอบให้ครบตามประเด็นคำถามในใบงาน

8. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสาระสำคัญของปฏินญาสาเกล้าด้วยสิทธิมนุษยชน

กิจกรรมที่ 2 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนตามแนววิถีการการเรียนรู้ (4 MAT) วิธีสอนแบบกรณีศึกษา

1. ให้นักเรียนช่วยกันคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพที่มนุษย์ควรได้รับตั้งแต่เกิดจนตาย พร้อมอธิบาย เหตุผลประกอบประเภทของสิทธิ เสรีภาพ แล้วเขียนลงบนกระดาษ จากนั้นครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกัน และช่วยกันแยกแยะการกระทำให้อีกต้องตามประเภทของสิทธิ

2. ครูให้นักเรียนดูภาพข่าวต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ที่แสดงถึงการมีสิทธิ เสรีภาพ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ และให้นักเรียนประดิษฐ์การรูปแบบต่างๆ ให้สวยงาม โดยเขียนข้อความ เกี่ยวกับสิทธิ และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการได้รับสิทธินั้น เสร็จแล้วนำมาติดป้ายนิเทศให้เพื่อนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้

3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ค้นคว้าความรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชนชาวไทย จากบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน และช่วยกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่เกี่ยวกับสิทธิ- มนุษยชน แล้วครูสุ่มเรียกตัวแทนนักเรียน 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงสิทธิของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ และปฏินญาสาเกล้าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยจัดทำเป็นแผ่นพับ / บทเพลง / บทความ / คำขวัญ หรือคำกลอนตาม ความถนัดหรือความสนใจ แล้วให้นักเรียนช่วยกันปรับปรุงผลงานให้มีความสมบูรณ์

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนกลุ่มอื่นช่วยกันแสดง ความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับ ประโยชน์ของการได้รับสิทธิ ในทุกๆด้าน และให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาแนวทางในการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

6. ครูนำข่าวต่อไปนี้ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เพราะเหตุใด

- การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในสงครามโลกครั้งที่ 2
- “ยูเอเอ็น” เรียกร้องรัฐบาลพม่า ให้ปล่อยตัวนางองซาน ซูจี
- การสลายการชุมนุมที่ อ. ตากใบ จ. นราธิวาส
- กรณี ด.ช. หม่อง ทองดี : สถานะเด็กไร้สัญชาติ

7. ครูเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงวิกฤติการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆในโลกยังคง มีอยู่ แม้ว่าคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ แก่ ประเทศต่างๆ แต่ไม่สามารถทำได้เต็มที่ เพราะขาดความร่วมมือจากบางประเทศหรือบุคคลบางกลุ่ม

8. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ ศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กร ระหว่างประเทศในเวทีโลกที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือจาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ตามความเหมาะสม

9 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้อ่านศึกษาค้นคว้ามาเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์สถานการณ์ ตามหัวข้อในกรณีตัวอย่าง ในใบงานที่ 2.2 เรื่อง เปลี่ยชีวิตชาวโรฮิงญากับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมพลังสมอง ช่วยกันคิดวิเคราะห์ตามคำถามที่กำหนดให้ แล้วครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน และให้กลุ่มอื่นเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่แตกต่างกันออกไป

10. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และแนวทางการนำไปปฏิบัติตนต่อชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวหรือประกอบอาชีพ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ จึงทำให้ประเทศไทยของเราไม่มีความขัดแย้งกับประเทศต่างๆ

กิจกรรมที่ 3 เรื่อง ปัญหาสิทธิมนุษยชนและแนวทางแก้ไขพัฒนา เวลา 1 ชั่วโมง วิธีสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์

1. ครูนำข่าวต่อไปนี้ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ประชาชนรวมกลุ่มกันปิดถนนประท้วงการบริหารงานของรัฐบาล
- พ่อเลี้ยงใช้บูหรือจี้ตามตัวลูกเลี้ยงอายุ 8 ปี
- นายทุนใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี

แล้วครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงผลดีและผลเสียของการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลในสังคม

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน จำนวน 6 กลุ่ม ตามความสมัครใจ ศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิทธิมนุษยชน จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ตามความเหมาะสม

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ และประเมินเหตุการณ์ที่กำหนดให้ในใบงาน และให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน

กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ทำกิจกรรมในใบงานที่ 3.1 เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 ทำกิจกรรมในใบงานที่ 3.2 เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิด

สิทธิมนุษยชน

กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 ทำกิจกรรมในใบงานที่ 3.3 เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

4. นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุปปัญหาสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขและพัฒนา

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันจัดป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยให้ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1. การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย
2. การเสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชน
3. การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองปกป้องสิทธิมนุษยชน
- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - 1) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2544.
 - 2) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2545.
 - 3) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เส้นทางสู่สันติประชาธรรม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.
3. ตัวอย่างข่าว
4. ใบความรู้เรื่อง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
5. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน
6. ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
7. ใบงานที่ 2.1 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
8. ใบงานที่ 2.2 เรื่อง เปลี่ยชีวิตชาวโรฮิงญา กับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย
9. ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
10. ใบงานที่ 3.2 เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
11. ใบงานที่ 3.3 เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
<http://hilight.kappok.com/view/33433>
<http://www.mfa.go.th/humanright>

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เรื่อง สิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดอธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนได้ชัดเจนที่สุด
 - สิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องในฐานะมนุษย์
 - สิทธิที่จะได้รับการบริการจากรัฐและสังคมตามควรแก่สภาพ
 - สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวทางที่ชอบธรรม
 - สิทธิที่ทุกคนมีอยู่ในฐานะเป็นมนุษย์เป็นสิทธิทั้งในการดำรงอยู่ส่วนบุคคลและอยู่ร่วมกันในสังคม
- หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติประกาศเพื่อเป็นแนวทางให้เป็นประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อพลเมือง เรียกว่าอะไร
 - ปฏิญญาสากลว่าด้วยหน้าที่ขั้นพื้นฐานของประชาชน
 - กติกาสากลว่าด้วยสิทธิของพลเมือง
 - ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
 - หลักการสิทธิมนุษยชน
- วันสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ คือวันใด
 - 1 มกราคม
 - 10 ตุลาคม
 - 5 ธันวาคม
 - 10 ธันวาคม
- สิทธิมนุษยชนประกอบด้วยสิทธิต่างๆที่ครอบคลุมการดำรงอยู่ของมนุษย์ ข้อใดไม่ใช่
 - สิทธิของพลเมืองในชีวิตและทรัพย์สิน
 - สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
 - กฎหมายอาญา
 - กฎหมายรัฐธรรมนูญ
- การกำหนดเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย มีอยู่ในกฎหมายใด
 - กฎหมายปกครอง
 - กฎหมายระหว่างประเทศ
 - กฎหมายอาญา
 - กฎหมายรัฐธรรมนูญ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนที่มีอำนาจบทบาทกว้างขวางมากที่สุด คือองค์กรใด
 - คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - กระทรวงวัฒนธรรม
 - กระทรวงมหาดไทย

7. นายแดงทะเลาะกับนางขาวภรรยาแล้วบังคับให้นางขาวแก้ผ้าวิ่งออกไปนอกบ้านโดยขู่ ว่า ถ้าไม่กระทำ จะถูกทำร้าย การกระทำของนายแดงละเมิดนางขาวเรื่องใด

- ก. สิทธิทางร่างกาย ข. สิทธิในชีวิต
- ค. ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ง. เสรีภาพเกินขอบเขต

8. การที่ชาวไทยปฏิบัติต่อชาวต่างชาติที่ลี้ภัยจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาพักพิงในประเทศไทย จนได้รับการยกย่องจาก สหประชาชาติการกระทำนี้จัดอยู่ในข้อใด

- ก. หลักมนุษยธรรม ข. หลักสิทธิ เสรีภาพ
ค. หลักเสมอภาค ง. หลักยุติธรรม

9. เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในข้อใดที่ทำให้รัฐบาลไทยถูกกล่าวหาว่า ละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ก. กลุ่มคนเสื้อสีเหลืองชุมนุมประท้วงรัฐบาล
ข. กลุ่มคนเสื้อสีแดงชุมนุมประท้วงรัฐบาล
ค. ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ง. ภัยจากคลื่นสึนามิทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

10. ประเทศแรกที่มีการประกาศหลักสิทธิของพลเมือง คือประเทศใด

- ก. อเมริกา ข. ฝรั่งเศส
ค. เอกวาดอร์ ง. อังกฤษ

11. ข้อใดจัดเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทสิทธิพลเมือง

- ก. สิทธิที่จะมีงานทำ ข. สิทธิในชีวิตและร่างกาย
- ค. สิทธิการรับการศึกษา ง. สิทธิในการสร้างครอบครัว

12. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีจำนวนกี่คน

- ก. 5 คน ข. 6 คน ค. 7 คน ง. 8 คน

13. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจนโดยบัญญัติไว้ในหมวดใด

- ก. หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย
ข. หมวดที่ 4 หน้าที่ของชนชาวไทย
ค. หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
ง. หมวดที่ 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน

14. การแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติให้ได้ผลดีตามเป้าหมายนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากใคร

- [illegible]

15. ผู้ใดเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ก. ประธานรัฐสภา
 - ข. ประธานวุฒิสภา
 - ค. ประธานองคมนตรี
 - ง. ประธานสภาผู้แทนราษฎร
16. ข้อใดไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ก. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
 - ข. พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายกรณีได้รับการร้องขอ
 - ค. ตรวจสอบและรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา
 - ง. ตรวจสอบการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่
17. หน่วยงานใดที่มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองมิให้มีการละเมิดและดำเนินคดีกับบุคคลที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - ข. กระทรวงศึกษาธิการ
 - ค. กระทรวงการต่างประเทศ
 - ง. กระทรวงวัฒนธรรม
18. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยที่กำลังประสบอยู่
- ก. ปัญหาเด็กไร้สัญชาติ
 - ข. ปัญหาแรงงานต่างด้าว
 - ค. ปัญหาโสเภณี
 - ง. ปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี
19. แนวทางใดที่รัฐบาลใช้แก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติในปัจจุบัน
- ก. ของบประมาณจากสหประชาชาติเลี้ยงดูแรงงานต่างด้าว
 - ข. กำหนดจำนวนและจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
 - ค. ผลักดันให้แรงงานอพยพกลับประเทศ
 - ง. ขอให้ประเทศที่มั่งคั่งกว่ารับไปดูแล
20. องค์การระหว่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยมากที่สุด คือองค์การใด
- ก. องค์การยูนิเซฟ
 - ข. องค์การอนามัยโลก
 - ค. องค์การแรงงานระหว่างประเทศ
 - ง. สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ

เฉลย
แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
เรื่อง สิทธิมนุษยชน

- | | | | |
|-----|---|-----|---|
| 1. | ง | 2. | ค |
| 3. | ง | 4. | ข |
| 5. | ง | 6. | ก |
| 7. | ก | 8. | ก |
| 9. | ค | 10. | ค |
| 11. | ข | 12. | ค |
| 13. | ก | 14. | ง |
| 15. | ข | 16. | ง |
| 17. | ก | 18. | ค |
| 19. | ข | 20. | ง |

00000000000000000000000000

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 3110	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สิทธิมนุษยชน	เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน	เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนมีอยู่ในฐานะที่เกิดมาเป็นคนมนุษย์ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัดส 2.1 ม.4-6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและเสนอแนวทางพัฒนา

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมาย ความสำคัญ แนวคิด และหลักการของสิทธิมนุษยชนได้
- วิเคราะห์ความสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ความหมาย ความสำคัญ แนวคิด และหลักการของสิทธิมนุษยชน
- สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิดสี่สหาย, เทคนิคร่วมกันคิด)

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้
 - ข่าวเกี่ยวกับสำนักงานแห่งหนึ่งไม่รับคนที่เป็นโยบายโปลิโอเข้าทำงานอ้างว่า เป็นคนพิการ คงทำงานได้ไม่ดีเท่าคนปกติ ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ในประเด็นว่า ข้ออ้างจากนายจ้างขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
 - ข่าวเกี่ยวกับเด็กถูกล่ามโซ่ให้อยู่กับบ้านเพราะต้องการดัดนิสัย เพราะเป็นเด็กที่ซุกซนมาก ถึงเวลาอาหารก็นำใส่จานมาวางไว้ให้ และเด็กมักถูกทุบตีถ้าส่งเสียงร้องโวยวาย ให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ ว่า ข่าวดังกล่าวขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนด้านใด และการที่เด็กถูกทารุณกรรมดังกล่าว มีผลเสียอย่างไร จากนั้นครูถามนักเรียนว่า จากข่าวที่ยกตัวอย่างมานั้นนักเรียนคิดว่า มนุษย์ทุกคนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่อง ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน
3. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้เห็นถึงความจำเป็นที่ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญของสิทธิมนุษยชนและให้นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมเรื่อง สิทธิมนุษยชน จากหนังสือเรียน
4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้จับคู่กันเป็น 2 คู่ และให้แต่ละคู่ช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง แนวคิดและหลักการของสิทธิมนุษยชน ดังนี้
 - คู่ที่ 1 วิเคราะห์กรณีตัวอย่างที่ 1 เรื่อง น้องบอล...เด็กเร่ร่อน
 - คู่ที่ 2 วิเคราะห์กรณีตัวอย่างที่ 2 เรื่อง กรกับแก้ว...ลูกชานา
5. ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานและวิเคราะห์หาคำตอบด้วยตนเองก่อน และผลัดกันอภิปรายผลการวิเคราะห์ให้กับคู่ของตนฟังจนครบทั้ง 2 คู่
6. ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน 2-3 กลุ่ม และให้กลุ่มอื่นๆ เสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่แตกต่างกัน
7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความสำคัญ แนวคิด และหลักการของสิทธิมนุษยชน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูนำภาพข่าวหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ มาให้นักเรียนดู และสนทนาซักถามเกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว และเชื่อมโยงสู่ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (หรืออาจใช้กลุ่มเดิมก็ได้) และให้สมาชิกในกลุ่มมีหมายเลขประจำตัว ตั้งแต่หมายเลข 1 , 2 , 3 ,4 แล้วให้ทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ และช่วยกันอธิบายคำตอบให้เพื่อนๆ สมาชิกในกลุ่มของตน เข้าใจอย่างชัดเจน

5. ครูสุ่มเรียกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งของกลุ่ม เพื่อตอบคำถามและอธิบายให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน โดยหมุนเวียนกันตอบให้ครบตามประเด็นคำถามในใบงาน

6. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสาระสำคัญของปฏิกณฺญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือเป็นมาตรฐาน ในการปฏิบัติต่อกันของมวลมนุษยและของบรรดานานาชาติ

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์

8. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พักเมืองฯ ม. 4-ม.6

2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

1) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2544.

2) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2545.

3) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เส้นทางสู่สันติประชาธรรม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.

3. ใบความรู้เรื่อง ปฏิกณฺญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

4. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน

5. ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ปฏิกณฺญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://www.mfa.go.th/humanright>

ใบความรู้

เรื่อง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The Universal Declaration of Human Rights)

องค์การสหประชาชาติได้ริเริ่มจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติได้ให้การรับรองเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 และได้กำหนดให้วันที่ 10 ธันวาคม ของทุกปีเป็น “วันสิทธิมนุษยชนแห่งโลก” ปฏิญญานี้ได้วางมาตรฐานสากลของการดำเนินงานเรื่องสิทธิมนุษยชนเพื่อให้เป็นแนวทางให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพ สำหรับสิทธิตามปฏิญญาสากลแห่งสหประชาชาติ จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. สิทธิของพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)
2. สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ร่วมรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติและเพื่อความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้ผลตามเจตนารมณ์ของปฏิญญา จึงได้บัญญัติเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ติดตาม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้อย่างชัดเจน

หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีดังนี้

(1) มนุษย์ทุกๆ คนเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ ต่างก็มีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ

(2) ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ ไม่มีการแบ่งแยก เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน ชาติกำเนิดหรือสถานะอื่นใด

(3) บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในเสรีธรรม และในความมั่นคงแห่งร่างกาย

(4) เสรีภาพที่จะไม่ตกเป็นทาส และการค้าทาสจะไม่ได้ในทุกรูปแบบ

(5) บุคคลจะถูกทรมานหรือลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือต่ำช้ามิได้

(6) สิทธิบุคคลตามกฎหมาย

(7) ทุกคนเสมอกันในกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

(8) สิทธิที่จะได้รับการดูแล ในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน

(9) บุคคลจะถูกจับกุม กักขัง หรือถูกเนรเทศไปต่างถิ่นโดยพลการมิได้

(10) สิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรม

(11) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผย

(12) เสรีภาพในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัว เคหสถาน และในการสื่อสาร

(13) สิทธิในการเคลื่อนย้ายและการเลือกสถานที่อยู่อาศัยภายในของเขตของรัฐ มีสิทธิจะออกจากประเทศ

ใดๆ และกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอน

(14) สิทธิที่จะแสวงหาและอาศัยพำนักในประเทศอื่น เพื่อลี้ภัยจากการประหัตประหาร (แต่ต้องเป็นกรณีการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการเมือง)

(15) สิทธิในการถือสัญชาติ

(16) สิทธิในการจัดตั้งครอบครัว โดยปราศจากข้อจำกัดเกี่ยวกับเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา โดยมีสิทธิเท่าเทียมกันในการสมรส การสมรสจะกระทำกันด้วยความยินยอมโดยอิสระตามเจตนาของคู่สมรส

(17) สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

(18) สิทธิในการนับถือศาสนา

(19) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออก

(20) สิทธิในการชุมนุมโดยสงบ

(21) สิทธิในการมีส่วนร่วมในรัฐบาลของตน จะเป็นทางตรงหรือผ่านทางผู้แทน ซึ่งเลือกตั้งโดยอิสระ

(22) สิทธิเท่าเทียมกันทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

(23) สิทธิในการประกอบอาชีพโดยอิสระและมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่ยุติธรรม และมีสิทธิในการจัดตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงานเพื่อความคุ้มครองแห่งผลประโยชน์ของตน

(24) สิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง

(25) สิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพทางการแพทย์ บริการทางสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงยามว่างงาน เจ็บป่วย พิกัด เป็นม่าย วัยชรา หรือขาดอาชีพ มารดาและเด็กจะมีสิทธิได้รับการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ

(26) สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(27) สิทธิทางวัฒนธรรมและทรัพย์สินทางปัญญา

(28) สิทธิทางสังคมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

(29) สิทธิและอิสรภาพแห่งตนตามกฎหมาย

(30) รัฐ หมุ่คน หรือบุคคลไม่มีสิทธิดำเนินการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและเสรีภาพ

ความรู้เกี่ยวกับปฏิญญาสากลของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ มีความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน และได้มีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและป้องกันการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย และสังคมโลก

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญฉบับนี้นับว่ามีบทบัญญัติที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างยิ่ง มีขอบเขตกว้างขวาง ทันสมัยกว่าทุกฉบับที่ผ่านมา มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของสหประชาชาติที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ได้คุ้มครองสิทธิใหม่ๆ หลายประการ ได้แก่

- การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- การห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนทุกรูปแบบ
- การห้ามเซ็นเซอร์หรือปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์
- การรับรองเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษา อบรม การเรียน การสอน การวิจัย ฯลฯ
- สิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
 - สิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ฯลฯ
 - สิทธิของเด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรง สิทธิคนชราและคนพิการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ
 - สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ
 - สิทธิในการได้รับความคุ้มครองผู้บริโภค
 - สิทธิในการรับข้อมูลข่าวสารทางราชการ
 - สิทธิในการทำประชาพิจารณ์
 - สิทธิในการต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
 - การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในเรื่องการประกันตัวและสิทธิที่จะพบหรือปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว
 - สิทธิที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจะได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม
 - สิทธิที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้ารับฟังการสอบปากคำตนในชั้นสอบสวนได้
 - สิทธิของพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากรัฐ

- สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ

- สิทธิของจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีที่จะได้รับค่าชดเชยจากรัฐ หากต่อมาศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีบทบัญญัติจัดตั้งองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนี้

1. องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยตรง ได้แก่ “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ซึ่งมีองค์ประกอบขององค์กรและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- (1) ให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกสิบคน ซึ่งมีพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

- (2) ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับรองสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง และตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้

คำถาม

ข้อความใดที่แสดงว่าบอล มีสิทธิในเรื่องต่อไปนี้

1. สิทธิในชีวิต
2. สิทธิในการยอมรับนับถือ
3. สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเอง

คำถาม

จากกรณีตัวอย่าง กร แก้ว และพ่อแม่ได้ดำเนินชีวิตในสังคมตามหลักสิทธิมนุษยชนในเรื่องใด
จงอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ใบงานที่ 1.2 เรื่องปฏิกณฺญาสาเกล้าด้วยสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้ววิเคราะห์ประเภทของสิทธิเสรีภาพ และความสอดคล้องกับกฎหมาย

กรณีศึกษา	ประเภทของสิทธิเสรีภาพ	สอดคล้องกับกฎหมาย
1. การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเขมรของพวก เขมรแดง		
2. บริษัทแห่งหนึ่งไม่รับพนักงานที่เป็น โปลิโอ โดยอ้างว่าเป็นคนพิการ ประสิทธิภาพในการทำงานไม่เท่า คนปกติ		
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติเตือน นักข่าวห้ามเสนอข่าวทางลบของ รัฐบาล		
4. เจ้าหน้าที่ป่าไม้บังคับให้ชาวเขาย้าย ออกไปอยู่ที่พื้นราบ เพราะจะประกาศ เป็นเขตป่าสงวน		
5. หนังสือพิมพ์ลงภาพข่าวผู้หญิงถูก ข่มขืนและนำเสนอข่าวการถูกข่มขืน อย่างละเอียด		
6. รัฐบาลออกกฎหมายให้มีพรรค การเมืองของรัฐบาลเพียงพรรคเดียว		
7. รัฐบาลสร้างเขื่อนโดยไม่ให้สิทธิ ประชาชนในการรับรู้ข่าวสาร		
8. ตำรวจซ้อมผู้ต้องหาให้รับสารภาพ		
9. นายสุชาติ ชาวบุรีรัมย์ มาทำงานเป็น กรรมกรก่อสร้างในกรุงเทพฯ ได้ ค่าจ้างวันละ 150 บาท		
10. ชาวกะเหรี่ยงถิ่ฉี จัดพิธีเคารพเจดีย์ เจ้าป่าเจ้าเขา แต่ถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้ สั่งห้าม		

เฉลย

ใบงานที่ 1.2 เรื่องปฏินญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้ววิเคราะห์ประเภทของสิทธิเสรีภาพ และความสอดคล้องกับกฎหมาย

กรณีศึกษา	ประเภทของสิทธิ/เสรีภาพ	สอดคล้องกับกฎหมาย
1. การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเขมรของพวก เขมรแดง	ละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และสิทธิในชีวิต	ปฏินญาสากล่าวด้วยสิทธิ มนุษยชน ข้อ 1 และข้อ 3
2. บริษัทแห่งหนึ่งไม่รับพนักงานที่เป็นโปลิโอ โดย อ้างว่าเป็นคนพิการประสิทธิภาพในการทำงานไม่ เท่าคนปกติ	ละเมิดหลักความเสมอภาคและการ เลือกปฏิบัติ	ปฏินญา ๖ ข้อ 2 รัฐธรรมนูญ ม.30
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติเตือน นักข่าวห้ามเสนอข่าวทางลบของ รัฐบาล	เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพของสื่อมวลชน	ปฏินญา ๖ ข้อ 19 รัฐธรรมนูญ ม.39
4. เจ้าหน้าที่ป่าไม้บังคับให้ชาวเขาย้าย ออกไปอยู่ที่พื้นราบ เพราะจะประกาศ เป็นเขตป่าสงวน	เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่น ที่อยู่	ปฏินญา ๖ ข้อ 13 รัฐธรรมนูญ ม.36
5. หนังสือพิมพ์ลงภาพข่าวผู้หญิงถูก ข่มขืนและนำเสนอข่าวการถูกข่มขืน อย่างละเอียด	เสรีภาพในเกียรติยศ ชื่อเสียง และ ความเป็นส่วนตัว	ปฏินญา ๖ ข้อ 12 รัฐธรรมนูญ ม.34
6. รัฐบาลออกกฎหมายให้มีพรรค การเมืองของรัฐบาลเพียงพรรคเดียว	สิทธิเสรีภาพทางการเมือง	ปฏินญา ๖ ข้อ 20 รัฐธรรมนูญ ม.47
7. รัฐบาลสร้างเขื่อนโดยไม่ให้สิทธิ ประชาชนในการรับรู้ข่าวสาร	สิทธิที่จะรู้ข้อมูลข่าวสาร	รัฐธรรมนูญ ม.57
8. ตำรวจซ้อมผู้ต้องหาให้รับสารภาพ	สิทธิในชีวิตและร่างกาย ห้ามทรมาน	ปฏินญา ๖ ข้อ 5 รัฐธรรมนูญ ม.31
9. นายสุชาติ ชาวบุรีรัมย์ มาทำงานเป็น กรรมกรก่อสร้างในกรุงเทพฯ ได้ ค่าจ้างวันละ 150 บาท	สิทธิในการมีงานทำและได้ค่าจ้างที่ ยุติธรรม	ปฏินญา ๖ ข้อ 23
10. ชาวกะเหรี่ยงถิ่จัดพิธีเคารพเจดีย์ เจ้าป่าเจ้าเขา แต่ถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้ สั่งห้าม	สิทธิในการนับถือศาสนา และสิทธิ ในการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรม	ปฏินญา ๖ ข้อ 18 , 27

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สิทธิมนุษยชน เวลา 5 ชั่วโมง
เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ- เวลา 2 ชั่วโมง
ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นไปตามความร่วมมือระหว่าง
องค์กรระหว่างประเทศ

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทาง
พัฒนา

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนได้
- วิเคราะห์บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีผล
ต่อประเทศไทยได้

3. สาระการเรียนรู้

1. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) วิธีสอนแบบกรณีศึกษา)

ชั่วโมงที่ 1

1. ให้นักเรียนช่วยกันคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพที่มนุษย์ควรได้รับตั้งแต่เกิดจนตาย พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบประเภทของสิทธิ เสรีภาพ แล้วเขียนลงบนกระดาษ
2. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันและช่วยกันแยกแยะการกระทำให้ถูกต้องตามประเภทของสิทธิ
3. ให้นักเรียนดูภาพข่าวต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ที่แสดงถึงการมีสิทธิ เสรีภาพ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ และให้นักเรียนประดิษฐ์การ์ตูนรูปแบบต่างๆ ให้สวยงาม โดยเขียนข้อความเกี่ยวกับสิทธิ และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการได้รับสิทธินั้น เสร็จแล้วนำมาติดป้ายนิเทศ ให้เพื่อนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน คำนว้าความรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชนชาวไทย จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน และช่วยกันทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
5. ครูสุ่มเรียกตัวแทนนักเรียน 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน ครูชมเชยผลงานของนักเรียน
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงสิทธิของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ และปฎิญาณาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยจัดทำเป็นแผ่นพับ / บทเพลง / บทความ / คำขวัญ หรือคำกลอนตามความถนัดหรือความสนใจ
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันปรับปรุงผลงานให้มีความสมบูรณ์
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนกลุ่มอื่นช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับ ประโยชน์ของการได้รับสิทธิในทุกๆ ด้าน และให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาแนวทางในการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูนำภาพข่าวต่อไปให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในสงครามโลกครั้งที่ 2
 - “ยูเอ็น” เรียกร้องรัฐบาลพม่า ให้ปล่อยตัวนางอองซาน ซูจี
 - การสลายการชุมนุมที่ อ. ตากใบ จ. นราธิวาส
 - กรณี ด.ช. หม่อง ทองดี : สถานะเด็กไร้สัญชาติ
2. ครูเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงวิกฤติการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆในโลก

ยังคงมีอยู่ แม้ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำแก่ประเทศต่างๆ แต่ไม่สามารถทำได้เต็มที่ เพราะขาดความร่วมมือจากบางประเทศหรือบุคคลบางกลุ่ม

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ตามความสมัครใจ ศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ตามความเหมาะสม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์สถานการณ์ ตามหัวข้อในกรณีตัวอย่าง ในใบงานที่ 2.2 เรื่อง เปลี่ยชีวิตชาวโรฮิงญา กับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมพลังสมอง ช่วยกันคิดวิเคราะห์ตามคำถามที่กำหนดให้

6. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน และให้กลุ่มอื่นเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่แตกต่างกันออกไป

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวหรือประกอบอาชีพ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ จึงทำให้ประเทศไทยของเราไม่มีความขัดแย้งกับประเทศต่างๆ

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 50 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.2	ใบงานที่ 2.2	ร้อยละ 50 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พักเมืองฯ ม.4-ม.6

2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

1) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2544.

2) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2545.

3) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เส้นทางสู่สันติประชาธรรม. กรุงเทพมหานคร :

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.

3.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

4.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง เปลี่ยนชีวิตชาวโรฮิงญา กับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด

2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://hilight.kappok.com/view/33433>

เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2560 ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

[illegible]

ใบงานที่ 2.2

เรื่อง เปรียบชีวิตชาวโรฮิงญากับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้

ประเด็นคำถาม

1. โรฮิงญา หมายถึง

2. กรณีใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา ให้ยกตัวอย่างประกอบ

หลักการสิทธิมนุษยชน	ตัวอย่างการกระทำ
1. สิทธิ (right) เช่น สิทธิจะมีชีวิตอยู่รอด และอยู่อย่างสมเกียรติ	
2. เสรีภาพ (freedom) เช่น การแสดงความคิดเห็น การเลือกคู่ครอง การสร้างครอบครัว การประกอบอาชีพ	
3. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity) เช่น คุณค่า ความเป็นคน ความเท่าเทียมกัน	
4. ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ (equality and discrimination) เช่น การปฏิบัติต่อกันฉันท์พี่น้อง ความเป็นธรรม	

3. องค์การระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีบทบาทให้ความคุ้มครอง ปกป้อง ตรวจสอบ ช่วยเหลือ
กรณีการละเมิด สิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ ได้แก่องค์กรใดบ้าง

เฉลย ใบงานที่ 2.2

เรื่อง เปลี่ยนชีวิตชาวโรฮิงญากับชีวิตที่มากกว่าคำว่า โหดร้าย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้

1. โรฮิงญา หมายถึง

ชนกลุ่มน้อย เชื้อสายอาระกัน อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดหม่องตอและจังหวัดมูสลิอ ประเทศพม่า เดิมอาศัยอยู่ในพื้นที่บังกลาเทศ และรัฐบาลอังกฤษเกณฑ์ให้มาสู้รบกับพม่าเพื่อยึดพม่าเป็นอาณานิคม

2. กรณีใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา ให้ยกตัวอย่างประกอบ

หลักการสิทธิมนุษยชน	ตัวอย่างการกระทำ
1. สิทธิ (right) เช่น สิทธิจะมีชีวิตอยู่รอด และอยู่อย่าง สมเกียรติ	โรฮิงญาถูกละเมิดสิทธิหลายประการ เช่น จำกัดที่อยู่อาศัย ขาดการศึกษา การรักษาพยาบาล อดอยาก ฯลฯ
2. เสรีภาพ (freedom) เช่น การแสดงความคิดเห็น การเลือกคู่ครอง การสร้างครอบครัว การประกอบ อาชีพ	โรฮิงญาประกอบอาชีพทำนา มีความยากลำบาก และถูกเจ้าหน้าที่บังคับเอาผลผลิตไปการเดินทางข้ามเขตไม่สามารถทำได้ ไปสมัครงานที่ไหนไม่ได้เพราะเป็นชนกลุ่มน้อย
3. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity) เช่น คุณค่าความเป็นคน ความเท่าเทียมกัน	โรฮิงญาถูกเขียนหรือจาดอนฆ่าทิ้งเมื่อขัดขึ้นเจ้าหน้าที่ และโดนทำร้ายร่างกายโดยชาวพม่า โดนตูกเหยียดหยามถ่มน้ำลายใส่
4. ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ (equality and discrimination) เช่น การปฏิบัติต่อกันฉันท์พี่น้อง ความเป็นธรรม	รัฐบาลพม่าจำกัดสิทธิเกือบทุกด้านแก่โรฮิงญา กระทำการทารุณโหดร้ายและปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาแตกต่างจากชาวพม่าทั่วไป

3. องค์กรระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีบทบาทให้ความคุ้มครอง ปกป้อง ตรวจสอบ

ช่วยเหลือ กรณีมีการละเมิด สิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ ได้แก่องค์กรใดบ้าง

1) คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHRE)

2) สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHER)

3) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

4) องค์การแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (AI)

แบบประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.

2.

3.

4.

5.

6.

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
3	ความเหมาะสมกับเวลา				
4	ความกล้าแสดงออก				
5	บุคลิกภาพ น้ำเสียงเหมาะสม				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3		
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สิทธิมนุษยชน	เวลา 5 ชั่วโมง	
เรื่อง ปัญหาสิทธิมนุษยชนและแนวทางแก้ไขพัฒนา	เวลา 1 ชั่วโมง	

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย เป็นสิ่งที่ชาวไทยทุกคนต้องร่วมมือกันป้องกัน แก้ไข และช่วยกันหาแนวทางพัฒนา

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6 /4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางพัฒนา

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.วิเคราะห์ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศได้
2. เสนอแนวทางแก้ไขและพัฒนาสิทธิมนุษยชนได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศ และแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- ปัญหาสิทธิมนุษยชนในจังหวัดร้อยเอ็ดและแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการเผชิญสถานการณ์

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
- 2.ใฝ่เรียนรู้
- 3.มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์)

1. ครูนำข่าวต่อไปนี้ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ประชาชนรวมกลุ่มกันปิดถนนประท้วงการบริหารงานของรัฐบาล
 - พ่อเลี้ยงใช้บุหรี่ปริศตามตัวลูกเลี้ยงอายุ 8 ปี
 - นายทุนใช้แรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงผลดีและผลเสียของการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลในสังคม
3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน จำนวน 6 กลุ่ม ตามความสมัครใจ ศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิทธิมนุษยชน จากหนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศตามความเหมาะสม
- 4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์และประเมินเหตุการณ์ที่กำหนดให้ในใบงาน และให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน
 - กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ทำกิจกรรมในใบงานที่ 3.1 เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
 - กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 ทำกิจกรรมในใบงานที่ 3.2 เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
 - กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 ทำกิจกรรมในใบงานที่ 3.3 เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน
- 5 นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุปปัญหาสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขและการพัฒนา
- 6 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันจัดป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย โดยให้ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้
 - 1. การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย
 - 2. การเสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชน
 - 3. การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองปกป้องสิทธิมนุษยชน
- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.1	ใบงานที่ 3.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.2	ใบงานที่ 3.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.3	ใบงานที่ 3.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินป้ายนิเทศเรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย	แบบประเมินป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิมนุษยชน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พลเมือง ม. 4-ม.6
2. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - 1) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2544.
 - 2) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2545.
 - 3) เสน่ห์ จามริก. สิทธิมนุษยชน : เส้นทางสู่สันติประชาธรรม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.
3. ตัวอย่างข่าว
4. ใบงานที่ 3.1 เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
5. ใบงานที่ 3.2 เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
6. ใบงานที่ 3.3 เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- สื่อสารสนเทศ
- สื่ออินเทอร์เน็ต

แบบประเมินป้ายนิเทศ เรื่อง สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.

2.

3.

4.

5.

6.

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย				
2	การเสนอแนวทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชน				
3	การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองปกป้องสิทธิมนุษยชน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

ใบงานที่ 3.1

เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง และตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้

สาเป็นเด็กยากจน บ้านเดิมอยู่ที่แม่สอด พ่อแม่แยกทางกัน สาเป็นลูกคนโต เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหารายได้ จุนเจือครอบครัว ต้องเลี้ยงแม่และน้องแต่ก็ไม่พอกิน จึงตัดสินใจเดินทางเข้ามายังตัวเมืองจังหวัดตาก สาเข้าทำงาน ในโรงงานเย็บเสื้อโหล แต่เพราะเธอไม่มีความรู้และอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำให้นายจ้างข่มขู่เธอและให้ค่าตอบแทน น้อยกว่าเพื่อนๆ มาก เธอทนอยู่ได้ 1 ปี จึงลาออก ต่อมาเพื่อนชักชวนให้เข้ากรุงเทพจึงได้งานเป็นพนักงานเสิร์ฟ อาหารที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง หลังจากทำงานได้ไม่นาน สามีเจ้าของร้านเข้ามาลวนลามเธอและข่มขู่ต่างๆ นานา บางครั้งก็ทุบตีเธอ เธอจึงขอลาออกแต่นายจ้างไม่ยอมและขู่ถ้าลาออกจะส่งเธอไปขายตัวประเทศมาเลเซีย เธอ กลัวมาก จึงแอบหลบหนีในตอนกลางคืน นายจ้างตามตัวจนพบเธอและแจ้งตำรวจให้ดำเนินคดีข้อหาลักทรัพย์ และถูกจับส่งบ้านพักฉุกเฉิน เธอจะอย่างไรดี

คำถาม

1. การกระทำใดที่แสดงถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2. ผลของการกระทำการละเมิดคืออะไร

3. หน่วยงานใดควรมีบทบาทหน้าที่เข้าไปช่วยแก้ไขปัญห

4. นักเรียนจะมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างไร

เฉลย ใบงานที่ 3.1

เรื่อง ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างในใบงานที่ 3.1 และตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนดให้

1. การกระทำใดที่แสดงถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1. สาธุกนายจ้างข่มขู่ และให้ค่าตอบแทนแรงงานน้อยกว่าเพื่อนๆ

2. สาธุกสามีนายจ้างลงนาม ทบตี และขู่ว่าจะส่งเธอไปขายตัวต่างประเทศ

3. นายจ้างแจ้งตำรวจกล่าวหาว่าเธอลักทรัพย์

2. ผลของการกระทำการละเมิดคืออะไร

1. ขาดความยุติธรรมเกี่ยวกับสิทธิในการรับค่าตอบแทน และเสียผลประโยชน์อันพึงจะได้รับ

2. เป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกาย ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

3. เจ้าหน้าที่ดำเนินคดีอาญา และจับกุมตัวตกเป็นผู้ต้องหาโดยไม่มีความผิด

3. หน่วยงานใดควรมีบทบาทหน้าที่เข้าไปช่วยแก้ไขปัญหานี้

1. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3. มูลนิธิเด็กและสตรี

4. นักเรียนจะมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างไร

ช่วยสอดส่องดูแล สังเกต และแจ้งผู้เกี่ยวข้อง กรณีพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และประพฤติปฏิบัติตนตามหลักการสิทธิมนุษยชน

ใบงานที่ 3.2

เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนวางแผนแนวทางการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

ใบงานที่ 3.3
เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเสนอแนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน	ผลของการพัฒนาสิทธิมนุษยชน
1. _____ _____ _____	1. _____ _____ _____
2. _____ _____ _____	2. _____ _____ _____
3. _____ _____ _____	3. _____ _____ _____
4. _____ _____ _____	4. _____ _____ _____
5. _____ _____ _____	5. _____ _____ _____

เจดีย์ใบงานที่ 3.3

เรื่อง แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเสนอแนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

แนวทางในการพัฒนาสิทธิมนุษยชน	ผลของการพัฒนาสิทธิมนุษยชน
1. <u>การให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับ</u> <u>เกี่ยวกับมนุษยชน</u>	1. <u>เกิดความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ</u> <u>ของตนอันพึงได้รับ</u>
2. <u>แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับ</u> <u>ปฏิญญาสากลฯ</u>	2. <u>ประชาชนรับทราบทบทวนที่ และปฏิบัติตาม</u> <u>กฎหมาย</u>
3. <u>จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บท</u> <u>แห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชน</u>	3. <u>เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานทั้ง</u> <u>ภาครัฐและเอกชน</u>
4. <u>จัดการศึกษาสิทธิมนุษยชนใน</u> <u>สถาบันการศึกษา</u>	4. <u>นักเรียน นักศึกษา และประชาชน มีความรู้</u> <u>อย่างถูกต้อง</u>
5. <u>การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา หรือข้อตกลง</u> <u>ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน</u>	5. <u>เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ คำนึงสิทธิ</u> <u>มนุษยชนอย่างกว้างขวาง</u>

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ระบอบการเมืองการปกครอง

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เวลาเรียน 6 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2. 2 ม.4-6 /1วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

ส 2. 2 ม.4-6 /2 เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

ส 2. 2 ม.4-6 /3 วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การร่วมมือกันแก้ปัญหาการเมืองการปกครองและประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ เป็นส่วนสำคัญในการดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1.ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ
- 2.สถานการณ์การเมืองการปกครองของสังคมไทย
- 3.อิทธิพลของระบบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต
- 4.การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ
- 5.การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม
- 6.การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 - รูปแบบของรัฐ
 - ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคมในท้องถิ่น

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดแก้ปัญหา

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม
- กระบวนการสืบค้นข้อมูล

4.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

บทความวิเคราะห์การเมืองการปกครองไทย

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การเมืองการปกครอง
- 2.ใบงานที่ 1.2 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย
- 3.ใบงานที่ 1.3 เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย
- 4.ใบงานที่ 1.4 เรื่อง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย
- 5.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย
- 6.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
- 7.สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

7.3 การประเมินหลังเรียน

- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

- ประเมินบทความวิเคราะห์การเมืองการปกครองไทย

แบบประเมินบทความวิเคราะห์การเมืองการปกครองไทย

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศ	เขียนวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผลอย่างน้อย 4 ปัญหา	เขียนวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผลอย่างน้อย 3 ปัญหา	เขียนวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผลอย่างน้อย 2 ปัญหา	เขียนวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผลอย่างน้อย 1 ปัญหา
2. การเสนอแนะทางการเมืองการปกครอง	เสนอแนะทางการเมืองการปกครองที่น่าไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศอย่างมีเหตุผล พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 4 แนวทาง	เสนอแนะทางการเมืองการปกครองที่น่าไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศอย่างมีเหตุผล พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 แนวทาง	เสนอแนะทางการเมืองการปกครองที่น่าไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศอย่างมีเหตุผล พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 2 แนวทาง	เสนอแนะทางการเมืองการปกครองที่น่าไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศอย่างมีเหตุผล พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 1 แนวทาง
3. การวิเคราะห์ความจำเป็นในการดำรงรักษาการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	แสดงผลถึงความจำเป็นที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 4 ประเด็น ขึ้นไป	แสดงผลถึงความจำเป็นที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ประเด็น	แสดงผลถึงความจำเป็นที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 2 ประเด็น	แสดงผลถึงความจำเป็นที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 1 ประเด็น

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน 10-12 ระดับคุณภาพ ดีมาก ช่วงคะแนน 7-9 ระดับคุณภาพ ดี
ช่วงคะแนน 4-6 ระดับคุณภาพ พอใช้ ช่วงคะแนน 1-3 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เวลา 4 ชั่วโมง

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน,เทคนิคคู่คิด

1.ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่อง ระบอบการปกครองแบบต่างๆ ได้แก่ ระบอบเผด็จการ ระบอบประชาธิปไตย

2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงหลักการสำคัญของการปกครองระบอบเผด็จการ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครอง และช่วยกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง การเมืองการปกครอง โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำใบงานแต่ละหัวข้อ คือ

-สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำสั่ง คำถาม หรือประเด็นคำถาม แยกแยะประเด็นให้ชัดเจน

-สมาชิกคนที่ 2 ฟังขั้นตอน รวบรวมข้อมูล หาแนวทางเสนอแนะในการตอบคำถาม

-สมาชิกคนที่ 3 ตอบคำถาม หรือคำนวณหาคำตอบ

-สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้อง

4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันตอบคำถาม จนเสร็จทุกข้อ แล้วครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบในใบงาน จากนั้นร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ

5. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับเรื่อง รัฐเดี่ยวหรือเอกรัฐ กับ รัฐรวมหรือสหพันธรัฐ

6. นักเรียนกลุ่มเดิมจับคู่กันเป็น 2 คู่ ศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน แล้วช่วยกันทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย

7. นักเรียนแต่ละคู่ของกลุ่มผลัดกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานที่ 1.2 จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงาน แล้วช่วยกันสรุป

8. นักเรียนดูภาพหรือวีซีดีเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันแล้วให้นักเรียนผลัดกันแสดงความประทับใจในพระราชกรณียกิจ

9. นักเรียนรวมกลุ่มกันตามความสมัครใจ ศึกษาความรู้จากหนังสือเรียน แล้วช่วยกันทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย

10. นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันนำเสนอผลงานจากใบงานที่ 1.3 โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

11.นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ไทย และนำมาวิเคราะห์ตามหัวข้อในใบงานที่ 1.4 เรื่อง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย

12 นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานต่อชั้นเรียน ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กิจกรรมที่ 2 การเมืองกับชีวิต เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด เน้นใช้ กระบวนการกลุ่ม

1. ครูนำข่าวหรือภาพข่าวกิจกรรมทางการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ มาให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า ข่าวหรือภาพข่าวดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างไร
2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงอิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน และระบอบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทย
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน คละกันตามความสามารถ แต่ละกลุ่มแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 3 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้และทำใบงานกลุ่มละ 1 ใบงาน ดังนี้
 - กลุ่มย่อยที่ 1 ทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย
 - กลุ่มย่อยที่ 2 ทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
4. นักเรียนกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มผลิตกันเล่าผลงานที่กลุ่มรับผิดชอบให้สมาชิกอีกกลุ่มย่อยฟัง และช่วยกันเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขผลงาน
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปปัญหาการเมืองที่สำคัญของประเทศ และเสนอแนวทางแก้ไขกิจกรรมการเมืองการปกครองที่สำคัญที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
7. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทความวิเคราะห์การเมืองการปกครองไทย และส่งครูผู้สอน จากนั้นครูเลือกกลุ่มที่มีผลงานอยู่ในเกณฑ์ดี นำไปติดป้ายนิเทศ
 - นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม. 4-ม.6
- 2.ตัวอย่างสื่อประกอบการสอน
- 3.ตัวอย่างข่าว
- 4.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การเมืองการปกครอง
- 5.ใบงานที่ 1.2 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย
- 6.ใบงานที่ 1.3 เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย
- 7.ใบงานที่ 1.4 เรื่อง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย
- 8.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย
- 9.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.kullawat.net/civic/3.1.htm

www.dopa.go.th/history/polith.htm

th.wikipedia.org/wiki/ประชาธิปไตย

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องระบบการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมีหลายประการ ยกเว้นข้อใด
 - ก. อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน
 - ข. ประชาชนมีสิทธิมอบอำนาจปกครองให้แก่ประชาชนด้วยกัน
 - ค. รัฐบาลต้องเคารพสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน
 - ง. รัฐบาลมีสิทธิออกกฎหมายเพื่อควบคุมความสงบของประเทศเมื่อมีการต่อต้าน
2. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญของระบอบเผด็จการ
 - ก. ผู้นำหรือกลุ่มผู้นำมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
 - ข. ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลที่อยู่ในวาระได้หลายสมัย
 - ค. ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลภายในขอบเขต
 - ง. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา
3. ระบอบเผด็จการทหาร มีลักษณะอย่างไร
 - ก. ผู้นำเป็นทหารที่มีอำนาจในการปกครองประเทศ
 - ข. ใช้กฎอัยการศึกเป็นกฎหมายในการปกครองประเทศ
 - ค. มีพรรคการเมืองภายใต้การกำกับของรัฐสภาเพียงพรรคเดียว
 - ง. ควบคุมกิจกรรมทางการเมืองและการดำเนินชีวิตของประชาชน
4. ระบอบเผด็จการแบบใด ที่เชื่อว่าจะช่วยทำให้ชนชั้นกรรมาชีพเป็นอิสระจากการกดขี่ของนายทุน
 - ก. ระบอบเผด็จการทหาร
 - ข. ระบอบเผด็จการพลเรือน
 - ค. ระบอบเผด็จการฟาสซิสต์
 - ง. ระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์
5. ระบอบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ หมายถึงข้อใด
 - ก. ระบอบเผด็จการทหาร
 - ข. ระบอบเผด็จการพลเรือน
 - ค. ระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์
 - ง. ระบอบเผด็จการฟาสซิสต์

6. ประเทศที่มีรูปแบบของรัฐเดี่ยว คือประเทศใด

ก. สิงคโปร์ ไทย ญี่ปุ่น

ข. รัสเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น

ค. ไทย จีน อินเดีย

ง. ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์

7. ลักษณะของสหพันธรัฐหรือรัฐรวม เป็นอย่างไร

ก. รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ข. รัฐบาลกลางมอบนโยบายการปกครองให้แต่ละท้องถิ่นดำเนินการ

ค. รัฐบาลกลางเป็นผู้ใช้อำนาจในกิจการทหาร การต่างประเทศ การคลัง

ง. รัฐบาลท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศและแก้ปัญหาได้รวดเร็ว

8. อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหลายประการ ยกเว้นข้อใด

ก. เสนอและพิจารณากฎหมาย

ข. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

ค. ควบคุมการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ง. ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทั้งทางการเมืองและข้าราชการประจำ

9. ข้อใดกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาได้ถูกต้อง

ก. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข. กลั่นกรองงบประมาณแผ่นดิน

ค. เสนอกฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคง

ง. ควบคุมการบริหารงานในหน่วยงานของรัฐ

10. หน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน คือใคร

ก. คณะรัฐมนตรี

ข. องคมนตรี

ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ง. สมาชิกวุฒิสภา

11. หน่วยงานใดที่เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ

ก. เทศบาล

ข. กรุงเทพมหานคร

ค. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ง. องค์การบริหารส่วนตำบล

12. ศาลใดมีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ก. ศาลฎีกา

ข. ศาลชั้นต้น

ค. ศาลปกครอง

ง. ศาลรัฐธรรมนูญ

13. ศาลใดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน

ก. ศาลยุติธรรม

ข. ศาลทหาร

ค. ศาลปกครอง

ง. ศาลรัฐธรรมนูญ

14. ข้อใดกล่าวถึงฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทยไม่ถูกต้อง
- ก. ทรงเป็นตัวแทนปวงชนชาวไทยในการติดต่อกับประมุขของต่างประเทศ
 - ข. ทรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ
 - ค. ทรงอยู่ใต้กฎหมายแต่อยู่เหนือการเมือง
 - ง. ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย
15. อิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยอย่างไร
- ก. มีการรวมกลุ่มกันในด้านต่างๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิบางประการที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - ข. มีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงทั้งในด้านดีและด้านไม่ดีกระทบต่อการรวมพลังสามัคคี
 - ค. ประชาชนให้ความสำคัญต่อท้องถิ่นมากกว่าส่วนรวมของประเทศ
 - ง. ประชาชนมีความเบื่อหน่ายในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง
16. ข้อใดเป็นปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ
- ก. การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยก่อนครบกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง
 - ข. ความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกัน
 - ค. พรรคการเมืองมีนโยบายต่างกัน
 - ง. เมืองคอร์รัปชันมากเกินไป
17. การที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ มีผลอย่างไร
- ก. ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการปกครอง
 - ข. ประเทศไทยได้เปรียบประเทศอื่นในด้านเศรษฐกิจ
 - ค. การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความมั่นคง
 - ง. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ
18. ประเทศไทยมีส่วนสำคัญในฐานะประเทศร่วมก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศหลายองค์กร ยกเว้นข้อใด
- ก. องค์การการค้าโลก
 - ข. องค์การสหประชาชาติ
 - ค. อาเซียน
 - ง. อาฟต้า
19. การที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก มีผลอย่างไร
- ก. ประเทศอื่นให้ความสำคัญต่อสินค้าไทย
 - ข. ระวังข้อพิพาททางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน
 - ค. สามารถผลิตสินค้าส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มาก
 - ง. มีการปรับปรุงมาตรฐานการผลิตสินค้าและบริการให้เป็นไปตามหลักสากลมากขึ้น

20. การที่ประเทศไทยมีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชนน้อยกว่าประเทศอื่น เนื่องจากปัจจัยสำคัญในข้อใด

- ก. มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีของคนในชาติ
- ข. ทหารมีพลังอำนาจในการประสานและยุติความขัดแย้ง
- ค. พรรคการเมืองเข้มแข็งในการร่วมมือกันแก้ปัญหา
- ง. ประชาชนไม่สนใจการเมืองการปกครอง

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องระบอบการเมืองการปกครอง

- | | | | |
|-----|---|-----|---|
| 1. | ง | 2. | ก |
| 3. | ข | 4. | ง |
| 5. | ค | 6. | ก |
| 7. | ค | 8. | ง |
| 9. | ก | 10. | ก |
| 11. | ข | 12. | ก |
| 13. | ค | 14. | ค |
| 15. | ก | 16. | ก |
| 17. | ง | 18. | ข |
| 19. | ง | 20. | ก |

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ระบอบการเมืองการปกครอง

เวลา 6 ชั่วโมง

เรื่อง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทย เป็นการปกครองที่มีหลักการสำคัญในการใช้อำนาจอธิปไตยเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชน ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.2 ม.4-6/3 วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้
2. อธิบายฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทยได้
3. วิเคราะห์ความจำเป็นในการธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

-รูปแบบของรัฐ

- ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

-ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

-กระบวนการทำงานกลุ่ม

4.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน, เทคนิคคู่คิด)

•นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

ชั่วโมงที่ 1

1.ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าความรู้เดิมเรื่อง ระบอบการปกครองแบบต่างๆ ได้แก่

-ระบอบเผด็จการ

-ระบอบประชาธิปไตย

2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงหลักการสำคัญของการปกครองระบอบเผด็จการและการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

4 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง ลักษณะการเมืองการปกครอง จากหนังสือเรียน หรือหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศตามความเหมาะสม ในหัวข้อต่อไปนี้

1)หลักการของระบอบประชาธิปไตย

2)หลักการของระบอบเผด็จการ

5.นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันอภิปรายความรู้ที่ได้ศึกษา จนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจน

6.ครูแจกใบงานที่ 1.1 เรื่อง การเมืองการปกครอง แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำใบงานแต่ละหัวข้อ ดังนี้

-สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำสั่ง คำถาม หรือประเด็นคำถาม แยกแยะประเด็นให้ชัดเจน

-สมาชิกคนที่ 2 ฟังขั้นตอน รวบรวมข้อมูล หาแนวทางเสนอแนะในการตอบคำถาม

-สมาชิกคนที่ 3 ตอบคำถาม หรือคำนวณหาคำตอบ

-สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้อง

7. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันตอบคำถาม หรือประเด็นที่กำหนด จนครบทุกข้อ

8 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบในใบงาน และช่วยกันสรุปความแตกต่างของการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตย กับระบอบเผด็จการ

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูตั้งคำถามเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ของนักเรียน เช่น

-ประเทศที่เป็นเอกราช หรือรัฐเดี่ยว ได้แก่ประเทศใดบ้าง

แนวคำตอบ ไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สเปน

-ประเทศที่เป็นสหพันธรัฐ หรือรัฐรวม ได้แก่ประเทศใดบ้าง

แนวคำตอบ สหรัฐอเมริกา สหพันธรัฐรัสเซีย มาเลเซีย

2. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างกันของรัฐเดี่ยวหรือเอกราช กับสหพันธรัฐหรือรัฐรวม และสรุปประเด็น ดังนี้

-รัฐเดี่ยวหรือเอกราช เป็นรัฐที่มีรัฐบาลกลางเพียงรัฐเดียว ใช้อำนาจอธิปไตยปกครองดินแดนทั้งหมด อาจมีการกระจายให้ท้องถิ่นได้บริหารกิจการของท้องถิ่นตามที่รัฐบาลเห็นสมควร

-รัฐรวมหรือสหพันธรัฐ เป็นรัฐที่มีรัฐบาลหลายระดับ คือ รัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่นของแต่ละมลรัฐ

3. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่อง รูปแบบของรัฐไทย ซึ่งเป็นรัฐเดี่ยว มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. นักเรียนกลุ่มเดิมจากชั่วโมงที่แล้วจับคู่กันเป็น 2 คู่ ช่วยกันศึกษาความรู้เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย จากหนังสือเรียน แล้วช่วยกันทำใบงานที่ 1.2 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย

5. นักเรียนแต่ละคู่ของกลุ่มช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของใบงานและอธิบายความรู้ในประเด็นสำคัญของคำตอบในแต่ละข้อ

6 ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในใบงาน และสรุปประเด็นสำคัญของการใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอทัศน์หรือภาพเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน แล้วให้นักเรียนผลัดกันแสดงความประทับใจในพระราชกรณียกิจของพระองค์ ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า พระราชกรณียกิจดังกล่าวนั้น จัดเป็นบทบาทของพระมหากษัตริย์ไทยที่ปฏิบัติตามฐานะและพระราชอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2. นักเรียนรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 4 คน ตามความสนใจ ให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ จากหนังสือเรียน

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.3 เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย

4 นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันนำเสนอผลงานจากใบงาน แล้วให้กลุ่มที่มีความคิดเห็นต่างกัน

ออกไปนำเสนอเพิ่มเติม โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ไทย และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศไทย

ชั่วโมงที่ 4

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ไปสืบค้นหาความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจสำคัญของพระมหากษัตริย์ไทย และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศไทย วิธีการสืบค้น และการแบ่งหน้าที่กันทำงานของนักเรียน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 1.4 เรื่อง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานต่อชั้นเรียน ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 2 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- กลุ่มที่ 2 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 3 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- กลุ่มที่ 3 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 4 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- กลุ่มที่ 4 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 5 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- กลุ่มที่ 5 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 1 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

4. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบ การเมืองการปกครอง	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.3	ใบงานที่ 1.3	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.4	ใบงานที่ 1.4	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์

สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
-----------------------------	--------------------------------	----------------------------

8. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ตัวอย่างสื่อประกอบการสอน
- 3.ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การเมืองการปกครอง
- 4.ใบงานที่ 1.2 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย
- 5.ใบงานที่ 1.3 เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย
- 6.ใบงานที่ 1.4 เรื่อง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1.ห้องสมุด
 - 2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
- www.kullawat.net/civic/3.1.htm
- www.dopa.go.th/history/polith.htm
- th.wikipedia.org/wiki/ประชาธิปไตย

ภาพสื่อประกอบการสอน



ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำหมายเลขหน้าข้อความด้านล่างมาใส่ในกรอบคำที่กำหนดให้ด้านบน
ที่มีใจความสัมพันธ์กัน

1. ตรวจสอบการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
2. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
3. กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินและบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย
4. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่
5. มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาจากศาลชั้นต้น
6. บัญญัติกฎหมายและยกเลิกกฎหมาย
7. มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
8. มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
9. บริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
10. มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน อันเนื่องมาจากการดำเนินการปกครองของหน่วยงานราชการ
11. เสนอและพิจารณากฎหมาย
12. ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา
13. ควบคุมข้าราชการประจำให้นำนโยบายไปปฏิบัติ
14. ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง
15. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่

เฉลย ใบงานที่ 1.1 เรื่อง การใช้อำนาจอธิปไตย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำหมายเลขหน้าข้อความด้านล่างมาใส่ในกรอบคำที่กำหนดให้ด้านบน
ที่มีใจความสัมพันธ์กัน

1. ตรวจสอบการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
2. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
3. กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินและบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย
4. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่
5. มีอำนาจพิจารณาตีแผ่และคดีอาญาที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาจากศาลชั้นต้น
6. บัญญัติกฎหมายและยกเลิกกฎหมาย
7. มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
8. มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
9. บริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
10. มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน อันเนื่องมาจากการดำเนินการปกครองของหน่วยงานราชการ
11. เสนอและพิจารณากฎหมาย
12. ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา
13. ควบคุมข้าราชการประจำให้นำนโยบายไปปฏิบัติ
14. ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง
15. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่

ใบงาน เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย แล้วบรรยายได้ภาพที่แสดงถึง
ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย





ตอนที่ 2

คำชี้แจงให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1.พระมหากษัตริย์ไทยทรงมีฐานะและพระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญอย่างไร

2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เฉลยใบงานที่ 1.3 เรื่อง ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย

ตอนที่ 1

คำชี้แจงให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย แล้วบรรยายได้ภาพที่แสดงถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย



ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระมหากษัตริย์ไทยทรงมีฐานะและพระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญอย่างไร

1. ทรงอยู่ในฐานะประมุขของประเทศ โดยจะทรงใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล

2. ทรงเป็นกลางและทรงอยู่เหนือการเมือง

3. ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ

4. ผู้ใดจะละเมิดกล่าวหา หรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้

5. ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

6. ทรงเป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทยในการติดต่อกับประมุขต่างประเทศ

2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1. เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีของประชาชน เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม ประเทศ เมื่อมีเหตุการณ์ขัดแย้งกันขึ้น กลุ่มผู้มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกันหรือระหว่างผู้บริหารประเทศ ซึ่งจะมีผลเสียต่อประเทศ พระองค์ก็ทรงแนะนำแนวทางที่เป็น

ประโยชน์และสามารถชี้แนะให้ทุกฝ่ายสมานสามัคคีกันได้ ซึ่งทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข

2. ทรงชี้แนะเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ที่เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ของราษฎร เช่น โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม การแก้ปัญหาภัยแล้ง ตลอดจนยังทรงพระราชทานปริญญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขให้แก่ประชาชนชาวไทย

3. ทรงมีพระราชกรณียกิจในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เช่น การเสด็จไปเยือนประเทศต่างๆ การต้อนรับผู้นำหรือตัวแทนของประเทศต่างๆ ที่มาเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศไทยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ฯลฯ

(หมายเหตุ นักเรียนอาจตอบเป็นอย่างอื่นตามความเหมาะสม ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงาน เรื่อง พระราชนิพนธ์กิจของพระมหากษัตริย์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพระราชนิพนธ์กิจของพระมหากษัตริย์ไทยมาวิเคราะห์และตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนด

1.พระราชนิพนธ์กิจที่สำคัญ คืออะไร สอดคล้องกับฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างไร

2. พระราชนิพนธ์กิจดังกล่าวส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศ อย่างไรบ้าง

(หมายเหตุ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ระบอบการเมืองการปกครอง

เวลา 6 ชั่วโมง

เรื่อง การเมืองกับชีวิต

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้น มีปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบริหารบ้านเมืองและประเทศ ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันหาแนวทางแก้ไข อีกทั้งยังต้องร่วมมือกันทางการเมืองการปกครองที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ระหว่างประเทศ

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.2 ม.4 - 6/1 วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนว ทางแก้ไข

ม.4-6/2 เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทยและเสนอแนวทางแก้ไขได้
- 2.วิเคราะห์แนวทางในการสร้างความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ระหว่างประเทศได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1.ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ
- 2.สถานการณ์การเมืองการปกครองของสังคมไทย
- 3.อิทธิพลของระบบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต
- 4.การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ
- 5.การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

-ทักษะการคิดวิเคราะห์

-ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

-ทักษะการคิดแก้ปัญหา

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

-กระบวนการทำงานกลุ่มกระบวนการสืบค้นข้อมูล

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคูคิด วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำข่าวหรือภาพกิจกรรมทางการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ในโลก มาให้นักเรียนวิเคราะห์ เช่น

- การประชุมประมุขรัฐบาลของชาวตุรกี
- การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา
- การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศอังกฤษ ญี่ปุ่น
- รัฐบาลพม่ากักบริเวณให้นางองซาน ซูจี อยู่ในบริเวณบ้านพักของตนเอง

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าข่าวหรือภาพข่าวดังกล่าวมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างไร

3. ครูช่วยอธิบายสรุปให้นักเรียนเข้าใจว่าอิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครองมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน และการที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยทำให้มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น

- ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน
- ประชาชนมีความสนใจในทางการเมือง
- มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกัน
- การรวมกลุ่มสร้างพลังความเข้มแข็งต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น

4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย

กลุ่มละ 3 คน ให้แต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันทำใบงาน ดังนี้

- กลุ่มย่อยที่ 1 ศึกษาสืบค้นความรู้เกี่ยวกับ ปัญหาทางการเมืองที่สำคัญที่เกิดขึ้นใน

ประเทศไทย และทำใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย

-กลุ่มย่อยที่ 2 ศึกษาสืบค้นความรู้เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ

ต่างประเทศ และทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม วิธีการสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่ศึกษา

การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าของงานที่ได้รับมอบหมาย

2. นักเรียนกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มผลัดกันเล่าผลงานที่กลุ่มตนรับผิดชอบตามหัวข้อในใบงาน

ให้สมาชิกอีกกลุ่มย่อยฟัง และช่วยกันแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน และให้กลุ่มอื่นเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมี

ครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

4. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปปัญหาการเมืองที่สำคัญของประเทศ และแนวทางแก้ไข

กิจกรรมการเมืองการปกครองสำคัญที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกัน

ระหว่างประเทศ

5.ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทความวิเคราะห์การเมืองการปกครอง-

ไทย ในประเด็นต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศ

2. การเสนอแนวทางการเมืองการปกครอง

3. การวิเคราะห์ความจำเป็นในการธำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานต่อครูผู้สอน แล้วครูเลือกบทความวิเคราะห์ที่มีผลงานอยู่ในเกณฑ์ดี
นำไปจัดป้ายนิเทศ

• นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.1	ใบงานที่ 2.1	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 2.2	ใบงานที่ 2.2	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์
ประเมินบทความวิเคราะห์ การเมืองการปกครองไทย	แบบประเมินบทความวิเคราะห์ การเมืองการปกครองไทย	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมือง การปกครอง	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ระบอบการเมือง การปกครอง	ร้อยละ 60 ผ่าน เกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.ตัวอย่างข่าว
- 3.ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย
- 4.ใบงานที่ 2.2 เรื่อง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

8.2 แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
www.kullawat.net/civic/3.1.htm
www.dopa.go.th/history/polith.htm
th.wikipedia.org/wiki/ประชาธิปไตย

ตัวอย่างข่าว

ออง ซาน ซูจี ผู้นำฝ่ายค้านพม่า ถูกศาลในเรือนจำอินเส่งพิพากษาว่ามีความผิด
ข้อหาละเมิดกฎหมายการกักบริเวณ ส่งผลให้นางซูจีต้องถูกกักขังต่อไปอีก 1 ปี 6 เดือน



นางออง ซาน ซูจี หัวหน้าพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย หรือ NLD (National League for Democracy) ถูกศาลในเรือนจำอินเส่งพิพากษาว่า มีความผิด ข้อหาละเมิดกฎหมายการกักบริเวณ ส่งผลให้นางซูจีต้องถูกกักขังต่อไปอีก 1 ปี 6 เดือน โดย ทางการพม่าอนุญาตให้ผู้สื่อข่าวในพม่าเข้าร่วมฟังการพิพากษาในชั้นศาล โดยการพิพากษาในวันนี้ (11 ส.ค.) ศาลในเรือนจำอินเส่งประกาศจำคุกนางซูจีต่อไปอีก 3 ปี แต่มีคำสั่งลดโทษให้เหลือเพียง 1 ปี 6 เดือน โดยนางซูจีจะถูกกักบริเวณให้อยู่แต่ในบ้านพักในกรุงย่างกุ้งเหมือนที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม ก่อนการพิพากษาจะเริ่มขึ้น นางซูจีได้เปิดเผยกับทนายความของเธอว่า เธอพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งที่เลวร้ายที่สุดที่กำลังจะเกิดขึ้นกับเธอ ซึ่งผลการพิพากษาเป็นไปตามที่นักการทูตในพม่าได้คาดการณ์ไว้ หลังการพิจารณาคดีนางซูจียืดเยื้อมาเป็นเวลาสองเดือน

หลายฝ่ายวิพากษ์วิจารณ์ว่ารัฐบาลพม่าใช้การบุกรุกของชายอเมริกันเป็นเครื่องมือในการกักขังนางซูจี ในช่วงที่จะมีการเลือกตั้งในปีหน้า ด้านทนายความของนางซูจีเปิดเผยว่า กฎหมายที่รัฐบาลพม่านำมาใช้ลงโทษนางซูจินั้นไม่สามารถใช้ได้แล้ว เนื่องจากล้าสมัยไปแล้วเมื่อ 20 ปีก่อน และกล่าวว่า เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของการพม่าควรร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำครั้งนี้ด้วยเนื่องจากหลวมต่อหน้าที่โดยการปล่อยให้บุคคลภายนอกบุกรุกเข้ามาบริเวณ บ้านพักของนางซูจี

ประชาชนในย่างกุ้งเปิดเผยว่าในช่วงใกล้วันพิพากษานางซูจี ทางทหารพม่าได้เพิ่มกำลังรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดทั่วกรุงย่างกุ้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยประจำการตามถนนหลายสายแม้ในช่วงเวลากลางคืน ขณะที่สื่อท้องถิ่นของพม่าประกาศห้ามประชาชนออกมาประท้วงหากทางการพิพากษา นางซูจีว่ามีความผิด

อย่างไรก็ตาม คดีนี้รัฐบาลทหารพม่าถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักจากนานาชาติ ซึ่งทั้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป หรือ EU (European Union) ได้ใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเพื่อต่อต้านการกักขังนักโทษการเมืองกว่า 2,000 คน รวมถึงนางซูจีที่ผ่านมา นางซูจี ผู้นำพรรคฝ่ายค้านคนสำคัญถูกรัฐบาลพม่าคุมขังเป็นเวลา 14 ปี ในช่วงระยะเวลา 20 ปีของการถูกจับและถูกปล่อยตัว โดยในอดีต รัฐบาลพม่าไม่ยอมรับชัยชนะของนางซูจี

ในเลือกตั้งเมื่อปี 2533 แต่กลับยึดอำนาจและจับกุมนักการเมือง นักเคลื่อนไหวและประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลทหาร ประเทศพม่าอยู่ภายใต้การปกครองโดยรัฐบาลเผด็จการทหารมายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 และยังมีที่ท่าว่าจะยอมลงจากอำนาจจนถึงปัจจุบัน

ที่มา ศูนย์ข่าวสาละวิน แปลจากสำนักข่าว Aljazeera, 11 ส.ค.52

<http://www.prachatai.com/journal/2009/08/25411> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2553

แบบประเมินบทความวิเคราะห์การเมืองการปกครองไทย

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	คุณภาพ ผลงาน			
		4	3	2	1
1	การวิเคราะห์ปัญหาการเมืองในประเทศ				
2	การเสนอแนวทางการเมืองการปกครอง				
3	การวิเคราะห์ความจำเป็นในการธำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการเมืองไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาวิเคราะห์ และตอบคำถาม

1. ปัญหาข้างต้นเป็นปัญหาด้านใด

2. สาเหตุของปัญหา คืออะไร

3. มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4. นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง

(หมายเหตุ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่สืบค้นมาเกี่ยวกับเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศมาวิเคราะห์ แล้วตอบคำถาม

1. ข้อมูล/ข่าว เรื่อง

2. จากข้อมูล/ข่าวมีข้อความแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใด และมีความสัมพันธ์ด้านใด จงอธิบาย

3. ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีผลได้อย่างไร จงอธิบาย

(หมายเหตุ พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เวลา 5 ชั่วโมง	
---	--

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 2.2 ม.4-6 /4 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น สามารถตรวจสอบได้โดยองค์กรอิสระ และตรวจสอบโดยประชาชน ดังนั้นประชาชนทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบโดยประชาชน
- บทบาทของบุคคลในท้องถิ่น ในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามรัฐธรรมนูญโดยประชาชน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1ความสามารถในการสื่อสาร

4.2ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสร้างสรรค์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีวินัย
3. มีความรับผิดชอบ

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

รายงานการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

7. การวัดและการประเมินผล

7.1 การประเมินก่อนเรียน

-แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

7.2 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ

2.สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

7.3 การประเมินหลังเรียน

-แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

7.4 การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

-ประเมินรายงานการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินรายงานการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ / ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องสมบูรณ์	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน พร้อมยกตัวอย่างประกอบได้ถูกต้องเป็นบางส่วน	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน พร้อมยกตัวอย่างประกอบไม่ถูกต้อง
2. แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระ	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระได้ถูกต้องจำนวน 4 องค์กร	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระได้ถูกต้องจำนวน 3 องค์กร	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระได้ถูกต้องจำนวน 2 องค์กร	อธิบายแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระได้ถูกต้องจำนวน 1 องค์กร
3. การเสนอตัวอย่างแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	เสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ พร้อมคำอธิบายอย่างมีเหตุผลจำนวน 3 เรื่อง	เสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ พร้อมคำอธิบายอย่างมีเหตุผลจำนวน 2 เรื่อง	เสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ พร้อมคำอธิบายอย่างมีเหตุผลจำนวน 1 เรื่อง	เสนอข่าวหรือเหตุการณ์ที่แสดงถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ พร้อมคำอธิบายแต่ไม่ชัดเจน 1 เรื่อง
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	มีผลงานพร้อมหลักฐานประกอบที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐชัดเจน	มีผลงานพร้อมหลักฐานประกอบที่แสดงว่ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐค่อนข้างชัดเจน	เขียนรายงานแสดงว่ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มีหลักฐานประกอบแต่ไม่ชัดเจน	เขียนรายงานแสดงว่ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ แต่ไม่มีหลักฐานประกอบ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13-16	ดีมาก
9-12	ดี
5-8	พอใช้
1-4	ปรับปรุง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

•นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กิจกรรมที่ 1 รู้ชัดรัฐธรรมนูญ เวลา 3 ชั่วโมง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการจัดทีมแข่งขัน (TGT)

1.ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จากหนังสือเรียนและหนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3.นักเรียนและครูร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

4.นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ โดยแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

-สมาชิกคนที่ 1 มีหน้าที่อ่านคำถาม แยกแยะประเด็นสำคัญของคำถาม

-สมาชิกคนที่ 2 วิเคราะห์หาแนวทางตอบคำถามให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง

-สมาชิกคนที่ 3 รวบรวมข้อมูลและเขียนคำตอบ

-สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้องและเขียนเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

5.สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำใบงานจนครบทุกข้อ แล้วซักถามกันจนมีความกระจ่างชัด แล้วเตรียมตัวไปแข่งขันตอบคำถาม

6.ครูและนักเรียนเตรียมสถานที่สำหรับการแข่งขันตอบคำถาม โดยแยกโต๊ะเป็นกลุ่มสำหรับนักเรียน เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

7.สมาชิกแต่ละกลุ่มที่มีความสามารถคละกัน แยกย้ายไปแข่งขันตอบปัญหาตามแผนผังต่อไปนี้

เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน อ่อน

8 ในการดำเนินการแข่งขันครูจะแจกซองคำถามให้สมาชิกทุกโต๊ะเท่ากับจำนวนนักเรียน ซึ่งมีคำถามมากกว่านักเรียนในกลุ่มเป็น 2-3 เท่า

9.เริ่มการแข่งขัน

1)นักเรียนคนที่ 1 หยิบซองคำถาม 1 ซอง เปิดอ่านคำถาม

2)นักเรียนอีก 3 คน แข่งขันกันตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ แล้วส่งให้

นักเรียนคนที่ 1 ซึ่งเป็นผู้อ่าน เป็นผู้ตรวจคำตอบ แล้วให้คะแนน ข้อละ 2 คะแนน

3)สมาชิกในทีมแข่งขันจะผลัดกันทำหน้าที่อ่านคำถามจนครบถ้วนตามที่ครูกำหนด

10.สมาชิกในทีมแข่งขันนับคะแนนที่ได้แล้วกลับไปกลุ่มเดิม นำคะแนนไปรวมกับสมาชิกกลุ่มเดิม

11.ครูประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ

12.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

กิจกรรมที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เวลา 2 ชั่วโมง วิธีสอนตามแนววิถีการเรียนรู้ (4 MAT)

วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม

- 1.ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของนักเรียนที่มีความประทับใจในเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- 2.ครูให้นักเรียนแสดงเหตุผลว่าทำไมจึงมีความประทับใจในเรื่องที่เล่า
- 3.ครูนำข่าวการทำงานขององค์กรต่างๆ ที่แสดงถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาเล่าให้นักเรียนฟัง
- 4.นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากหนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- 5.นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปประเด็นสำคัญของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - การตรวจสอบทรัพย์สิน
 - การตรวจสอบการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์
 - การถอดถอนจากตำแหน่ง
 - การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- 6.ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลความรู้ และตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงแนวทางตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และเขียนรายงาน ในหัวข้อ แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในประเด็นต่อไปนี้
 - 1)แนวทางตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน
 - 2)แนวทางตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระ
 - 3)การเสนอตัวอย่างแนวทางตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
 - 4)การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- 7.นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ผลงานที่ได้จัดทำรายงาน เรื่อง แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- 8 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน และช่วยกันสรุปแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
 - นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
- 2.หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม

1)ศาลรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2551.

2)ศาลรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร :
พี. เพรส., 2561.

3. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ

9.2 แหล่งการเรียนรู้

1.ห้องสมุด

2.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.opdc.go.th/uploads/files/law/constitution2550.pdf

th.wikipedia.org/.../รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย_พุทธศักราช_2550

www.pub-law.net/publaw/source/htm/aj2.htm

www.moj.go.th/th/blog/detail.php?id=22

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ จะช่วยให้หลักการใดของรัฐธรรมนูญประสบความสำเร็จ
 - ก. การเมืองโปร่งใส
 - ข. ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ
 - ค. ระบบการตรวจสอบมีความเข้มแข็ง
 - ง. คำนึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน
2. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในข้อใดถูกต้อง
 - ก. มาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน 60 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 420 คน
 - ข. มาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน 80 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 คน
 - ค. มาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน 100 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 380 คน
 - ง. มาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน 120 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 360 คน
3. เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร จะต้องกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายในเวลาเท่าใด นับแต่วันยุบสภา
 - ก. ไม่น้อยกว่า 45 วัน แต่ไม่เกิน 60 วัน
 - ข. ไม่น้อยกว่า 30 วัน แต่ไม่เกิน 90 วัน
 - ค. ไม่น้อยกว่า 60 วัน แต่ไม่เกิน 120 วัน
 - ง. ไม่น้อยกว่า 90 วัน แต่ไม่เกิน 160 วัน
4. รัฐสภาเปิดสมัยประชุมปีละกี่ครั้ง และครั้งละกี่วัน
 - ก. ปีละ 1 ครั้ง ครั้งละ 360 วัน
 - ข. ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 120 วัน
 - ค. ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 240 วัน
 - ง. ปีละ 3 ครั้ง ครั้งละ 120 วัน
5. วุฒิสภามีจำนวนตามข้อใด
 - ก. มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 60 คน มาจากการสรรหา จำนวน 90 คน
 - ข. มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 70 คน มาจากการสรรหา จำนวน 80 คน
 - ค. มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 74 คน มาจากการสรรหา จำนวน 76 คน
 - ง. มาจากการเลือกตั้ง จำนวน 76 คน มาจากการสรรหา จำนวน 74 คน

6. คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี 1 คน และรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินกี่คน

ก. 30 คน

ข. 35 คน

ค. 40 คน

ง. 45 คน

7. รัฐมนตรีจะต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับใด

ก. มัธยมศึกษาปีที่ 6

ข. อนุปริญญา

ค. ปริญญาตรี

ง. ปริญญาโท

8. ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ 1 คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกกี่คน

ก. 5 คน

ข. 6 คน

ค. 8 คน

ง. 10 คน

9. ศาลใดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ก. ศาลทหาร

ข. ศาลยุติธรรม

ค. ศาลปกครอง

ง. ศาลรัฐธรรมนูญ

10. หน้าที่สำคัญของพรรคการเมือง คือข้อใด

ก. ตรวจสอบหรือควบคุมการทำงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้

ข. ตั้งรัฐบาลเงาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นรัฐบาล

ค. หาเสียงให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทุกระดับ

ง. เป็นผู้นำประชาชนในการเดินขบวนประท้วงรัฐบาล

11. การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างไร

ก. ทำให้ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญของการเลือกผู้แทน

ข. ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกบุคคลที่มีความสามารถ

ค. เป็นการหมุนเวียนการเลือกผู้แทนราษฎรไปเป็นตัวแทนประชาชน

ง. เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามหลักการประชาธิปไตย

12. การให้สิทธิแก่ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่เลือกเพศชาย หญิง คนจน คนรวย นั้นสอดคล้องกับหลักการใด

ก. หลักความยุติธรรม

ข. หลักความเสมอภาค

ค. หลักการพิทักษ์ปกป้อง

ง. หลักการออกเสียงโดยทั่วไป

13. ข้อใดคือหน้าที่สำคัญของรัฐบาล

ก. บริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค

ข. บริหารงานของกระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมาย

ค. บริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเกิดการพัฒนาประเทศ

ง. บริหารงานโดยมอบให้รัฐมนตรีประจำกระทรวงเป็นผู้ติดตามและประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ

14. ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลได้อย่างไร

ก. ผ่านสภาผู้แทนราษฎร

ข. ตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี

ค. ผ่านวุฒิสภา

ง. ยื่นข้อกฟอกการทำงานของรัฐบาล

15. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำเ้าไรขึ้นไป ที่สามารถรวบรวมรายชื่อเพื่อถอดถอนรัฐมนตรี

หรือนักการเมืองที่ำผิด

ก. 10,000 คน

ข. 20,000 คน

ค. 30,000 คน

ง. 40,000 คน

16. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินของตนให้ใครตรวจสอบทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง

ก. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข. ศาลอาญาแผนกคดีการเมือง

ค. ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ง. คณะกรรมการตุลาการ

17. หน่วยงานใด มีหน้าที่วินิจฉัยคดีกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

ก. ศาลยุติธรรม

ข. ศาลรัฐธรรมนูญ

ค. ศาลอาญา

ง. ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

18. หน่วยงานใด มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่งในกรณีกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่

ก. วุฒิสภา

ข. ศาลยุติธรรม

ค. สภาผู้แทนราษฎร

ง. ผู้ตรวจการแผ่นดิน

19. หน่วยงานใด มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในเรื่องการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ของข้าราชการ

ก. องค์การอัยการ

ข. ศาลรัฐธรรมนูญ

ค. ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ง. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

20. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าจำนวนเท่าใดของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภาถอดถอนบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่ง

ก. 1 ใน 2

ข. 1 ใน 3

ค. 1 ใน 4

ง. 2 ใน 4

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- | | | | |
|-----|---|-----|---|
| 1. | ค | 2. | ข |
| 3. | ก | 4. | ข |
| 5. | ง | 6. | ข |
| 7. | ค | 8. | ค |
| 9. | ค | 10. | ก |
| 11. | ง | 12. | ข |
| 13. | ค | 14. | ก |
| 15. | ข | 16. | ก |
| 17. | ง | 18. | ก |
| 19. | ค | 20. | ค |

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส 31101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 รัฐธรรมนูญ

เวลา 5 ชั่วโมง

เรื่อง รัฐธรรมนูญ

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีหลักการสำคัญและบทบัญญัติซึ่งเป็นแนวทางในการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.2 ม.4 -6 /4 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความเป็นมา โครงสร้าง และความสำคัญของรัฐธรรมนูญได้
2. วิเคราะห์หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญ แนวทางการปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้
3. อธิบายบทบัญญัติเกี่ยวกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล พรรคมการเมือง การเลือกตั้งรัฐบาล และการจัดตั้งรัฐบาลได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบโดยประชาชน

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- บทบาทของบุคคลในท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามรัฐธรรมนูญโดยประชาชน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีวินัย
3. มีความรับผิดชอบ

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการจัดทีมแข่งขัน (TGT))

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ชั่วโมงที่ 1-2

1. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ดังนี้

- 1)หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ได้แก่อะไรบ้าง

แนวคำตอบ

- (1)การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (2)การลดการผูกขาดอำนาจรัฐและการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม
- (3)การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม จริยธรรม
- (4)การทำให้ระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีความเข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 2)สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มีอะไรบ้าง

แนวคำตอบ

(1)สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย
(2)สิทธิในกระบวนการยุติธรรม เช่น ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวน หรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม รวมทั้งได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีอย่างพอเพียง

- (3)สิทธิในทรัพย์สิน
- (4)สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ
- (5)เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน
- (6)สิทธิเสรีภาพในการศึกษา
- (7)สิทธิในการได้รับการบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ
- (8)เสรีภาพในชุมชนและการสมาคม
- (9)สิทธิชุมชน

(10)สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

3)หน้าที่ของประชาชนชาวไทย มีอะไรบ้าง

แนวคำตอบ

(1)พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2)ป้องกันประเทศชาติ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และปฏิบัติตามกฎหมาย

(3)ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(4)เสียภาษีอากรให้รัฐ

(5)ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม ร่วมปกป้อง สืบสานวัฒนธรรมของชาติ

และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน (ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนไว้ล่วงหน้า) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จากหนังสือเรียน และหนังสือรัฐธรรมนูญ

3.ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปประเด็นสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ โดยแบ่งหน้าที่กันทำ ดังนี้

-สมาชิกคนที่ 1 มีหน้าที่อ่านคำถาม แยกแยะประเด็นสำคัญของคำถาม

-สมาชิกคนที่ 2 วิเคราะห์หาแนวทางตอบคำถามให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง

-สมาชิกคนที่ 3 รวบรวมข้อมูลและเขียนคำตอบ

-สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้องและเขียนเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

5.สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำใบงานจนครบทุกข้อ มีการฟังพาทาคัยกัน ช่วยเหลือกันและอธิบายให้กันฟังจนเข้าใจ จนสมาชิกทุกคนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ครบทุกข้อ จากนั้นให้สมาชิกทุกคนกลับไปทบทวนความรู้เพิ่มเติมเพื่อเตรียมการแข่งขันตอบคำถามกับกลุ่มอื่นในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

1.ครูจัดเตรียมการแข่งขันก่อนการดำเนินการแข่งขัน ดังนี้

-การจัดการแข่งขัน มีการจัดโต๊ะแข่งขันที่มีตัวแทนแต่ละกลุ่มในข้อ 2 ซึ่งมีทั้งเก่ง ปานกลาง ค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน ครูจะจัดโต๊ะแข่งขันโดยกำหนดนักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีความสามารถแตกต่างกันไป แยกย้ายกันไปแข่งขันในโต๊ะที่จัดไว้ตามความสามารถ

ตัวอย่างเช่น

-นักเรียนที่เก่งของแต่ละกลุ่ม ก็จะมาแข่งขันกันในโต๊ะที่จัดไว้สำหรับคนเก่ง

-นักเรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างเก่งของแต่ละกลุ่ม ก็จะมาแข่งขันกันในโต๊ะที่จัดไว้สำหรับคนที่มีความสามารถปานกลางค่อนข้างเก่ง

-นักเรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างอ่อนของแต่ละกลุ่ม ก็จะมาแข่งขันกันในโต๊ะที่จัดไว้สำหรับคนที่มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างอ่อน

- นักเรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับอ่อนของแต่ละกลุ่ม ก็จะมาแข่งขันกันในโต๊ะที่จัดไว้สำหรับคนที่มีความสามารถอยู่ในระดับอ่อน

-ทีมแข่งขันจะมีแผนผัง ดังนี้

-โต๊ะหมายเลข 1 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับเก่ง

-โต๊ะหมายเลข 2 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับปานกลาง (ค่อนข้างเก่ง)

-โต๊ะหมายเลข 3 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับปานกลาง (ค่อนข้างอ่อน)

-โต๊ะหมายเลข 4 เป็นโต๊ะแข่งขันสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับอ่อน

ในกรณีที่มึนักเรียนจำนวนมาก โต๊ะหมายเลข 1, 2, 3, 4 อาจจะซ้ำกันหลายโต๊ะ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแข่งขัน

2. การดำเนินการแข่งขันตามขั้นตอน เริ่มจากครูแจกซองคำถามให้ทุกโต๊ะ ซึ่งมีคำถามเท่ากับจำนวนนักเรียน ซึ่งถ้ามีเวลามากอาจจะมีคำถามเป็น 2 หรือ 3 เท่าของจำนวนนักเรียน โดยตอบเป็น 2 หรือ 3 รอบก็ได้ ครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ทุกคนจะผลัดกันเป็นผู้อ่านคำถาม ขอให้อ่านช้าๆ ชัดๆ ผู้อ่านคำถามจะมีหน้าที่อ่านคำถามและให้คะแนนผู้ที่ตอบถูกต้องตามลำดับ ดังนั้น ครูจะต้องมีคำถาม ที่ชัดเจนใส่ซองให้นักเรียนควบคุมไปกับคำถาม อาจจะเริ่มจากคำถามง่ายๆ ไปถึงยากก็ได้คำถามแต่ละข้อนั้นครูอาจจะเป็นผู้กำหนดเวลาต่อข้อก็ได้

3. เริ่มการแข่งขัน

1. นักเรียนคนที่ 1 หยิบซองคำถาม 1 ซอง เปิดอ่านคำถาม แล้ววางลงกลางโต๊ะ

2. นักเรียนอีก 3 คน แข่งขันกันตอบคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของ

ตนเองให้ คนอ่านคนที่ 1

3. คนที่อ่านคำถามทำหน้าที่ให้คะแนนตามลำดับคนที่ส่งก่อนหลัง

-ผู้ที่ตอบถูกคนแรกได้ 2 คะแนน

-ผู้ที่ตอบถูกคนต่อมาได้ 1 คะแนน

-ผู้ที่ตอบผิดไม่ได้คะแนน

4)สมาชิกในทีมแข่งขันจะผลัดกันทำหน้าที่อ่านคำถามจนคำถามหมดโดยให้ทุกคนได้ตอบคำถามจำนวนเท่ากัน

5)ให้ทุกคนรวมคะแนนของตนเอง โดยมีสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับรองร่วมกันว่า ถูกต้อง อาจจะให้เซ็นชื่อรับรองด้วยก็ได้

6.เมื่อสมาชิกแข่งขันกันเสร็จแล้ว สมาชิกทุกคนจะนำคะแนนที่ตนเองได้กลับไปยังกลุ่มเดิมของตนแล้วนำคะแนนมารวมกัน ครูประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ

7.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หน้าทีพลเมืองฯ ม.4-ม.6
- หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - ศาลรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2551.
 - ศาลรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร :พี. เพรส., 2546.
- ใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
www.opdc.go.th/uploads/files/law/constitution2550.pdf
th.wikipedia.org/.../รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย_พุทธศักราช_2560

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ใช้เมื่อไร และเป็นฉบับที่เท่าไร

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน อย่างไรบ้าง

3. โครงสร้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. รัฐธรรมนูญมีความสำคัญอย่างไร

5. หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มีอะไรบ้าง

6. ประชาชนมีแนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้อย่างไร

7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

8. ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน จะต้องมีการปฏิบัติอย่างไรต่อรัฐสภา

9. รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง และไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างไร

[illegible]

10. ศาสดายุติธรรม ศาสรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลทหาร มีหน้าที่แตกต่างกันอย่างไร

[illegible]

11. บทบาทหน้าที่สำคัญของพรรคการเมือง มีอะไรบ้าง

[illegible]

12. การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างไร

[illegible]

13. หลักเกณฑ์สำคัญที่จะทำให้การเลือกตั้งบรรลุดุจดุม่งหมายตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้แก่
อะไรบ้าง

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on its right side, suggesting it's resting on a surface.

14. อุปสรรคสำคัญที่จะทำให้การเลือกตั้งไม่บรรลุเป้าหมายตามหลักการประชาธิปไตยได้แก่อะไรบ้าง

15. หน้าที่สำคัญของรัฐบาล คืออะไร

16. รัฐบาลที่ดีควรมีความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างไร

17. ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลได้อย่างไร

18. ประชาชนอาจตรวจสอบหรือแสดงปฏิกิริยาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลด้วยการร้องเรียนโดยตรงได้อย่างไร

19. การจัดตั้งรัฐบาลมีวิธีการอย่างไร

20. การตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำได้อย่างไรบ้าง

เฉลย ใบงานที่ 1.1 เรื่อง รัฐธรรมนูญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ใช้เมื่อไร และเป็นฉบับที่เท่าไร
ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 เป็นฉบับที่ 20
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน อย่างไรบ้าง
ประชาชนมีส่วนร่วม คือ ได้ออกเสียงประชามติในการรับร่างรัฐธรรมนูญ
3. โครงสร้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ประกอบด้วยอะไรบ้าง
ประกอบด้วย 16 หมวด 1 บทเฉพาะการ และมี 279 มาตรา
4. รัฐธรรมนูญมีความสำคัญอย่างไร
 - 1) ยืนยันความเป็นเอกราชของประเทศไทย
 - 2) รับรองความเป็นเอกราชของประเทศไทย
 - 3) ยืนยันว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 - 4) ค้ำครองศักดิ์ศรีความเป็นประมุข สิทธิและเสรีภาพของชาวไทย
5. หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มีอะไรบ้าง
 - 1) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่
 - 2) การลดการผูกขาดอำนาจรัฐและการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม
 - 3) การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม
 - 4) การทำให้ระบบตรวจสอบมีความเข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ประชาชนมีแนวทางการปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้อย่างไร
 - 1) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางประชาธิปไตยทุกระดับ โดยการไปออกเสียงเลือกตั้ง ผู้แทนที่ดีให้ไปทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถไปเป็นตัวแทนบริหารบ้านเมือง
 - 2) ตรวจสอบการใช้อำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้บริหารทุกระดับอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลดังกล่าวใช้อำนาจรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือในทางทุจริต
 - 3) ให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองที่ดีและพรรคการเมืองที่ดี และช่วยป้องกัน หรือมีส่วนร่วมในการป้องกันคนไม่ดีให้เข้าไปปกครองหรือบริหารบ้านเมือง

7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิกจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน และแบบแบ่งเขต จำนวน 400 คน รวมเป็น 480 คน ส่วนสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 1 คน รวม 76 คน และมาจากการสรรหา 74 คน รวมเป็น 150 คน
8. ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะเข้าบริหารราชการแผ่นดินจะต้องมีการปฏิบัติอย่างไรต่อรัฐสภา
แถลงนโยบายต่อรัฐสภาและชี้แจงการดำเนินการตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยไม่มีการลงมติไว้วางใจ
9. รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง และไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างไร
1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์
3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
4) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 5 ปี ในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิด อันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
5) ไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกิน 2 ปี นับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี
6) ไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้
10. ศาลยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลทหาร มีหน้าที่แตกต่างกันอย่างไร
ศาลยุติธรรม มีอำนาจพิจารณาพิพากษาทั้งปวง ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น
ศาลรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่วินิจฉัยกฎหมายที่มีบทบัญญัติขัดแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
ศาลปกครอง มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนหรือระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน
ศาลทหาร มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา และคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งผู้กระทำความผิด เป็นผู้ที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร
11. บทบาท หน้าที่สำคัญของพรรคการเมือง มีอะไรบ้าง
1) วางนโยบายในการแก้ไขปัญหาของประเทศ และแถลงนโยบายให้ประชาชนทราบ
2) พิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น
3) ดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง โดยพยายามเข้าถึงประชาชน รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มต่างๆ

ในสังคม และทำการประสานประโยชน์กับกลุ่มต่างๆ

4) นำนโยบายของพรรคที่ได้แถลงต่อประชาชนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

5) ให้การศึกษาและอบรมความรู้ทางการเมืองกับประชาชนโดยทั่วไปและสมาชิกพรรค

6) ทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามที่แถลงไว้กับรัฐสภา

12. การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างไร

1) เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตามหลักการประชาธิปไตย

2) เป็นวิธีการที่ใช้ในการเปลี่ยนอำนาจทางการเมือง การปกครองที่เป็นไปอย่างสันติวิธี

3) ป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร

4) เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนอำนาจ เปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มอื่นได้เข้ามาใช้อำนาจในการ

บริหารประเทศ

5) เป็นวิธีการสร้างความถูกต้องและชอบธรรมในการใช้อำนาจทางการเมือง

3. หลักเกณฑ์สำคัญที่จะทำให้การเลือกตั้งบรรลุจุดหมายตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้แก่
อะไรบ้าง

1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง

2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา

3) หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

4) หลักการใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค

5) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป

6) หลักการลงคะแนนลับ

14. อุปสรรคสำคัญที่จะทำให้การเลือกตั้งไม่บรรลุเป้าหมายตามหลักการประชาธิปไตยได้แก่อะไรบ้าง

1) การใช้อิทธิพลจากทางราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายตน

2) การทำลายคู่แข่งด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม

3) การใช้เงินซื้อคะแนนเสียง หรือการให้สิ่งของ หรือผลประโยชน์ เพื่อการซื้อคะแนนเสียง

15. หน้าที่สำคัญของรัฐบาล คืออะไร

บริหารราชการแผ่นดิน โดยกำหนดนโยบายที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน พัฒนาประเทศ รักษา ความ
มั่นคงของประเทศชาติ รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทำให้เกิดความยุติธรรม

16. รัฐบาลที่ดีควรมีความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างไร

1) ความสามารถในการตรวจสอบความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

2) ความสามารถในการรับผิดชอบต่อนักที่ เมื่อรัฐบาลกำหนดนโยบายจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผล

3) ความสามารถในการติดตามและควบคุมให้การนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติได้ผล

4) ความสามารถในการประสานงานให้หน่วยงานที่รับนโยบายไปทำงานร่วมกันให้บรรลุจุดหมาย

17. ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลได้อย่างไร
ตรวจสอบโดยผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะตั้งกระทู้ถามคณะรัฐมนตรี
หรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลให้ชี้แจงการกระทำที่บกพร่อง หรือขัดข้องใจในการทำงานของรัฐบาลหรือ
รัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐ หากรัฐมนตรีหรือรัฐบาลกระทำหน้าที่ผิดพลาดหรือไม่มีผลงานสภาผู้แทนราษฎร
จะเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายคนหรือรัฐบาลทั้งคณะก็ได้
18. ประชาชนอาจตรวจสอบหรือแสดงปฏิกิริยาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลด้วยการร้องเรียนโดยตรงได้
อย่างไร
ด้วยการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบการประชุมสัมมนา การอภิปราย การเขียนบทความแสดง
ความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชน การเดินขบวนประท้วงอย่างสงบปราศจากอาวุธ
19. การจัดตั้งรัฐบาลมีวิธีการอย่างไร
พรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดหรือเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จะได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาล ถ้าไม่มีพรรคการเมืองใดได้รับเสียงข้างมากก็จะมีการตกลงกันระหว่างพรรค
การเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งว่า จะมอบให้พรรคการเมืองใดเป็นแกนกลางในการจัดตั้งรัฐบาลผสม
พรรคการเมืองที่ไม่ได้ร่วมรัฐบาลก็จะทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล
ต่อไป
20. การตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำได้อย่างไรบ้าง
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ
การป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ทุกครั้งที่เข้าดำรงตำแหน่งหรือพ้น
จากตำแหน่ง ซึ่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะทำหน้าที่จัด ให้มีการประชุม
คณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินนั้นโดยเร็ว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส 31101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เวลา 5 ชั่วโมง

เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐนั้นสามารถทำได้โดยประชาชนและองค์กรอิสระตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

2. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด ส 2.2 ม.4-6 /4 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

-เสนอแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบโดยประชาชน

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

- การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

-ทักษะการคิดวิเคราะห์

-ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

-ทักษะการคิดสร้างสรรค์

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีความรับผิดชอบ

6. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนตามแนววิถีจัดการเรียนรู้ (4 MAT) วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : กระบวนการกลุ่ม)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของนักเรียนที่เคยมีความประทับใจในเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ตัวอย่างเช่น

-เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกประชาชนร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ร่ำรวยผิดปกติ

-สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง ถูกร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า แฉงทรัพย์สินเป็นเท็จ

2. นักเรียนแสดงเหตุผลว่าทำไมจึงประทับใจในเรื่องที่ยกตัวอย่างที่นักเรียนนำเสนอในหัวข้อที่ 1

เช่น

- ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมืองมีความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่กล้าคอร์รัปชัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก

3. ครูนำข่าวการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ที่แสดงถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาเล่าให้นักเรียนฟัง เช่น

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ให้นักเรียนช่วยกันสรุปความจำเป็นหรือความสำคัญของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ตามความสมัครใจ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้จากหนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในหัวข้อต่อไปนี้

- การตรวจสอบทรัพย์สิน
- การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์
- การถอดถอนจากตำแหน่ง
- การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามหัวข้อที่ศึกษา และตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนกลุ่มละ 1 หัวข้อ

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลความรู้และตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงแนวทางการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เขียนรายงานต่อครูผู้สอนในหัวข้อ แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน
2. แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระ
3. การเสนอตัวอย่างแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น

- การรายงาน
- การอภิปราย
- การแสดงบทบาทสมมติ
- การถามตอบ
- การจัดทำสถานการณ์จำลอง
- การแสดงละคร

8. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์ผลงานที่ได้จัดทำรายงาน แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมการนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 2

1.ครูซักถามนักเรียนถึงความพร้อมในการนำเสนอผลงาน เรื่อง แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

2.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียนตามที่วางแผนไว้ โดยให้ปฏิบัติ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 2 มีหน้าที่แสดงข้อคิดที่ได้รับ
- กลุ่มที่ 2 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 3 มีหน้าที่แสดงข้อคิดที่ได้รับ
- กลุ่มที่ 3 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 4 มีหน้าที่แสดงข้อคิดที่ได้รับ
- กลุ่มที่ 4 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 5 มีหน้าที่แสดงข้อคิดที่ได้รับ
- กลุ่มที่ 5 นำเสนอผลงาน กลุ่มที่ 1 มีหน้าที่แสดงข้อคิดที่ได้รับ

3.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

4.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานติดป้ายนิเทศ

•นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

7. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ประเมินรายงานการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	แบบประเมินรายงานการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม.4-ม.6
- หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - ศาลรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2551.
 - ศาลรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : พี. เพรส., 2546.

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
www.pub-law.net/publaw/source/htm/aj2.htm
www.moj.go.th/th/blog/detail.php?id=22

แบบประเมิน
รายงานการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

กลุ่มที่.....

สมาชิกของกลุ่ม 1.

2.....

3.

4.....

5. 6.

.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพผลงาน			
		4	3	2	1
1	แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน				
2	แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระ				
3	การเสนอตัวอย่างแนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ				
4	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....